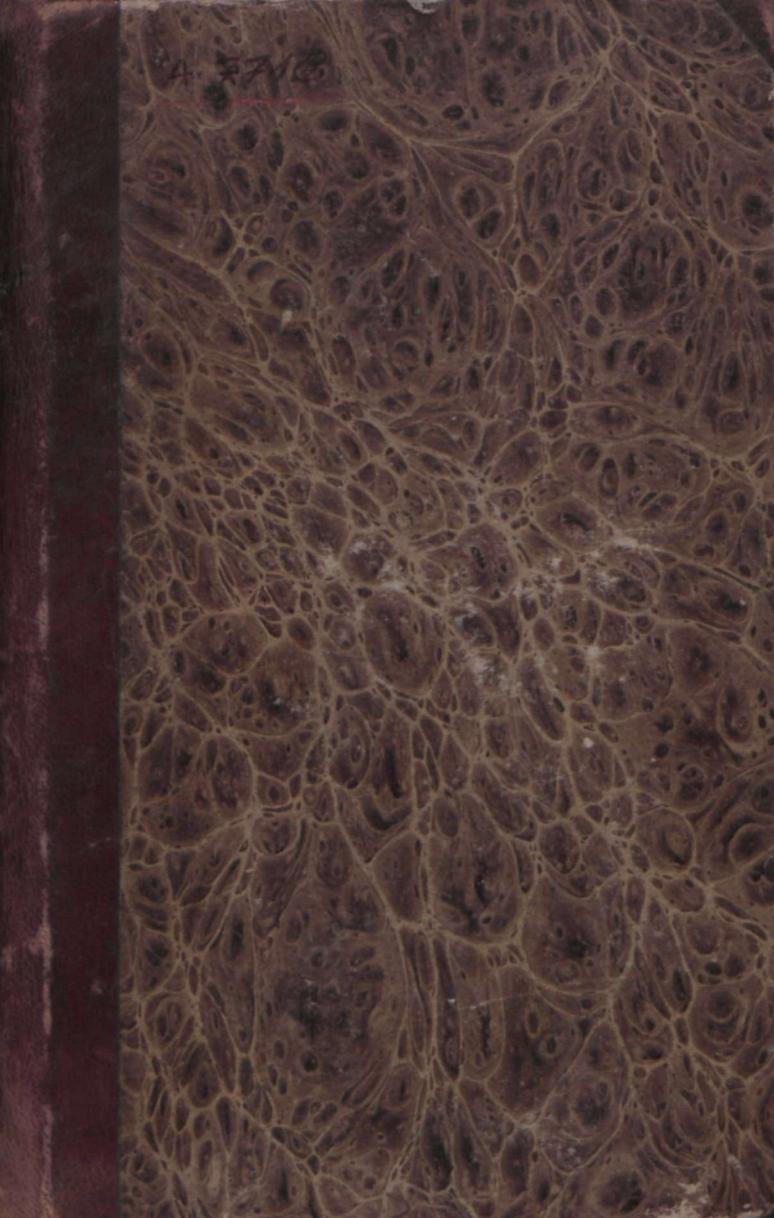

A. 7716

A 7716

a. 1740.

Jesuss aita!

Epistel esimesesl Kristusse Tullemisse Pühhal. Rom. 13, 11-14. salmist sadit.

Sedda tehkem sepärrast, et meil teäda on se aeg, et se tund on, et meie jo oleme ülesärratud unnest; (sest nüüd on meie õnnistus lähhem kui süs, kui meie usksime. Se õ on möda läinud, agga se pääw on liggi tulnud,) sepärrast heitkem ennesest ärra pimmedusse teud, ja ehhitagem ennast walgusse sõa=riistadega. Ellagem ausaste kui päwa aial, ei mitte prassimisses egga liajomisses, ei mitte abbiello ärrateotamisses, egga kimalusses, ei mitte ridus egga kaddedusses, waid ehhitage ennast Issanda Jesusse Kristussega, ja ärge kandke oma lihha eest hoolt nenda, et himmud sest touswad.

Evangelium esimesesl Kristusse Tullemisse Pühhal. Matt. 21, 1-9. salmist sadit.

Ning kui nemmad Serusalemma liggi said, ning Petwage pole õlli-mäe jure tullid; siis läkkitas Jesus kaks Jüngrit, ja ütles nende wasto: minge süna allewisse, mis teie kohhal on, ja

seddamaid leiate teie ühhe finnisestud emma-eesli ja ühhe sällö temma jures, peästke neid lahti ja toge minno jure. Ja kui teile kegi middagi ütleb, siis üttele: Issandal on neid tarwis, siis läkitab temma neid seddamaid. Agga se on keik sündinud, et piddi tõeks sama, mis nõldud on Prohweti läbbi, kes ütleb: üttele Sioni Tüttele: wata, sinno Kuningas tulleb sulle tassane, ja istub ühhe emma eesli selgas, ja ühhe sällö selgas mis on koorma kandja emma-eesli poeg. Siis läksid need Jüngrid ärra, ja teggid, nenda kui Jeesus neid olli käsknud, ja tõid se emma-eesli ja se sällö, ning pannid ommad rided nende peäle, ja pannid tedda nende selga istma. Agga se suurem hulk lautasid ommad rided tee peäle, agga teisid raiusid ofse puist, ja heitsid tee peäle. Agga se rahwas, mis eel ja tagga käis, küssendas ja ütles: Hosianna Daweti Noiale! Kidetud olgo, kes tulleb Issanda nimmel, Hosianna kõrges!

Epistel teisel Kristusse Tullemise Pühhal.

Rom. 15, 4-13. salmist sadik.

Gest mis ial enne on kirjotud, se on meie õpetusseks enne kirjotud, et meil kannatusse ja kirja rõmustamise läbbi peab lotus ollema. Agga se kannatusse ja rõmustamise Jummal andko teile, et teie ühte meelt peate issekeskis Jeesusse Kristusse järrele, et teie ühhe mele ja ühhe suga auustate Jummalat ja meie Issanda Jeesusse Kristusse Issa. Sepärrast wotke teine teist wasto, nenda kui ka Kristus meid on wastowotnud Jummalat auuks. Agga minna ütlen, et Jeesus Kristus on

ümberleikamisse sullaseks sanud Jummalat tõe pärrast, et ta piddi nende wannematte tootussed finnitama. Ja et ka pagganad hallastusse pärrast piddid Jummalat auustama, nenda kui kirjotud on: sepärrast tahhan minna sind kita pagganatte seas, ja sinno nimmele laulda. Ja ta ütleb temma: olge rõõmsad, pagganad, temma rahwaga. Ja ta kütke Issandat, keik pagganad, ja kütke ka tedda, keik rahwas! Ja ta ütleb Jesaia: Se peab ollema Jesse juur, ja kes touseb wallitsema pagganatte ülle, selle peäle peawad need pagganad lootma. Algga se lotusse Jummal täitko teid keige rõõmo ja rahhoga usso sees, et teil woiks rohkeste lotust olla pühha Waimo wäes.

Ewangelium teisel Kristusse Tullemisse

Pühhal. Luuk. 21, 25-36. salmist sadik.

SA päwas, kuus ja tähtede sees peawad immes tähtesid ollema, ja Ma peäl peab rahwal ahvastust ollema ilma nouta, sest et merri ja wee woud kohhisewad. Ja need innimesed lähhäwad rannotumaks kartusse ja nende asjade ootmisse pärrast, mis Ma peäle peawad tullema; sest need taewa wäed peawad koi kutadama. Ja siis näwad nemmad innimesse Poega tullewad pilwes sure wäe ja auga. Algga kui se keik hakkab sündima, siis seiske püsti, ja tõstke ommad pead ülles, sepärrast et teie ärralunnastamine liggi tulleb. Ja temma ütles neile ühhe tähhendamisse sanna: wadage wigi-puud ja keik puud, kui nemmad jo pakatawad, ja teie sedda näte, siis tunnete teie issiennestest, et sui jo liggi on. Nenda ka teie, kui teie näte, sedda sündiwad, siis tundke, et se Jum-

mala riik liggi on. Edest minna ütlen teile, et
 sesinnane rahwas ei löppe mitte ärra, kuni se
 keik saab sündinud. Saewas ja Ma lähhäwad
 hukka, agga minno sannad ei lähhä mitte hukka.
 Agga hoidke ennast, et teie süddamed ei sa koor=
 matud liasõmissse = egga liajomissse =, egga peaz
 toidusse murrettega, ja et sesamma pääw äkkitselt
 teie peäle ei tulle. Gest kui sinnopael tulleb tem=
 ma keikide peäle, kenneel keige se Ma peäl asset
 on. Sepärrast walwage ja palluge iggal aial, et
 teid wäärt arwatakse ärrapõggeneda keige se eest,
 nis peab sündima, ja seista innimesse Poia ees.
 Epistel kolmandamal Kristusse Tullemisse
 Pühhal. 1. Kor. 4, 1 = 5. salmist sadit.

Nenda arwago meid iggaüks kui Kristusse sul=
 lasid ning maiapidajaid. Jummalalla sallaja=
 asjade üle. Agga peäle sedda, siis küsitaakse maia=
 piddajatte käest, et iggaüks peab tru ollema. Agga
 minna ei panne sedda miikski, et teist minno peäle
 kohhut moistetakse, ehk innimesse kohto päwast,
 agga ei minnage moista ennese peäle kohhut, sest
 minna ei tea ennese peäle ühtegi süüd: agga sepär=
 rast ep olle minna mitte õigeks arwatud: Agga se
 Ssand on, kes minno peäle kohhut moistab. Se=
 pärrast ärge moistke ühtegi kohhut enne aega, kun=
 ni Ssand tulleb, kes ka pimmedusse sallaja=
 asjad päwa ette tõstab, ja süddamette nouud arwalik=
 kuls teeb, ja siis saab iggaüks Jummalalt kitust.
 Ewangeliium kolmandamal Kristusse Tulle=
 misse Pühhal. Matt. 11, 2 = 10. salmist sadit.

Agga Joannes kui temma wangitornis kulis
 Kristusse teud, siis läkkitas temma kaks om=
 mast

maſt Jüngeriteſt, ja ütles temmale: Kas olled ſinna ſe, kes peab tullema, woi peame meie teiſt wotma? Ja Jeſus waſtas ja ütles neile: Minge ja kulutage Joannesſele, miſ teie kulete ja näte. Wimmedad näwad, ja jallotumad kääwad, pid-
 Dalitöbbiſed tehhaſe puhtaſ, ja kurdid kuulwad, ſurnud ärrataſe ülles, ja waestele kulutaſe ar-
 mo-dppetus, ja õnniſ on, kes ial ennast minnuſt ei pahhanda. Ugga kui need ärraläſid, haſſas Je-
 ſus rahwale räkima Joannesſeſt: miſ teie ollete wäljaläinud kõrbe waatma? pillirogo, miſ tuleſt kōikutaſe? ehk miſ teie ollete wäljaläinud waat-
 ma? ühhe innimeſſe pehme riettega ehhitud? wa-
 ta, kes pehmed rided kandwad, need on kunnin-
 gatte koddade ſees; ehk miſ teie ollete wäljaläi-
 nud waatma? üht Prohwetit? tõeſt minna ütlen
 teile, kes weel üllem on kui Prohwet; ſeſt ſe on
 ſeſamma, kenneſt kirjotud on: wata, minna lä-
 kitan omma Ingli ſinno palle ele, kes ſinno teed
 ſinno ees peab walmiſtama.

Epistel neljandamal Kristusse Tullemiſſe
 Pühhal. Wilip. 4, 4-7 ſalmiſt ſadiſ.

Uge ikka rõõmſad Jeſandad. Ta ütlen miit-
 na: olge rõõmſad. Teie taſſandud ſago-
 tutwaſ kēikile innimeſtele: ſe Jeſand on liggi.
 Urge murretſege ühtegi; waid laſke kēikis ommad
 pallumiſſed palwe ja õhkamiſſe läbbi tännoga
 Jummalale teada ſada. Siis Jummalalahho,
 miſ üllem on kui kēik moiſtus, hoiab teie ſüdda-
 med ja teie meled Kristuſſe Jeſuſſe ſees.

Ewangelium neljandamal Kristusse Tullez misse Pühhal. Joh. 1, 19-28 salmist sadit.

SA se on Joannesse tunnistus, kui Juda-rabwas läkkitasid Jerusalemmast Preestrid ja Lewitid, et nemmad temmalt pididid küssima, kes sa olled? Ja temma tunnistas, ja ei salgand mitte ja tunnistas: minna ep olle mitte se Kristus. Ja nemmad küssisid temmalt: Mis siis? olled sinna Elias? Temma ütles: polle mitte. Olled sinna se Prohwet? ja temma kostis: ei mitte. Siis ütlesid nemmad temma wasto: kes sa Siis olled? et meie kostust woime wia neile, kes meid on läkkitanud, mis sa ütled issiennesest? Temma ütles: Minna ollen ühhe hüüdja heäl kõrbes: Tehke tassaseks Jesanda teed, nenda kui se Prohwet Jesaia on ütelnud. Ja need, kes ollid läkkitud, ollid Wari-seride seast, ja nemmad küssisid temmalt ja ütlesid temma wasto: Miks sa siis ristid, kui sinna ep olle se Kristus, egga Elias, egga se Prohwet? Joannes kostis neile ja ütles: Minna ristin weega, agga se seisab kesk teie seas, kedda teie ei tunne. Se on sesamma, kes pärrast mind tulleb, kes enne mind on olnud, kelle wäärt minna ep olle, et minna temma kinga paela lahti peästan. Se sündis Petabaras teisel polel Jordani, kussa Joannes ristis.

Epistel esimesesl Joulo Pühhal.

Tit. 2, 11-14. salmist sadit.

SEst Jummal arm, mis õnnistust sadab, on ilmunud kaikile inimestele, ja jubhatab meid, et meie peame ärrasalgama se jummalafartmatta ello ja need ilmalikkud himmud, ja peame

peame moistlikkult ning diete, ja Jummalakartlikkult ellama sesinnatses ma-ilmas, ja sotma sedda õnnist lotust, ja se sure Jummalala ja meie õnnisteggia Jeesusse Kristusse au ilmumist, kes isse-ennast meie eest on annud, et temma meid piddi ärralunnastama keigest üllekohtust, ja puhastama ennesele ommaaks rahwaks, mis ussin on hea tõle.

Evangelium esimesel Joulo Pühhal.

Luk. 2, 1-14 salmist sadik.

Agga se sündis neilsammul päiwil, et sanna Keisrist Augustussest wäljaõks, et keik maailm piddi ülleskirjutud sama. (Sesamma ülleskirjotamine sündis enne, kui Kirenius Siriamala ülle wallitseja olli) ning keik lüksid ennast lastma ülleskirjotada, iggaüks omma linna. Siis läks ka Josep Kalileamaalt Naatsaretti linnast ülles Juda-male Daweti linna, mis hütakse Petlemmaks, (sepärrast et temma olli Daweti koiast ja soust) et temma ennast piddi lastma ülleskirjotada Maria omma kihlatud naesega, kes olli kaima peäl. Agga se sündis, kui nemmad seal ollid, sai se aeg täis, et temma piddi mahhasama, ja temma tõi omma esimesse poia ilmale, ja mähkis tedda, ja panni tedda mahha sõime, sest et neil ep olnud muud asset maias. Ja seälsammas wäljal ollid karjatsed õidses, ja hoidsid õse omma karja. Ja wata, Jesanda Ingel seisis nende jures, ja Jesanda au paistis nende ümber, ja nemmad kartsid üpris wägga. Ja se Ingel ütles nende wasto: ärge kartke, sest wata, minna kulutan teile suurt rõmo, mis keige rahwale peab sama, sest

teile on tänna sündinud se Önnisteggia, kes on Kristus se Issand, Taweti liinas. Ja se olgo teile tähheks: teie leiäte se lapse mähhitud ja söimes maggama. Ja äkkitselt olli se Ingliga taewa söa-wäe hulk, need kütsid Jummalat ja ütlesid: Mu olgo Jummalale kõrge, ja Ma peäl rahho, innimestest hea meel!

Epistel teisel Joulo Pühhal.

Tit 3, 4-8 salmist sadit.

Ugga kui Jummalat meie Önnisteggia heldus ja arm innimeste wasto ilmus, siis on temma meid önsaks teinud, ei mitte öigusse teggudest, niis meie ollime teinud, waid omma hallastusse pärrast, uesündimisse pessemisse ja pühha Waimo uendamisse läbbi, kedda temma on wäljawallanud meie peäle rohkeste Jeesusse Kristusse meie Önnisteggia läbbi, et meie temma armo läbbi öigeks tehtud, iggawesse ello pärraks piddime sama lotusse järrele; se on üks tössine sanna.

Ewangelium teisel Joulo Pühhal.

Luk. 2, 15-20 salmist sadit.

Ja se sündis kui need Inglid neist said ärralätsitud taewa, siis ütlesid need innimestes need karjased teine teise wasto: Et läkki nüüd Petlema, ja wadagem sedda asja, mis on sündinud, mis Issand meile on teada aitud. Ja nemad tullid ruttuste ja leidsid Maria ja Joseppi ja sedda lapsokest söimes maggama. Ugga kui nemad sedda said näinud, lautasid nemad sedda asja laiale, mis neile sest lapsokesest olli räkitud; ja keif, kes sedda kuulsid, pannid sedda immet, mis neist karjastest neile olli räkitud. Ugga Maria piddas keif need sannad meles,

meles, ja mõtles nende peäle omias süddames. Ja need karjatsed läksid taggasi, auustasid ja kütisid Jummalat keige se eest, mis nemmiad ollid kuulnud ja näinud, nenda kui neile olli ööldud.

Epistel kolmandamal Joulo Pühhal.
Jesaja 8, 14. 15. salmist sadit.

Enä! se neitsit saab kaima peäle, ja peab ühhe poia ilmale toma, ja peawad temmale nimme pannema **JUMMALA**; woid ja met peab temma söma, künni ta moistab kurja põlgada ja head ärrawallitseda.

Evangelium kolmandamal Joulo Pühhal.
Joan. 1, 1-14 salmist sadit.

Algmisfes olli se sanna, ja se sanna olli Jummalala jures, ja se sanna olli Jummal. Sesamma olli algmisfes Jummalala jures. Keik asjad on temma läbbi tehtud, ja ilma tenimata ep olle ei ühtegi tehtud, mis tehtud on. Temma sees olli ello, ja se ello olli innimeste walgus, ja se walgus paistab pimmedusfes, ja pimmedus ei wotnud sedda wasto. (Üks innimenne sai Jummalast läkkitud, kelle nimmi olli Joannes, sesamma tullitunnistusfes, et temma sest walgusfest pididi tunnistama, et keik temma läbbi pididid usstama. Temma ep olnud mitte se walgus, waid et temma pididi tunnistama sest walgusfest.) Se olli se tõsine walgus, kes walgustab keik innimesed, kui ta ma-ilma sisse tuli. Temma olli ma-ilmas, ja ma-ilm on temma läbbi tehtud, ja ma-ilm ei tunnud tedda mitte. Temma tuli omma sisse, ja need ommaksed ei wotnud tedda mitte wasto; agga ni mitto, kui tedda wastowotsid, neile andis temma mele-

melewalda Jummalala lapsiks sada, kes temma nimme jisse uskwad, kes ep olle werrest, egga lihha tahtmissest, egga mehhe tahtmissest, waid Jummalast sündinud. Ja se sanna sai lihhas, ja wottis kui ühhes maias meie seas ellada (ja meie näggime temma au, kui Issast ains sündinud Poia au) täis armo ja töt.

Epistel Pühapäwal pärrast Joulo Pühha. Kalat. 4, 1-7. salmist sadik.

Agga minna ütlen: senni kui se pärria wäeti laps on, siis ep olle temma ja sullase wahhel wahhet ühtegi, ehk temma kül keige pärrandusse issand on, waid temma on järrelefulajatte ja üllewaatjatte al seks aiaks, mis issast on seätud; nenda ka meie, kui meie wäetimad lapsed ollime, siis ollime meie kui sullased wäljaspiddiste seadmistele al. Agga kui aeg täis sai, läkkitas Jummal omma Poega, et temma pididi naesest sündima, ja kasso alla sama, et temma neid, kes kasso al ollid, pididi ärralunnastama, et meie pidime laste digust sama. Agga et teie nüüd lapsed ollete, on Jummal omma Poia Waimo teie südamesse läkkitanud, kes kassendab: Abba Issa! sepärrast ep olle sinna ennam sullane, waid laps; agga kui sa ollid laps, siis ja ollid ka Jummalala pärria Kristusse läbbi.

Ewangelium Pühapäwal pärrast Joulo Pühha. Luk. 2, 33-40. salmist sadik.

Ja Josef ja temma (Kristusse) emma pannid sedda immeks, mis temmast rägiti. Ja Simeon önnistas neid, ja ütles Maria temma emma wasto: wata! sefinnane on pandud langmissesks ja

ja üllestousniisfeks mitmele Israelis, ja märgiks, kelle wästo rägitaakse; (agga sinnoge omma hinge läbbi peab moõd tungima) et need mõtlemised mitmest süddamest peawad arwalikkuks sama. Ja seal olli Anna üks Prohwet, Wanueli tütar, Asseri sou-arrust, se olli wägga ellatand, ja olli omma mehhega seitse aastat ellanud pärrast omma neitsi põlwe, ja temma olli liggi kahheksakümmend peäle nelli aastat lest; se ei tulnud ial ärra Jummalala koiast, tenis Jummalat paastniisse ja palwettega õõd ja päwad. Sesamma tulli ka senna jure selsammal tunnil, ja kitis ta Jesandat, ja räkis temmast keikile, kes ärralunnastamist Jerusalemmas ootsid. Ja kui nemmad keik said lõppetanud, mis Jesanda kässo järrele piddi sundima, läksid nemmad taggasi Kalitea-male omma Naatsaretti lüna. Agga se lapsõke käswis, ja sai kangeks waimus, täis tarkust, ja Jummalala arm olli temma peäl.

Epistel Neäri Päwal Kalat. 3,

22-29. salmist sadit.

Agga enne, kui usk tulli, hoiti meid kässo al, ja meie ollime kinnipandud usso peäle, mis piddi ilmutadama. Wenda on se kässt meie juhataja olnud Kristusse jure, et meie usso läbbi piddime õigeks sama. Agga et usk on tulnud, ep olle meie mitte enam juhataja al; sest teie ollete keik Jummalala lapsed usso läbbi Kristusse Jesusse sees, sest mitto teid Kristusse sisse on ristitud, ollete ennast Kristussega ehitanud. Ep olle Juda-meest egga Krefa-meest, ep olle sullast egga wabbat, ep olle meest egga naest, sest teie

keik

keik ollete üks Kristusse Jesusse sees; agga kui teie Kristusse pärralt ollete, siis ollete teie ka Abraami seme, ja pärriad tootusse järrele.

Ewangelium Neäri Päwal.

Lut. 2, 21. salmis.

Sei kui kahheksa päwa täis said, et sedda last piddi ümberleikatama, siis pandi temmale nimme JESUS, mis sest Inglift olli pandud, ennego temma emma ihhussse sai.

Epistel pärrast Neäri Päwa.

Rom. 6, 3. ning 4. salmis.

Sik eiks teie eitea? mitto meid Kristusse Jesusse sisse on ristitud, et meie temma surma sisse olleme ristitud? siis olleme meie temmaga mahhamatud ristimisse läbbi surma sisse, et otsego Kristus on üllesärratud surmüst Issa au läbbi, meie ka nenda peame udes ellus käima.

Ewangelium pärrast Neäri Päwa.

Matt. 3, 13. salmist otsani.

Sis tulli Jesus Kalilea-maalt Jordani jõeale Joannesse jure, et tedda piddi temmast ristitama. Agga Joannes kelas tedda wägga, ja ütles: Mul on tarwis, et mind sinnüst peaks ristitama, ja sinna tulled minno jure. Agga Jesus wastas ja ütles temma wasto: Olgo nüüd nenda, sest nenda on meie kohhus keik õigust täieste tehha; siis jättis temma tedda. Ja kui Jesus sai ristitud, tulli temma seddamaid weest wälja, ja wata! need taewad tehti temmale lahti; ja Joannes näggi Jummalä Waimo kui tuikesse ernast mahha lastwa ja temma peäle tullewa. Ja wata! üks heäl ütles taewast: Sesinnane on minno armas Poeg, kellest mul hea meel on, E

Epistel kolme Kuninga Päwal.

Jesais 60, 1-6. salmist sadik.

Z Duse ülles, ja walgeks, sest sinno walgus tulleb, ja Jehowa au touseb sinno üle. Sest wata, pimmedus kattab maad, ja ämmarus rawast; agga sinno üle touseb Jehowa, ja temma au näitse sinno peäl. Ja pagganad peawad sinno walgusse järrel kaima, ja kuningad se paistusse järrel, mis sulle touseb. Tõsta ommad silmad ümberkaudo ülles, ja wata, need keif koggutakse, ja tulleswad sinno jure. Sinno poiad tulleswad kaugelt, ja sinno tüttred kantakse kaenas. Siis saad sa romoga nähha ning kui jõggi nende wasto joosta, ja sinno südda kohkub ja saab üpris wägga rõõmsaks, kui se hulk merre äres sinno pole pörab, ja pagganatte wäggi sinno jure tulles; Kammelide hulk kattab sind, Midia ja Ehwä nobbedad Kammelid, need keif tulleswad Saba maalt: nemmiad kandwad kulda, ja wirofit, ja kulutawad Jehowa kitusfed.

Ewangelium kolme Kuninga Päwal.

Matt. 2, 1-12. salmist sadik.

A Gga kui Jesus olli sündinud Berlemmas Juda-maal kuningas Herodesse aial, wata, siis tullid targad homiko poolt Jerusalemma, ja ütlesid: kus on se sündinud Juda-rahwa kuningas? sest meie olleme temma tähhe näinud homiko-maal, ja olleme tulnud tedda kummardama. Agga kui Herodes se kuningas jedda kulis, ehmatas temma wägga ärra ja keif Jerusalemma lin temmaga. Ja temma koggus kofko keif üllemad preestrid ja Kirjarundjad rahwa seast, ja kulas neilt,

kus

Kus se Kristus piddi sündima. Agga nemmad ütlesid temmale: Betlemmas Juda-maal, sest nenda on se Prowheti läbbi kirjotud: Ja sinna Betlem Juda-maal, sinna ep olle milgi kombel se wähhem Juda Würstide seas, sest sinnust peab wälja tulles se Wallitseja, kes minno Israeli rahwast peab kui karjane hoidma. Cüs kutsus Herodes need Targad sallaja, ja kulas neilt diete sedda aega, millal se täht olli paistnud. Ja temma läskitas neid Betlemma ja ütles: minge, ja kulage hästi se lapsokesse järrele, ja kui teie tedda leiäte, siis kulutage mulle, et ka minna tullen tedda kummardama. Agga kui nemmad said kunningast kuulnud, läksid nemmad ärra, ja wata, se täht, mis nemmad homiko-maal ollid näinud, käis nenda eel, kummi temma tulli, ja seis is kohhe sal üllewel, kus se lapsokenne olli. Agga kui nemmad sedda tähte näggid, said nemmad üpris wägga rõõmsaks. Ja kui nemmad tullid sinna kotta, leid sid nemmad se lapsokesse Maria temma emmaga, ja langsid mahha, ja kummardasid tedda, ja wotsid omma warrandust lahti ja wisid temmale annid, kulda, ja wiroki ja mirri. Ja et kummal neid käsknud unnes, et nemmad mitte ei piddand Herodesse jure taggasi minnema, läksid nemmad teist teed taggasi omma male.

Epistel esimesel Pühapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Rom.

12, 1-6. salmist sadif

Epärrast mainitsen minna teid, wennad, kummala süddamelikko hallastusse läbbi, et teie annate ommad ihhud ellawaks, pühaks ning kum-

Zummala melepärralisseks ohwriks, se olgo teie moistlik Zummala-tenistus. Ja ärge wotke mitte sesinnatse ma-ilma sarnatsed olla; waid muutke ennast omma mele uendamisse läbbi, et teie woiksite katsuda, mis Zummala hea ja melepärralinne ja täis tahtminne on. Sest minna ütlen se armo läbbi, mis minnule on antud, iggaühhele, kes teie seast on, et temma ei arwa ennast targemaks, kui sünnib arwada, waid et iggaüks ennesest arwaks nenda, kui kohhus on arwata sedda möda, kui Zummal iggaühhele usso mooto on jagganud. Sest otsego meil ühhe ihho sees paljo liikmid on; agga keikil liikmettel ep olle ühtesugust tööd: nenda on meid paljo üks ihho Kristusse sees; agga iggaüks ennese kohhal olleme meie teine teise liikmed. Agga meil on armo anded, mis sedda armo möda, mis meile on antud, monnesuggused on.

Evangelium esimesel Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Luf.

2, 41-52 salmist sadik.

Ning temma wannemad käisid igga aasta Jerusalemmas Pasa-pühiks. Ning kui temma kahheteistkümnne aastaseks sai, ja nemmad üllesläksid Jerusalemma, selle Pasa-pühha kombe pärrast, ja need päwad täis said, et nemmad jälle koiu pole läksid, siis jäi se laps Jesus Jerusalemma, ning Josep ja temma (Kristusie) emma ei teadnud sedda mitte. Agga kui nemmad mötlesid tedda te-käiate seltsis ollewad, tullid nemad ühhe päwa teed, ja otssid tedda suggulaste ning kutwade jures, ning kui nemmad tedda ei leidnud,

lâksid nemmad taggasi Jerusalemma ning otšisid
tedda, ja se sündis kolme päwa pärrast, et nem-
mad tedda leidsid Jummalä koiäs istmast kesi
öppetajate seas, ja neid kuulmast ja neilt küsi-
mast. Agga keif, kes tedda kuulsid, ehmatasid
ära temma moistusse ja kostmiste pärrast. Ja
kui nemmad tedda näggid, ehmatasid nemmad
wägga ärra, ja temma emma ütles temma was-
to: Poeg, miš sa meile nenda olled teinud? wa-
ta, sinno isä ja minna olleme sind öiete waewa-
ga otšinud. Ning tema ütles nende wasto: mis se
on, et teie mind ollete otšinud? eš teie teädnud, et
minna ses pean ollema, mis minno Jssä pärrast
on? ja nemmad ei moistnud sedda sanna, mis
temma neile räkis. Ja temma läks nendega al-
la, ja tulli Naatseratti, ja kulis nende sanna.
Ja temma emma piddas keif needsinatsed san-
nad ommas süddames. Ja Jesus kaswis tarkus-
ses, ja pitkusses, ja armus Jummalä ning inni-
meste jures.

Epistel teisel Pühapäwal pärrast kolme
Kuninga Pühä. Rom. 12, 6-16
Ialmist sadik.

Ehke meil on Prohweti kulutamine, siš peab se
usso moodo järrel ollema; ehke meil on järrel-
waatmisse ammet, siš olleme meie teine teise liikmed
ses järrelewaatmisse ammetis; ehke on, kes öppe-
tab, se on teise like öppetusse sees; ehke on, kes mainit-
seb, se on teise like mainitsusse sees; kes jaggab, se
tehko sedda wagga süddamega: kes on üllwaatja,
se olgo ussin; kes waeste ette murretseb, se tehko
sedda rõmoga. Armastus olgo ilma karmwalus-
seta;

leta; hirm olgo teile kurja eest; hoidke sedda head tagga. Armastage teine teist ellaste kui wennad; teine joudko teise ette auustamisega. Ärge olge laisad ses, mis teie peate teggema. Olge tullised waimus. Pange aega tähhele. Olge rõõmsad lotusfes, kannatlikud abhastusfes, olge kindlad palwes. Mitte need pühhad, kannel pudo on. Püüdke heal meel woõraid wastowotta. Önnistage neid, kes teid takkafiusawad; önnistage ja ärge wanduge mitte. Olge rõõmsad rõõmsadega, ja nutke nutjattega. Olge ühhomelelisesed teine teise wasto. Ärge noudke kõrki asjo, kuid heitke ennast allandikkude seltsi.

Ewangelium teisel Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Joan. 2, 1-11. salmist sadit.

Ning kolmandamal päwal said pulmad Kanas Kalilea-maal, ja Jeesusse emma olli seal, agga Jeesus ja temma Jungrid olliid ka pulma kutsutud. Ja kui wina pudus, ütles Jeesusse emma temma wasto: neil ep olle wina. Jeesus ütles temmale: naene, mis mul on sinnoga teggemist? minno tund ep olle weel talmud. Temma emma ütles sullastele: mis temma teile ial ütleb, sedda tehke. Agga senna olli pandud kuus kiwwist weeriista Juda-rahwa puhhastamisse pärrast, ja iggaühhe sisse läks kaks ehk kolm moodo. Jeesus ütles neile: taitke need kiwwist weeriistad weega, ja nemmad taitsid neid äre tassa. Ja temma ütles nende wasto: wotke nüüd nende seest, ja wige pulma-rahwa-tallitajale, ja nemmad wisid. Agga kui pulma-rahwa-tallitaja sedda wet

maitsis, mis winaks olli sanud, (ja ei teädnud mitte, kust se olli; agga need sullased teädsid, kes sedda wet ollid tonud) kutsus se pulma-rahwa-tallitaja peigmeest, ja ütles temmale: iggamees annab esite head wina, ja kui nemmad jo kũ sanud, siis lahjemat; sinna olled sedda head wina tännini hoidnud. Se olli nende immeteggude hakkatus, mis Jesus teggi Kanas Kalilea-maal, ja näitis omma au ülles, ja temma Jüngrid uskusid temma sisse.

Epistel kolmandamal Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Rom. 12,

17-21 salmist sadik.

Arge pange ennast isse targaks. Arge makske ühhelegi kurja kurjaga. Noudke häid asjo keikide innimeste nähhes. Kui se woib olla, siis piddage keige innimestega rahho, ni paljo, kui teie polest junnib. Arge makske isse kurja kätte, armad, waid andke maad Jummal wihhale, sest kirjotud on: minno pärralt on se kätte-maksminne, minna tahhan kätte maksta, ütleb Issand. Kui nüüd sinno waenlasel nälg on, siis söda tedda, kui temmal janno on, siis joda tedda. Gest, kui sinna sedda teed, siis koggud sinna tullisid süssi temma Pea peäle. Ärra anna ennast kurjast ärrawoitata, kuid woida sinna kurja ärra heaga.

Ewangelium kolmandamal Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Matt.

8, 1-13 salmist sadik.

Agga kui temma (Jesus) mäelt mahha läks, kais paljo rahwast temma järrel. Ja wata, üks piddalitõbbine tulli ja kummardas tedda, ja ütles:

ütles: Issand, kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks tehha. Ning kui Jesus kät olli firrotanud, patus temma temmasse, ja ütles: minna tahhan, sa puhtaks; ja seddamaid sai temma omma pidalitõbbest puhtaks. Ning Jesus ütles temma wasto: katsu, et sa sedda ühhelegi ei ütle, waid minne, näita isse ennast Preestrile, ja wi se anni, mis Moses on käsknud, neile tunnistusseks. Agga kui Jesus Kapernaumma sisselâks, tulli üks söddapealik temma jure, pallus tedda ja ütles: Issand, minno sullane on alwatud koddos maas fures wallus. Ning Jesus ütles temma wasto: minna tahhan tulla ja tedda terweks tehha. Ja se söddapealik kostis ja ütles: Issand, minna ep olle mitte wäart, et sa minno kattuks alla tulle, waid ütle agga üks sanna, siis saab minno sullane terweks. Sest minna ollen ka immimenne wallitsusse al, ja minno al on sõa-mehhi, ja minna ütlen ühhe wasto: minne, siis lähhab temma, ja teise wasto: tulle, siis tulleb temma, ja omma sullase wasto: te sedda, siis teeb temma. Agga kui Jesus sedda kulis, immetalles temma ja ütles nende wasto, kes järrelkäisid: tõest, minna ütlen teile, ei Israelistke polle minna ni suurt usko leidnud. Agga minna ütlen teile: mitto tullewad homiko ja õhto poolt, ja istuwad laudas Abraami ja Isaki ja Jakobiga taewa rikis; agga need kunningrigi lapsed lükkatakse wälja keigesügga-wama pimmedusse sisse, seäl peab ollema ullumine ja hammaste kirristamine. Ning Jesus ütles sõapealikko wasto: minne, ja sulle sündko nenda, kui sinna ollid usknud. Ja temma sullane sai terweks seltsammal tunnil.

Epistel neljandamal Pühapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Rom. 13,
8-10. salmist sadik.

Ulgo olgo teil ühtegi wõlga ühhegiga, kuid et
teie teine teist armastate, sest kes teist armastab,
se on kasko täieste piddanud. Sest se: sinna ei
pea mitte abbtello ärrarikkuma; sinna ei pea mitte
tapma; sinna ei pea mitte warrastama; sinna ei
pea mitte üllekohto tunnistama; sinna ei pea mit-
te himmastama, ja kui weel üks teine kask on, se
pannakse sellesinnatse sanna sisse ühte, se on, selle-
sees: sinna pead omma liggimesse armastama kui
isfeennast. Armastus ei te liggimessele kurja. Suis
on nüüd armastus kasko täis piddamine.

Ewangelium neljandamal Pühapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Matt.
8, 23-27. salmist sadik.

Si kui temma (Jesus) laewa läks, siis käisid
teima Jüngrid teima järrel, ja wata, siis tousis
suur kange tuul merre peäl, nenda et se laew lae-
nedega katteti, agga teima maggas. Ja teima Jüng-
rid tullid teima jure, ja ärratasid tedda ülles, ja
ütlesid. Jossand aita meid, meie lähämme hukka.
Ja teima ütles nende wasto: miis pärrast ollete teie
arrad, teie nõdra-ussulissed? siis tousis temma
ülles, ja ahwardas tuled ja merd, siis sai se kog-
gone waifseks. Agga need innimesed immetelle-
sid ja ütlesid: mis süggune on se, et ka need tuled
ja se merri temma sanna wotwad kuulda.

Epistel wiendamal Pühapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Kolos.
3, 12-17 salmist sadik.

Sepärrast ehhitage ennast kui Jummalala ärra-
wallitsevad, pühhad ning armastud, süda-
dame hallastussega, heldusssega, allandusssega,
tassandusssega, pitka melega: kannatage teine
teisega, ja andke andeks teine teisele, kui kellelgi on
midagi kaebamist teise peäle; kui Kristus teile ka
on andeks annud, nenda tehke ka teie. Agga keige
se peäle ehhitage ennast armastusssega, se on õige tug-
gew sidde. Ning se Jummalala rahho wallitsego teie
süddamette sees, seks ollete teie ka kutsitud ühhe
ihho sees, ning olge tämmalikud. Kristusse sanna
ellago rohkesti teie sees keige tarkusse sees; õppe-
tage ja maenitsege isse-ennast mängi-laulude-kitus-
se ning mu walmolikko laulud-ga; laulge kauniste
Issandale teie süddames. Ja keik, mis teie ial
wottate tehha sanna ehk tõga, edda tehke keik Iss-
sanda Jeesusse nimmele, ja tämmage Jummalat
ning Issa temma läbbi.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal pä-
rast kolme tunniga Pühha. Matt.

e 13, 24-30. salmist sadik.

Uhhe teise tähhendamisse sanna panni temma
(Jesus) nende ette, ja ütles: Se taewa-riik
on ühhe innimesse sarnane, kes head semet om-
ma põllo peäle külwas. Agga kui need innimesed
maggasid, tulli temma waenlane ja külwas u-
rohto kesi nisso sekka, ja läks ärra. Kui niid
orras kaswis ja wilja kandis, siis nähti ka se um-
rohhi. Agga maia issanda sullased tullid temma
juure ja ütlesid temmale: issand, eks sa olle head
semet omma põllo peäle külwanud, kust temma-
le siis se umrohhi tulles? agga temma ütles nen-

De wasto: sedda on úks waenlane teinud. Siis ütlesid need sullased toma wasto: Kas sa siis tahhad, et meie peame minnema ja sedda kofkofogguna? agga tenma ütles: ei mitte, et teie ühtlase sega sedda nisso wälja ei kisse, kui teie sedda umrohto kofkofoggute. Paske mollemad ühtlase kagwada leikusseks, ja leikusse aial tahhan minna leikiattele õolda: kogguge enne sedda umrohto, ja siduge sedda wihko sedda ärrapõlletada, agga sedda nisso pange kofko minno aita.

Epistel Kuendam I Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. I Tessal. 5, 1-11.

salmist sadik.

Egga, wennad, neist aegust ja tundidest ep olle tarwis teile kirjotada. Sest teie teate isse otse diete, et se Issanda pääw nenda tulleb kui waras õsel. Sest kui nemmad ütlewad: rahho on, ning ep olle ühtegi hädda, siis tulleb äkkilinne hukatus nende peäle, nenda kui lapse-waew selle peäle, kes kaima peäl on, ning nemmad ei peäse mitte. Agga teie, wennad, ep olle mitte pimmedusses, et se pääw teid peaks kui warras kinnisama. Teie keik ollete walgusse lapsed ja päwa lapsed; meie ep olle mitte õ egga pimmedusse lapsed. Sepärrast nüüd, ärge maggagem kui ka need teised, waid walwagem ning olgem kassinad. Sest, kes maggawad, need maggawad õsel, ja kes joobnuks sawad, need on õsel joobnud. Agga meie, kes meie päwa lapsed olleme, olgem kassinad, ehitud usso ja armastusse raudridega, ja raudkübaraga, se on, õnnistusse lotusfega. Sest Jummal ep olle meid seädnud wihha alla, waid et meie peame õnnistusse kätte

te sama meie Issanda Jesusse Kristusse läbbi-
 kes meie eest on surnud, et meie ehk walmame
 ehk maggame, temmaga ühtlase peame ellama.
 Sepärrast mainitsege ennast issekeskis, ning õppe-
 tage teine teist, nenda kui teie ka tete.

Ewangelium kuendamal Pühhapäwal pä-
 rast Kolme Kuninga Pühha. Matt.

25, 1-13. salmist sadik.

Eis on se taewa-riik künne neitsi sarnase,
 kes ommad lampid wotsid, ja läksid wälja
 peigmehe wasto. Agga wiis nende seast ollid
 targad, ja wiis rummalad. Kes rummalad ollid,
 need wotsid ommad lampid, agga nemmad ei wot-
 nud mitte õlli ennestega, agga need targad wot-
 sid õlli omma astjade sisse ühtlase omma lampi-
 dega. Agga kui se peigmees wibis, said nemmad
 keik unniseks, ja uinused maggama. Agga kes
 õse kuuldi üks heäl: wata, peigmees tulleb, minge
 wälja temma wasto. Siis tousid keik needsam-
 mad neitsid ülles, ja walmistasid ommad lam-
 pid. Agga need rummalad ütlesid tarkade was-
 to: Andke meile teie õllist, sest meie lampid kus-
 tuwad ä. Agga need targad kostsid ning ütlesid:
 ei mitte, et teil ja meil mitte ei pudu; waid min-
 ge sedda enneminne kaupmeeste jure, ja ostke en-
 nestele. Agga kui nemmad ärraläksid ostma,
 tuli se peigmees, ning kes walmis ollid, läksid
 temmaga pulma, ning üks pandi luffo. Agga
 wimaks tullid ka need teised neitsid ning ütlesid:
 Issand, Issand, te meile lahti. Agga temma
 kostis ning ütles: Töest minna ütlen teile, min-
 na ei tunne teid mitte. Sepärrast walmage, sest

teie ei tea sedda päwa egga sedda tundi, mil in-
nimesse Boeg tulleb.

Epistel ühheksamal Pühhapäwal enne Kris-
tusse üllestousmisse Pühha. 1. Kor.

9, 24. = 10, = 5. salmist sadit.

Eks teie tea, et need, kes wo: d, jookswad, need
jookswad kül feik, agga üks saab jooksmisse
woido-andi. Jooske nenda, et teie sedda kätte
fate. Agga iggouks, kes woitleb, on feikis asjus
kassin. Nemmad on kül sepärrast kassinad, et
nemmad kadduwa kroni sawad, agga meie kaddu-
matta. Sepärrast jooksen minna müd nenda, ei
mitte kui teadmatta asja peäle. Minna woitlem
nenda, ei mitte kui se, kes tuul peksab, waid min-
na sunnin omma ihho, ja tallitsen sedda, et min-
na muile juulust ei ütle, ja isse ei sa ko watumaks.
Agga minna ei tahha, wennaad, et teit peab tead-
matta ollema, et meie wannemad feik on pilwe al-
olnud, ja on feik merrest läbbikainud, ja on feik
Mosesse peäle ristitud pilwe ja merre sees, ja feik
on ühhesuggust waimolikke roga sömud, ja on feik
ühhesuggust waimolikke jomaiega jomud, (sest
nemmad joid sest waimolikkust järrele-tullerast
kajust; agga se kaljo olli Kristus.) Agga se surem-
hulk nende seast ep olnud mitte Jummalata mele pä-
rast, sest nemmad on kō bes mahhalōdud.

Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal enne
Kristusse üllestousmisse Pühha. Matt.

20, 1. 16. salmist sadit.

Est se taewa-rii? on ühhe maia-issanda sar-
nane, kes warra hommika wäljaläks tōteg-
giaid palkama omma winamāele. Agga kui tem-

ma

ma nende töttegiattega olli leppinud ühhe krossiga
 päwa palgats, si s lakkitas temma neid omma wina-
 mäele. Ja temma läks wälja kolmandamal tun-
 nil ja näggi teisi turro peäl tōta seiswad, ja ütles
 nende wasto: minge ka teie wina-mäkke, ja mis
 ial õige on, tahhan minna teile anda; ja nem-
 mad läksid ä. Ja läks temma wälja kuendamal
 ja ühheksamal tunnil, ja teggi nendasammoti.
 Agga ühhetestkümneamal tunnil läks temma
 wälja, ja leidis teisi tōta seisnests, ja ütles nende
 wasto: mis teie siin keige päwa tōta seisate? nem-
 mad ütlesid temmale:meid ep olle ükski palganud.
 Temma ütles neile: minge ka teie wina-mäkke,
 ja mis ial õige on, peate teie sama. Agga kui
 õhto sai, ütles se winamäe issand omma ülle-
 waatja wasto: kutsu need töttegiad, ja anna
 neile palka, ja hakka wiimsist esimesestest sadik.
 Ja kui need tullid, kes ühhetestkümneamal tun-
 nil ollid palgatud, said nemmad iggaüks ühhe kros-
 si. Agga kui need esimesest tullid, mõtlesid nem-
 mad, et nemmad piddid ennam sama, ja need-
 sammad said ka iggaüks omma krossi. Agga kui
 nemmad sedda sanud, nurrisesid nemmad se maia-
 issanda wasto ja ütlesid: needsinatsed wiimsed
 on agga ühhe tunni tōdd teinud, ja sinna olled neid
 meie arrolisest teinud, kes meie päwa koorma
 ja pallawat olleme kannud. Agga temma kostis,
 ja ütles ühhele nende seast: söbber, minna ei te
 sulle mitte liga, ees sa olle minnoga ühhe krossi-
 ga leppinud? wotta so omma, ja minne omma
 te; agga minna tahhan sellesinnatse wiimsese anda
 nenda kui sullegi; ehk ees mul olle lubba minno

ommaga tehha, mis minna tahhan? ehk ons sinno film kurre, et minna hea ollen? Menda sarwad need wiimsed essimesseks, ja need essimessest wiimses; sest paljo on kutsitud, agga pissut är-ravallitsetud.

Epistel kahhesamal Pühapäeval enne Kristusse ülestoumissese Pühha. 2 Kor.

II, 19-12, 9. salmist sadik.

Sest teie sallite neid rummalaid heal meel, et teie targad ollete. Sest teie sallite, kui teid kegi sullasiks teeb, kui kegi teie omma ärrasööb, kui kegi palta wottab, kui kegi surustelleb, kui kegi teid wasto filmi lööb. Se teotusse pärrast rāgin minna sedda, kui olleksime meie nõdraks läinud. Agga, mis peäle kegi julge on, (ma rāgin rummalusses) se peäle ollen minna ka julge. Nemmad on Ebrae-mehhed, minna ka: nemmad on Israeli lapsed, minna ka: nemmad on Abraami seme, minna ka: nemmad on Kristusse teenrid, (ma rāgin rummalaste) minna ollen üllem: minna ollen ennam waewa näinud, paljo ennam hōpa sanud, ennam wangis ning sagedaste surma häddas olnud. Juda-rahwa kuest ollen minna wiiskord sanud ühhe hōbi wānhem kui nellikūmmend. Kolmkord ollen minna witsadega pekstud, üksford kōrwidega lobitud, kolmkord on laew kuest ärra hukka läinud, terwe õ ja päwa ollen minna sīg-gawas merres olnud. Sagedaste on mul teekāmissi olnud, minna ollen olnud jōggede peäl mitmes häddas, mitmes häddas mõrtsukatse seas, mitmes häddas omma rahwa seas, mitmes häddas pagganatte seas, mitmes häddas liinas, mitmes hād-

håddas förbes, mitmes håddas merre peäl, mitmes håddas walle-wendade seas. Tõ ning waewa sees, saggedaste mitmes walwamisses, nälja ning janno sees, saggedaste paastmistes, kûlmas ning allastusses; ilma neid asjo mis muido iggapääw hulgal minno peäle tullemad, se on: se murre keikide koggoduste eest. Kes on nõdder, ja minna ei peaks nõdraks sama? kedda pahhandakse, ja mul ei peaks melehaigus sest ollema? Kui peab kiitlema, siis tahhan minna need asjad, mis minno nõdrusses on kitelda. Jummal ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, kes on iggaweste kidetud, se teab, et ma ei walleta. Samaskusses hoidis Areta kunninga pealik Samasko rahwa lüna, ning tahtis mind finniwõtta, ja mind lasti aknast korni sees mahha müri möda, ja peäsesin temma käest. Kiitlemisest ep olle mul kûl kasso, süski tullen minna näud ja Issanda ilmutamissed ülles räkima. Ma tunnen ühhe innimesse Kristusse sees neljateistkümnne aasta eest, (kas temma ihho sees olnud, ei tea minna, ehk kas temma ihhust ärra olnud, ei tea ma, Jummal teab.) seddasamma kisti kolmandamast taewast sadik. Ning minna tunnen seddasamma innimest, (kas temma ihhus ehk ihhust ärra olnud, ei tea ma, Jummal teab) tedda kisti Paradisi sisse, ja kulis sanno, mis ei woi räkida, mis innimesel ei sünni üllesräkida. Sestsamast tahhan minna kitelda; agga isse-ennesest ei tahha minna kitelda muido, kui agga omma nõdruste sees. Sest kui minna ka tahhaksin kitelda, ei olle minna sepärrest rummal; sest ma tahhan tõt räkida; agga ma jättan

jõdda

sedda nenda, et ei ükski ennam minnust ei arwa kui temma mind nääb oleswad, ehk mis temma minnust kuleb. Ja et minna nende üpris suurte ilmutamiste pärrast ei pea surustellema, on mulle lihha sisse wai antud, se sadana ingel, et temma mind piddi ruskifaga löma, et minna mitte ei surustelle. Sesamma pärrast ollen minna kolmford Iskandat pallunud, et se minnust peaks är-ralahkuma; agga temma on mulle ütelnud: Sulle saab kül minno armust; sest minno wäggi saab nödrusse sees täit woimust. Sepärrast tahhan minna paljo ennam omma nödruste sees kitelda, et Kristusse wäggi minno ülle woiks wawjada.

Ewangelium kahheksamal Pühapäwal enne Kristusse ülestoumissese Pühha.

Luk. 8, 4-15. salmist sadik.

Nõga kui paljo rahwast ühhes kous olli, ja keikist lihnadest temma jure tõtsid, räkis temma tähhendamisese sanna läbbi: üks külwaja läks wälja omma semet külwama, ja kui temma külwas, kukkus muist tee äre, ja sõtkuti ärra, ja need linnud taewa al sõid sedda ärra; ja muist kukkus kaljo peäle, ja kui temma tousis, kuiwis temma ärra, sepärrast et temmal ep olnud märga: ja muist kukkus kess ohhakatse sekka, ja need ohhakatse tousid ühtlase ülles ning lammastasid sedda ärra. Ja muist kukkus hea Ma peäle, ja kui temma tousis, kandis temma saakortse wilja. Kui temma sedda ütles, hüdis temma: kel kõrwad on kuulda, kuulgo. Agga temma Jungsid kussisid temmalt ja ütlesid: mis tähhendamisese

se sanna se pididi ollema? agga temma ütles: teid on Zummala rigi sallaja-asjad teada antud, agga neile teistele tähhendamisse sannade läbbi, et nemmad nähhes ei nä, ja kuuldes ei moista. Agga se on se tähhendamisse sanna: se seme on Zummala sanna. Agga need tee-äärtsed on need, kes sedda kuulwad; pä rast tulleb kurrat, ja wotab se sanna nende süddamest ärra, et nemmad ei pea uftma egga õnsaks sama. Agga need kaljo-peälsed on need, kes, kui nemmad kuulwad, sedda sanna rõmoga wastowctwad, agga neil ep olle mitte juurt, ürrikesseks aiaks uftwad nemmad, ning kiusatusse aial taaganewad nemmad ärra. Agga mis ohhafatte sekka kuffus, need sinnatsed on need, kes kuulwad ja lähhawad omma tõle, ja neid lähmatakse ärra selle ello murrest, ja rikkusfest, ja himmudest, ja ei kaäna walmist wiija. Agga, mis hea Ma sees on, need on need-sinnatsed, kes sedda sanna kuulwad, ning hea ja kaäni süddame sees peawad, ja kandwad wiija kannatusse sees.

Epistel seitsemel Pühhapäwal enne Kristus

se üllestousmisse Pühha, ehk Paasto

Pühhapäwal. 1 Kor. 13, 1-13.

falmist sadik.

Kui minna innimeste ja Inglise keeltega rääin, agga minnul ei olle armastust, siis olleksin minna üks wast, mis kummiseb, ja kelloke, mis helliseb. Ja kui ma woiksin ennekuutada, ja teaksin keik need sallaja-asjad, ja keik tundmist, ja kui myl olleks keik se uft, nenda et ma woiksin Mäggesid assemelt ärratõsta, agga minnul ep olleks

lefs armastust, siis ei olle minnust ühtegi. Ja
 kui minna keif omma warra jagaksin ärra,
 ja kui minna omma ihho annaksin, et ted-
 da ärrapõlletakse, ja minnul ei olleks armastust,
 siis ei olleks minnul jesi ühtegi kasso. Armast-
 tus on pitkamelelinne, ta näitab omma hel-
 dust ülles, armastus ei olle kadde, armast-
 tus ei te wallatust, temma ei sivrustelle. Tem-
 ma ei näita ennast kurjaste, temma ei oesti om-
 ma kasso, temma ei sa wihhaseks, temma ei mõt-
 le kurja peäle. Temmal ep olle rõmo sest üllekoh-
 rust, agga sest tõest on temmal teistega rõõm. Tem-
 ma sallib keif, temma ussub keif, temma lodab
 keif, temma kannatab keif. Armastus ei wassi ial
 ärra. Agga olgo ennefulutamissed, need lõpwad
 ärra; olgo keled, need jäwad mahha, olgo tunde-
 minne, se lõppeb ärra. Sest pissut on, mis meie tun-
 neme, ja pissut on, mis meie ennefulutame. Agga
 kui se täis assi tulleb, siis lõppeb se ärra, mis pis-
 sut on. Kui minna wäeti laps olin, siis rääk-
 sin minna kui wäeti laps, ma olin tark kui üks
 wäeti laps, ja mul ollid wäetima lapse mõtted; ag-
 ga kui minna mehheks sain, siis jätsin minna mah-
 ha wäetima lapse kumbed. Sest meie näme nüüd
 ühhe silma-klasi läbbi moistatusses, agga siis pal-
 lest pallesse; nüüd tunnen minna pissut, agga siis
 saan minna tunda, nenda kui minna ka ollen tun-
 tud. Agga nüüd jääb usk, lotus, armastus, need
 kolm; agga surem neist on armastus.

Ewangelium seitsemel pühhapäwal enne
Kristuse ülestoumissese Pühha, ehk Paas-
to Pühhapäwal. Luk. 18,

31-43. salmist sadik.

Ugga temma (Jesus) wottis neid kakssteist-
kümme ennese jure, ja ütles neile: wata,
meie lähhame ülles Jerusalemma, ja keik peab
lõppetadama, mis prohwetide läbbi on kirjotud
innimesse Yoiaht. Sest tedda antakse ärra pag-
ganatte kätte, ja tedda naertakse ja teotakse ärra
ja temma peäle süllitakse, ja kui nemmad tedda
sawad piitsaga peksnud, siis tapwad nemmad
tedda ärra, ja kolmandamal päwal peab tem-
ma jälle ülestouma. Ugga nemmad ei moistnud
sest middagi, ja sesinnane kõnne olli nende eest
warjul, ja nemmad ei moistnud mitte, mis õõldi.
Ugga se sündis, kui, temma Jeriko liina liggi sai,
siis istus üks pimme tee äres ja kerjas. Ugga kui
ta rahwast kulis mõdaminewad, kulas tema, mis
se piddi ollema. Ugga nemmad kulutasid temma-
le: Jesus Naatsarettist lähháb möda. Siis kis-
sendas temma wägga ja ütles: Jesus, Tarweti
poeg, heida armo minno peäle! agga need, kes
ees käisid, sõitlesid tedda, et ta piddi wait ollema:
agga temma kissendas paljo ennam: Tarweti poeg,
heida armo minno peäle! Ugga Jesus jäi seisma,
ja käs kis tedda ennese jure tua; agga kui temma
liggi sai, küsis ta temmalt ja ütles: mis sa tahhad,
et ma sulle pean teggema? agga temma ütles;
Issand, et ma woiksin jälle nähha. Ja Jesus
ütles temmale: et nä jälle, jinno usk on sind ait-
nud: ja seddamaid näggi temma jälle, ja käis tem-

ma järrel Jummalat auustades. Ja keik rahwas, kes sedda näggi, andis Jummalale kitust.

Epistel esimesel Pühhapäwal Paastus.

2 Kor. 6, 1-10. salmist sadik.

Agga meie kui abbimehhed maenitseme teld ka, et teie Jummalala armo ei pea asjata wastowõtma. Sest temma ütleb: minna ollen find armsal aial kuulnud, ja ollen find õnnistusse päwal aitnud. Wata, nüüd on se õige armas aeg, wata, nüüd on se õnnistusse pääw. Meie ei anna ühhegi asia sees ei ühtegi pahhandust, et meie ammet ei sa ärranaertud, waid keikis näitame meie eñast wälja kui Jumala teenrid: sures kañatusses, mitmes willetsuses, mitmes häddas, mitmes ahastuses, hawus, wangis, mäsamistes, mitmes töös, mitmes walwamisses, mitmes paastamisses, puhastuses, tundmisses, pitkas meles, helduses, pühhas Waimus, armastuses, mis ep olle sallalik, tõe sannas, Jummalala wäes, õigusse sõa-riistade läbbi parremal ja pahhemal polet. Au ja häbbi läbbi, kurja kõnne ja hea kõnne läbbi, kui eñsitajad, ja fiiski tössised: kui tundmatta, ja ommeti kül tutwad: kui need, kes sarrewad, ja wata, meie ellame: kui need, kedda karistakse, ja kedda ommeti ei surmata: kui kurwasatud, agga ikka rõõmsad: kui waesed, agga kes paljo rikkaks teggewad: kui need, kannel middag ei olle, ja kelle ka ommeti keik on.

Ewangelium esimesel Pühhapäwal Paastus. Matt. 4, 1-11. salmist sadik.

Sis widi Jesust pühhas Waimust kõrbe, et tedda pididi kurratist kiusatama. Ja kui temma

ma nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd
 sai paastnud, siis tuli temmale pärrast nälg kätte.
 Ja se kuusaja tuli temma jure ja ütles: kui sa
 Jummalala Noeg olled, siis ütles, et needsinuatsed
 kiwwid leibuks sawad. Uggä temma wastas ja
 ütles: kirjotud on: inimenne ei ella mitte ükspäi-
 nis leiwast, waid iggäühhest sannast, mis Jum-
 mala suust läbbi käib. Siis wöttis tedda kurrat
 ennesega pühha hiina, ja panni tedda pühha koia
 harja peäle, ja ütles temmale: kui sa Jummalala
 Noeg olled, siis kuffuta ennast mahha, sest kir-
 jotud on: temma tahhad omma inglid sinno pärr-
 rast kaskida, ja nemmad peawad sind kätte peäle
 wõtma, et sinna omma jalga kiwwi wasto ei ial
 pea toukama. Jesus ütles temmale: ta on kirjo-
 tud: sinna ei pea Issandat omä Jummalat mitte
 kuusama. Ja wöttis tedda kurrat ennesega ühhe
 wägga kõrge mäe peäle, ja näitis temmale keik
 ma-ilma kunningrigid ja nende au, ja ütles tem-
 male: sedda keik tahhan minna sulle anda, kui sa
 mahhaheidad ja mind kummardad. Siis ütles
 Jesus temmale: taggane sadan, sest kirjotud on:
 sinna pead Issandat omma Jummalat kummar-
 dama, ja tedda ükspäinis tenima. Siis jättis
 tedda kurrat mahha, ja wata, inglid tullid temma
 jure ja tenisid tedda.

Epistel teisel Pühhapäwal Paastus. I Tes-
 sal. 4, 1-7. salmist sadik.

Mis muud weel, wennad, kui et meie teid pal-
 lume ja maenitseme Issanda Jesusse sees,
 nenda kui teie ollete meie kääst sanud sedda, mil
 wiisil teie peate ellama, ja Jummalala mele pärrast

ollema, et teie weel täjemaks sate. Sest teie teate, mis käsitud meie teile olleme annud Jssanda Jესusse läbbi. Sest se on Jummalat tahtminne, teie pühhitseminne, et teie ennast hoiate hora ello eest, et iggaüks teie seast teaks omma astja hoida pühhitsemisse ja au sees: ei mitte himmo towwes, nenda kui pagganadke, kes Jummalat ei tunne; et ükski ei te üllekohto, egga petta omma wenda sefinaatse asja sees, sepärrast, et Jssand on kättemaksja keige nendesinnaste asjade pärrast, nenda kui meiegi teile olleme enne ütelnud ning tunnistanud. Sest Jummal ep olle meid mitte kutsunud rojusseks, waid pühhitsemisses.

Ewangelium teisel Pühhapäwal Paastus.

Matt. 15, 21-28. salmist sadik.

JA Jесus tulli seält ärra, ja läks Sirusse ja Sidoni rikide pole. Ja wata, üks Kananea ma naene tulli neist raiadest wälja, ja küssendas ja ütles temmale: Jssand Tarweti poeg, hallasta minno peäle, minno tüttar waewatakse kurjast waimust kurjaste. Agga temma ei wastand temmale sannagi. Siis astsid temma jüngrid temma jure, ja pallusid tedda, ja ütlesid: sada tedda ärra, sest temma küssendab meid takka. Agga temma kostis ja ütles: Minna ep olle mitte läkkitud, kui agga Jsraeli suggu ärrakaddunud lammas te jure. Agga se ne tulli ia kummardas tedda, ja ütles: Jssand aita mind! agga temma kostis ja ütles: se ep olle mitte hea, et laste leib woetakse ja koerde ette heidetakse. Agga temma ütles: Jah, Jssand, kummatagi sowad need koerokessed need rasokessed, mis nende isjandatte laua peali

peält mahhalangewad. Siis kostis Jesus ja ütles temma wasto: oh naene! sinno usk on suur, sulle sündko, nenda kui sa tahhad. Ja temma tättar sai terweks sest sammast tunnist.

Epistel kolmandamal Pühapäwal Paastus. Ewes. 5, 1-9 salmist sadik.

Sis olge nüüd Jummalale järrelkäiad, kui armad lapsed, ja käige armastusse sees, nenda kui ka Kristus meid on armastanud, ja on isseenast meie eest ärra-annud anniks ja ohwriks, Jummalale maggusaks haisuks; agga horajaht ja keik rojas us ehk ahnus olgo nimmeramatta teie seas, nenda kui pühadele sünnib; ja häbbematta tõ ja jolle kõnne ehk nahahaitminne, mis ei sünni, waid enneminne tännamist olgo teie seas. Sest sedda teate teie, et ei ühhelgi horapidajal, egga ropul egga ahnel, kes on wõdra jummalale tener, ep olle pärrimist Kristusse ja Jummalale rikis. Ükski ärgo petko teid tühja sannadega, sest nende asjade pärrast tulleb Jummalale wihha sanna-kuulmatta laste peäle, sepärrast ärge sage mitte nende seltsimehiks. Sest teie ollite ennemuiste pimmedus, agga nüüd ollite teie walgus Issanda sees: ellage kui walgusse lapsed. Sest Waimo kasso näitab ennast keigesugguse headusse ja õigusse ja tõde sees.

Evangelium kolmandamal pühapäwal Paastus. Lut. 11, 14-28. salmist sadik.

A temma aias ühhe kurja waimo wälja, ja sesamma olli keieto; agga kui kurri waim sai wäljalainud, siis sündis, et se keieto rakis, ja rahwas panni sedda immeks. Agga monningad neu-

De seast ütlesid: temma aiab furjad waimud wälja
 Peeltsebuli furja waimude üllema läbbi. Agga tei-
 fed kiusasid tedda, ja küssisid temalt ime-tähte tae-
 wast; agga temma moistis nende mötted ärra ja
 ütles nende wasto: igga kunningriik, mis issekes-
 kis ridus on, lähhäb hukka, ja se kooda, mis teise-
 gidus on, langeb; agga kui sadan ka isseemesega
 ridus on, kuis woib temma kunningriik jä-
 da seisma? et teie ütlete, mind Peeltsebuli läbbi
 furjad waimud wäljaaiawad. Agga kui minna
 Peeltsebuli läbbi furjad waimud wäljaaian, kel-
 le läbbi aiawad teie lapsed neid wälja? sepärrast
 peawad nemmad teie kochtomoistjad ollema; agga
 kui minna Jumma'la sõrme läbbi furjad waimud
 wäljaaian, siis on Jumma'la riik teie jure tulnud.
 Kui se wäggen sõariistadega ehitud söddamees
 omma kooda hoiab, siis on temma warra rahhul,
 agga kui üks wäggenam tedda temma peäle tul-
 leb, ja tedda ärrawoidab, siis wottab ta ärra keit
 temma sõariistad, mis peäle ta lotis, ja jaggab
 temma saki wälja. Kes minnoga ei olle, se on
 minno wasto, ja kes minnoga ei kogu, se pillab
 ärra. Kui rojane waim innimessest on wäljaläi-
 nud, siis kääb temma kuuwad paigad läbbi ja otsib
 hingamist, ja kui temma eileia, siis ütleb temma:
 ma tahhan ümberpöörda omma kotta, kust ma
 olles wäljatulnud. Ja kui temma tulleb, siis leiab
 ta sedda luuga pühhitud ja ehitud ollemast, siis
 lähhäb temma ja wottab ennesega seitse teist wai-
 mo, kes fur emad on tedda ennast, ja kui nem-
 mad senna sisse tullewad, siis ellawad nemad seäl,
 ja lähhäb selle innimesse wiimne luggu pahhemaks
 kui

Kui essimenne. Agga se sündis kui ta sedda rā-
 kis, tõstis üks naene rahwa seas omma heält,
 ja ütles temmale: õnnis on se ihho, mis sind on
 karmud, ja need rinnad, mis sinna oled imme-
 nud. Agga temma ütles: Jah! õnsad on need,
 kes Jummalala fanna kuulwad, ja sedda tallele
 pannewad.

Epistel neljandamal Pühhapäwal Paastus.

e Kalat. 4, 21-31. salmist sadik.

Etelge mulle, kes teie kässo al tahhate olla,
 üks teie ei kule sedda kässo? sest kirjotud on, et
 Abraamil kaks poega olnud, teine ümmardajast,
 ja teine wabbat-naesest. Ja teine sest ümmarda-
 jast on lihha polest sündinud, agga teine sest wab-
 bat-naesest tootusse läbbi. Need asjad tähhenda-
 wad middagi. Sest need kaks naeste rahwast on need
 kaks seädust, se teine Sinai mäelt, mis sullase-
 põlweks sünnitab, se on Agar; sest Agar on Si-
 nai mäggi Arabia maal, ja sünnib selle Jerusa-
 lemmaga ühte, mis nüüd on, agga ta orjab om-
 ma lastega: agga se Jerusalemi, mis ülleweel on,
 se on se wabbat-naene, mis meie keikide emma on.
 Sest kirjotud on: olle rõmus sa siggimatta, kes
 sinna ei kanna ilmale; tõsta heält ja küssenda wäg-
 ga, kes sa lapse waewas ei olle, sest sel, kes meh-
 heta on, on paljo ennam lapsi kui sel, kenne-
 mees on. Agga wennad, meie olleme nenda kui
 Isak, tootusse lapsed. Agga kui sel aial se, kes lih-
 ha polest olli sündinud, tedda takkatusas, kes
 Waimo polest olli sündinud, nenda ka nüüd. Agga,
 mis ütleb se kirri? lükka ümmardaja ja tema poega
 wälja, sest selle ümmardaja poeg ei pea mitte

pärrima selle wabbat-naese poiaga. Sepärrast, wennad, ey olle meie mitte ennam ümmardaja, waid wabbat-naese lapsed.

Ewangelium neljandamal Dühhapäwal Paastus. Joan. 6, 1-15. salmist sadit.

Pärrast sedda läks Jeesus ärra ülle Kalilea merre Tiberia liina kaudo, ja paljo rahwast käis temma järrel, et nemmad temma immetähhed näggid, mis temma haigedele teggi. Agga Jeesus läks ülles mäe peäle, ja istus siina omma jüngrittega. Agga se Pasa Juda-rahwa pühha olli liggi. Kui nüüd Jeesus ommad silmad ülles-töstitis ja näggi paljo rahwast ennese jure tullewad, siis ütles temma Wilippusse wasto: kust peame meie leibo ostma, et need sinnatsed sawad süa? (agga sedda ütles temma tedda kuusades, sest ta teadis kül, mis ta piddi teggema.) Wilippus wastas temmale: leibo kahhe saa tenari-rahha eest ei lö mitte neile ette, et iggaüks neist agga pissut wöttaks. Üks temma jüngrittest Andreas Simona Peetrusse wend ütles temmale: siin on üks poisike, sel on wiis ohrast leiba ja kaks kallokest, agga mis se on ni mitmele? Agga Jeesus ütles: saatke need inimessed mahha-istma. Agga seal paikas olli paljo rohhto; siis istusid mahha arro järrele liggi wiis tuhhat meest. Agga Jeesus wöttis need leiwad, ja tännas ja andis jüngrittele, agga need jüngrid neile, kes maas istid? selsammal kombel ka neist kallokesist, ni paljo kui nemmad tahtsid. Agga kui nende köhhud täis sanud, ütles temma omma jüngrittele: forristage need allejänud pallokesed kokko, et ühtegi ei sa

sa hukka. Siis korristasid nemmad kokko ja täit-
sid kakssteistkümmend korwi täit pallokesi neist
wiest ohra leiwast, mis ollid üllejäanud neist, kes
ollid sonud. Kui nüüd need inimessed se imme-
tähe näggid, mis Jeesus teggi, ütlesid nemmad:
sefinnane on tõest se Prohwet, kes ma- ilma sisse
peab tullemä. Kui nüüd Jeesus moistis, et nem-
mad tahtsid tulla, ja tedda wäggise wotta, et nem-
mad tedda piddid kunningaks tõstma, siis läks ta
jälle kõrwale mäe peäle ainoukfi.

Epistel wiendamal Pühhapäwal Paastus.

Lbr. 9, 11-15. salmist sadik.

Ugga Kristus on tulnud kui tullematte hea as-
jade üllem Preester, ja ühhe surema ja täle-
ma telgi läbbi, mis ei olle kättege tehtud, se on,
mis ei olle sedda wisi ehitud, ja ei mitte sikkade
egga wassikatte werre läbbi, waid omma werre
läbbi, on temma üksford senna pühha paiga sisse
läinud, ja iggawest ärwalunnastamist leidnud.
Sest kui härgade ja sikkade werri ja lehma tuhk,
mis nende peäle, kes rojaseks sanud, ripputakse,
pühhas teeb lihha puhastusseks: kui paljo en-
nam Kristusse werri, kes iggawesse Waimo läb-
bi emast isse ilma wiggata Jummalale on ohwri-
nud, puhastab teie süddame tunnistust surnuist
teggudest, sedda ellawat Jummalat tenida. Ja
sepärrast on temma ue seädusse wahhemees, et
need, kes on kutsutud, iggawesse pärrandusse too-
tust piddid sama pärrast sedda, kui Kristusse
surm sai olnud ärwalunnastamisseks reist eksitus-
list, mis essimesse seädusse al ollid.

Ewangelium wiendamal Pühhapawal
 Paastus. Joann. 8, 46-59 salmist
 sadit.

Res teie seast woib patto minno peäle tõeks
 tunnistada? agga kui minna tõt rāgin, miis-
 pārrast ei ussu teie mind mitte? Kes Jummalast
 on, se kuleb Jummalala sannad, sepārrast ei kule
 teie mitte, sest et teie Jummalast ei olle. Siis
 kostsid Juda-rahwas ja ütlesid temmale: eks meie
 diete ei ütles, et sinna Samaria-meess olled, ja et
 sul kurri waim on? Jesus kostis: mul ei olle kurja
 waimo, waid minna auustan omma Issa, ja teie
 teotate mind. Agga minna ei otsi mitte omma
 au; üks on, kes sedda otsib ja kättemaksab. Tõest,
 tõest minna ütlen teile, kui kegi minno sanna saab
 piddanud, se ei pea mitte surma näggema igga-
 weste. Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto:
 nüüd olleme meie tunnud, et sinnul kurri waim
 on. Abraam on surnud ja prohwetid, ja sinna
 ütled: kui kegi minno sanna saab piddanud, se ei
 pea mitte surma maitsuma iggaweste. Sinnaks
 surem olled kui meie issa Abraam, kes on surnud?
 ja prohwetid on surnud, kelleks sinna isse-ennast
 panned? Jesus kostis: kui minna isse-ennast auus-
 tan, siis ei olle minno au middagi; minno Issa
 on, kes mind auustab, kedda teie ütlete, et tem-
 ma teie Jummal on; ja teie ei olle tedda mitte-
 tunnud; agga minna tunnen tedda, ja kui ma pe-
 aksin ütlesma: et minna tedda ei tunne, siis olle-
 sin minna teie sarnane, üks wallelif; agga min-
 na tunnen tedda, ja pean temma sanna. Abra-
 am teie issa sai wägga rõõmsaks, et temma min-
 no

no päwa piddi näggema, ja temma näggi sedda, ja olli römüs. Sepärrast ütlesid Juda-rahwas temma wasto: sinna ei olle weel wiiskümmend aastat wanna, ja olled Abraami näinud? Jesus ütles nende wasto: tõest, tõest, minna ütlen teile, enne kui Abraham sai, ollen minna. Siis wotsid nemmad kiwä üles, et nemmad tedda piddid wiiskama; agga Jesus pettis ennast ärra, ja läks keskelt nende wahhelt minnes pühast koiast wälja; ja nenda peästis temma ärra.

Epistel kuendamal Pühhapäwal Paastus, ehk Palmipude Pühhapäwal. Wilip:

2, 5=II. salmist sadit.

Sest sesammassuggune meel olgo teie sees, mis Kristusse Jesusse sees ka olli, kes kui ta Jummalä näul olli, sedda ei arwand sagiks, et temma Jummalaga ühhesuggune olli; waid allandas isseennast ja wottis sullase näggo ennesele, ja sai innimeste sarnatseks, ja leiti wäljaspidisest kōmbest kui innimenne, ja allandas isseennast, ja sai sannawotlikkuks surmani, peälegi ristis surmani. Sepärrast on ka Jummal tedda wägga üllendanud, ja on temmale annud ühhe nimme, mis üle keige nimme on, et Jesusse nimmol keik nende põlwed peawad ennast niikutama, kes taewas, ja Ma peäl, ja Ma alou, ja keikide keel peab üllestunnistama, et Jesus Kristus on se Issand Jummalä Issa auuks.

Evangelium kuendamal Pühhapäwal Paastus, ehk Palmipude Pühhapäwal, on sesamma, mis leitakse esimesse Kristusse Tullemisese Pühhal, Matt. 21, 1-9. salmist sadit.

Jä kui nemmad Jerusalemma liggi said. n. t. s. wata 35 lehhe küljes.

Epistel Sural Neljapäwal. 1. Kor. 11, 23-32. salmist saidit.

Sest minna ollen Jssandalt iedda sanud, mis ma teilegi ollen annud, et Jssand Jesus sel õsel kui tedda ärra anti, leiba wottis ja tännas, ja murdis ja ütles: wotke, söge, se on minno ihho, mis teie eest murtaskse; sedda tehke minno mällestusseks. Selsammal kombel wottis temma ka karrika pärrast õhõ söma-aega, ja ütles: sesitane karrikas on se uus seädus minno werre sees, sedda tehke, ni mittokord kui teie ial sedda jote, minno mällestusseks. Sest ni mittokord, kui teie ial sedda leiba söte, ja sest karrikast jote, siis kulumage Jssanda surma, senni kui temma tulleb. Sepärrast kes ial sedda leiba södb, ehk Jssanda karrika seest joob kõlwatumal wisil, sel on Jssanda ihhust ja werrest süüd. Agga inimenne katsko isseennast läbbi, ja nenda söge temma sest leiwast, ja joge se karrika seest. Sest kes kõlwato södb ja joob, se södb ja joob isseennesele nuhtlust, sest et temma ei te wahhet Jssanda ihho wahhel. Sepärrast on ka paljo nõdraid ja haigid teie seas, ja paljo maggawad. Sest kui meie isseenneste peäle kõhuhut moistame, siis ei moisteta mitte meie peäle kõhuhut. Agga kui meie peäle kõhuhut moistetakse, siis antakse meile Jssandast hirmo, et meid maailmaga ei pea hukka moistetama.

Ewangelium surel Neljapäwal on pühha Ewangelisti Joannese ramatus 13, peatükis, 1-15. salmist saidit.

Agga

A Gga enne Pasa pühha, kui Jesus teadis ---
 ----- kui minna teile ollen teinud. wa-
 ta lehhe küljes.

Ewangelium Surel Redel

on

Meie Issanda Jesusse Kristusse

Matmissesf,

mis on wiinne tük meie Issanda Jesusse Kris-
 tusse Kannatamissesf ning surmast. wata
 lehhe küljes.

A Gga kui õhto kätte tulnud ----- ja pan-
 nid se kiwwi pitseriga kinni.

**Epistel Kristusse ülestouemisse Pühha es-
 simessel Päwal. 1 Kor. 5, 6-8. salmist sadik.**

Eie kütleminne e, ole m tte hea. Eks teie tea,
 et p s'ut happotaignat keik ta'gnat happuks
 teeb? Sepärrast pühkige wälja se wanna hap-
 potaigen, et teie uus taigen woiksite olla, nenda
 kui teie hapnematta ollere; sest ka meie Pasa-tal
 Kristus on meie eest tappetud. Sepärrast pid-
 dag m pühhad, ei mitte wannas happotaignas, ei
 kurjusse egga karmwalusse happotaignas, waid
 selge mele ja tõe hapnematta ta'gnas.

**Ewangelium Kristusse ülestouemisse Püh-
 ha esimesel Päwal. Mark. 16, 1-8.**

salmist sadik.

A kui se hingamisse päänw sai mödalainud,
 ostis Maria Mahd: lena, ja Maria Jak-
 busse emma, ja Salome kallid rohhud, et nem-
 mad piddid tullemä ja tedda woidma. Ja essi-
 messel näddali päwal tullid nem mad wägga war-
 ta päwa toustes haua jure ja ütlesid isjekeskis:

Res

Kes weretab meile se kiwroi haua ukse peält ärra? Ja kui nemmad senna waatsid, näggid nemmad, et se kiwroi olli ärraweretud; sest temma olli wägga suur. Ja nemmad lääksid haua sisse ja näggid ühhe noremehhe parremal polel istwad, sel olli pitk walge rie selgas, ja nemmad ehmatasid wägga. Agga temma ütles nende wasto: ärge ehmatage, teie otsite Jesust Naatsfaretist, kes olli risti podud. Temma on üllestousnud, temma ep olle siin, wata sedda asset, kuhho nemmad tedda olli pannud. Agga minge, üttele temma jüngeritele, ka Peetrussele, et temma teie ele lähhab Kalileamale, seäl sate teie tedda nähha, nenda kui temma teile on ütelnud. Ja nemmad lääksid rüüste wälja, ja jooksid haua jurest ärra; sest nende peäle olli wärristus ja ehmatus tulnud, ja ei ütelnud ühhelegi ühtegi, sest nemmad kartsid.

Epistel Kristusse üllestousmise Pühha teisel Päwal. Apost. Teggy. Kam.

10, 34-43. salmist sadit.

Agga Petrus teggi omma su lahti ja ütles: Müüd mo'stan minna tõeste, et Jummal ei pea luggu, mis suggusest suggust innimenne on, waid keige rahwa seast on se, kes tedda kardab ja digust teeb, armas temma melest. Se on se sanna, mis ta' Israeli lastele on läkkitanud, ja on lastnud rahho kulutada Jesusse Kristusse läbbi; sesamma on keikide Issand. Teie teate sedda asja, mis on sündinud keik se Juda-ma läbbi, ja on hakkanud Kalileamaalt pärrast sedda ristmist, mis Joannes kulutas; Jesussest kes on Naatsfaretist, kuida Jummal tedda on woidnud pühha

Wai

Waimo ja wäega, kes on möda maad käinud, ja head teinud, ja terwist saatnud keikile, kelle peäle kurrat olli woimust sanud, sest Jummal oli temmaga. Ja meie olleme keige nende asjade tunnistajad, mis ta on teinud Juda-rahwa-maal ja Jerusaleimas, kedda nemmad on tapnud, kui nemmad tedda pu külge said ponud. Tedda on Jummal ülesärratanud kolmandamal päwal, ja on tedda lastnud ilmsiks sada ei mitte keige rahwale, waid neile tunnistajatele, kedda Jummal enne olli ärrawallitsenud, meile, kes meie temmaga olleme sönud ja jonud pärrast sedda, kui ta surrust sai ülestousnud. Ja temma on meid käsknud rahwale kuulutada ja tunnistada, et sesamma on se Jummalast seätud ellawatte ja surnutte kohtomoiſtia. Seſtsinnatsest tunnistawad keik Prohwetid, et temma nimme läbbi keik, kes temma siſse uskwad, peawad pattude andeks-andmist sama.

Evangelium Kristusse ülestousmisse Pühha teisäl Päwal. Luk. 24, 13-35.
salmist sadik.

JA wata, kaks nende seast ollid minnemas sesammal päwal ühte allewisse, mis Jerusalemmast liggi kuuskümmend waggo maad olli, selle ninmi olli Emaus, ja nemmad rääksid issekesis keikist neist asjust, mis ollid sündinud. Ja se sündis, kui nemmad teine teisega jutto aiasid, ja teine teiselt küsſisid, siis tulli ka Jesus isse nende jure ja käis nendega. Agga nende silmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud. Ja temma ütles nende wasto: Mis kõnned need on, mis teie issekesis

Keskis kōnnelete k̄aies, ja ollete furwanāolissed?
 Agga ütš Kleopas nimmi, wastas ja ütles tem-
 male: sinnašs ütši kui woōdras ellad Jerusalema-
 mas, ja ei olle teāda sanud, mis neil päiwil seāl-
 sammas on sündinud? Ja temma ütles neile: mis
 siis? Agga nemmad ütlesid temmale: sedda Jēsus-
 sest Naatsaretist, kes olli Prohwet wāggew
 teggudest ja sannast Zummala ja keige rahwa
 ees, kuida meie üllemad preestrid ja wannemad
 tedda on surma kohto alla ārraannud, ja tedda
 risti lōnud. Agga meie lootsime, et ta piddi se-
 samma ollema, kes Israeli rahwast piddi ārra-
 lunnastama, ja peäle se keik on tanna kolmas
 päāw, kui se on sündinud. Agga k̄a monningad
 naesed meie seast on meid ārraehmatanud, kes
 warra homiko hāua jures ollid tulnud, ja kui nem-
 mad temma ihho ei leidnud, tullid nemmad ja üt-
 lesid, ennast k̄a inglide nāo nāinud, kes ütlewad,
 tedda ellawad. Ja monningad meie seast lāksid
 hāua jure, ja leidsid nenda, kui need naesed k̄a
 üttelnud; agga tedda ennast ei nāinud nemmad
 mitte. Ja temma ütles nende wasto: oh! teie
 rummalad ja sūddamest pitkaldased sedda keik us-
 tuda, mis prohwetid on rākinud. Kes Kristus
 sedda piddand k̄annatama, ja onnima au sisse
 minnema? Ja temma hakkas Mosessest ja keigest
 prohwetidest, ja selletas neile ārra keige kirjade
 sees sedda mis temmast olli kirjutud. Ja nemmad
 said se allewi liggi, kuhho nemmad iāksid. Ja
 temma teggi ennast emale minnema. Ja nemmad
 pallusid tedda wāggise ja ütlesid. ja meie jure, sest
 ohto jouab, ja päāw werib; ja temma lāks sisse
 nett

nende jure jama. Ja se sündis, kui ta nendega laudas istus, wottis temma leiba, õnnistas ja murdis, a andis neile; siis peäsid nende filmad lah- ti, ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ärra. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: eks meie südda meie sees ei põllend, kui ta meiega räkis tee peäl, ja kui ta meile kirjad ärra- selletas? Ja nemmad tousid selsammal tunnil ül- les, ja läksid taggasi Jerusalemma, ja leidsid neid üksteistkammend, ja neid kes nende jures ollid, kous ollemast, kes ütlesid: Jssand on tõeste ülles- tousnud ja ennast Simonale näitnud. Ja nem- mad rääksid sedda ülles, mis tee peäl olli sündinud, ja kuida nemmad tedda leiwa-murdmissest ollid tunnud.

Epistel Kristusse üllestousmisse Pühha Kolmandamal Päwal. Apost. Tegg. Rom.

13, 26-32. salmist sadik.

Mehhed, wennad, Abraami suggu lapsed, ja kes teie seast Jummalat kartwad, teile on sefinnatse õnnistusse sama läkkitud. Sest kes Jerusalemmas ellawad, ja nende üllemad, et nem- mad seddasinnast Jesust ei tunnud, siis on nemmad nende Prohwetide sannad, mis igga hingamisse- päwal loetakse, tedda hukkamoiestes tõeks teinud. Ja kui nemmad ühtegi surma süüd ei leidnud, pallusid nemmad Pilatust, et tedda pididi ärrahut- katama. Agga kui nemmad keik said lõppetanud, mis temmast olli kirjotud, wotsid nemmad tedda pu peält mahha, ja pannid tedda hauda. Agga Jummal on tedda üllesärratanud surrust, kes õn nähtud mitto päwa neist, kes temmaga ollid

läinud Kalilea-maalt Jerusalemma, kes on tem-
ma tunnustajad rahwa ees. Ja meie kolutame teile
sedda tootust, mis meie wannemille on sanud, et
Sunnal sedda meile, nende lastele, on täieste
tõeks teinud, kui temma Jeesust sai üllesärratanud.
Ewangelium Kristusie üllestoustmise Püh-

ha kolmandamal Päral. Lut. 24,

36-47. Salmist sadik.

A Sga kui nemmad sedda rääksid, seisis Jeesus
isse kest nende wahhel, ja ütles neile: rahho
olgo teile! agga nemad kohlusid ja kartsid ja mõtlesid
ennast waimo näggewad. Ja temma ütles neile:
Miks teie ollete ni wägga ärraehmatand? ja miks-
pärast toustawad nisuggu: ed mõtlemisfed teie südda-
mette seest? et wadage mo käd ja mo jallad, sest
et minna sesamma ollen, kateke mind kättega ja
wadage, sest waimul ep olle mitte lihha ja luid,
nenda kui teie näte mul ollewad. Ja kui ta sedda
sai ütelnud, näitis temma neile õmmad käd ja
jallad. Agga kui nemmad rõmo pärrest wael ei
usknud, ja immeks pannid, siis ütles ta nende
wasto: kas teil on süinmiddagi süia? Ja nemmad
pannid temma ette tükki küpsetud kalla ja kerje-
met. Ja temma wottis ja söi nende ees. Agga
temma ütles nende wasto: need on need kõnned,
mis ma teile rääksin, kui minna alles teie jures
ollin: Sest keif peab tõeks sama, mis Mosesse
kässo-õppetussesse ja Prohwetide ja laulo-ramatue-
se minust on kirjotud. Siis teggi temma nende mois-
tust lahti, et nemad kirjjad moistsid. Ja temma üt-
les neile: nenda on kirjorud, ja nenda pididi Kris-
tus kañatama, ja üllestousta surrust kolmanda-

mal pāwal ja temma nimmel piddi kulutama me-
leparrandamist ja pattude andeks- andmist keige
rahwa seas, ja algama Jerusalemmast.

Epistel esimesel Pūhhapāwal pārrast
Kristusse ūllestousmiose Pūhha.

1 Joann. 5, 4-12 salmist sadit.

Sest keif, mis Jummalast on sündinud, woi-
dab ma-ilma ärra, ja meie usf, se on se woi-
mus, mis ma-ilma on ärrawoitnud. Kes muido
on, kes ma-ilma ärrawoidab, kui agga se, kes
usfub, et Jesus Jummala Poeg on. Se on se
samma, kes tulleb wee ja werre läbbi, Jesus se
Kristus, ei mitte weega ūkspäinis, kuid wee ja
werrega. Ja Waim on, kes tunnistab, et waim
on tödde. Sest kolm on, kes tunnistawad taewas,
Jssa, Sanna, ja pūhha Waim, ja need kolm
on ūks. Ja kolm on, kes tunnistawad Ma peäl,
Waim, ja wessi, ja werri, ja need kolm on ūh-
heks tuunistusheks. Kui meie innimeste tuunistust
wastowottame, siis on Jummal tuunistus su-
rem, sest se on Jummal tuunistus, mis temma
on tunnistanud, ommast Poiaf. Kes usfub Jum-
mala Poia fisse, sel on tuunistust ennese sees.
Kes ei usfu Jummalat, se on tedda wallelikkuf-
teinud, sest temma ei olle mitte usfnud sedda tun-
nistust, mis Jummal on tunnistanud ommast
Poiaf. Ja se on se tuunistus, et Jummal meile
on iggawest ello annud, ja sesamma ello on temma
Poia sees. Kellel se Poeg on, sellel on ello, kel-
lel Jummal Poega ei olle, sellel ei olle sedda
ello mitte.

Ewangelium esimesel Pühapäwal pärast Kristusse ülestõusmise Pühha.

Joan. 20, 19-31. salmist sadik.

Kui nüüd õhto aeg olli selsammal esimesel nädali päwal, ja üksed lukkus ollid seal, kus jüngrid ühheskous ollid kartusse pärast Jüda-rahwa eest, siis tulli Jesus ja seisis kesk nende wahhel ja ütles neile: Rahho olgo teile! Ja kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile ommad käded ja külje, siis said need Jüngrid rõõmsaks, kui nemmad Jesandat näggid. Siis ütles Jesus neile jälle: Rahho olgo teile! nenda ku: Jssa mind on läkkitanud, nenda läkkitan minna teid ka. Ja kui ta sedda sai ütelnud, puhhus ta nende peäle, ja ütles neile: wotke pühha Waino. Kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud: Kellele teie ial pattud kinnitate, neile on need kinnitud. Agga Tomas üks neist kahhest-teistkümmest, kedda nimmetakse kaksküüks, ei olnud mitte nendega, kui Jesus tulnud: siis ütlesid need teisjed jüngrid temmale: meie olleme Jesandat näinud. Agga temma ütles neile: ei ma usu mitte, kui minna ei nä temma kätte sees naelte asset, ja ei panne omma sõrme naelte asseme sisse, ja ei panne omma kät temma külje sisse. Ja kahhesa päwa pärast ollid need Jüngrid jälle seälsammast ja Tomas nendega. Siis tulleb Jesus, kui üksed lukkus ollid, ja seisis kesk nende wahhel, ja ütles: Rahho olgo teile! pärast ütleb temma Tomale: Pista omma sõrme seie, ja wata minno käd, ja anna omma kät seie, ja panne minno külje sisse, ja ärra olle uskumatta, waid usklik. Ja

Tomas wastas ja ütles temmale: minno Jssand, ja minno Jummal! Jesus ütles temale: Tomas, sa olled ustnud, sest et sa mind olled näinud; õn-
 sad on need, kes ei nä ja süiski uskwad. Agga Je-
 sus on küll muud palju immetähta teinud omma
 jüngritte ees, mis ep olle üleskirjotud sesinnarse
 ramato sisse; agga needsinnatsed on kirjotud, et
 teie peate uskma, et Jesus on Kristus Jummal
 Poeg, ja et teie peate uskma ja ello sama temma
 nimme sees.

Epistel teisel Pühapäwal pärrast Kris-
 tuse ülestoumissse Pühha. 1. Peetr.

2, 21-25. salmist sadik.

Sest seks ollete teie kutsutud, sest ka Kristus
 on teie eest kannatanud, ja teile tähte jät-
 nud, et teie peate temma jälgede sees käima, kes
 ei olle pa to teinud, ja kelle suust polle pettust lei-
 tud, kes ei söimand wasto, kui tedda söimati,
 kes ei ähwardand, kui ta kannatas; waid andis
 selle holeks, kes diete koghut moist ab. Kes meie
 pattud isse on kannud ommas ihhus ülles pu pea-
 le, et meie piddimo pattust ärra sama ja digussele
 ellama, kelle wermede läbbi teie ollete terweks sa-
 nud. Sest teie ollite kui eksiad lambad, agga
 nüüd ollete teie pöördud omma hinge karjatsse ja
 üllewaatia pole.

Ewangelium teisel Pühapäwal pärrast
 Kristuse ülestoumissse Pühha.

Joan. 10, 11-16. salmist sadik.

Minna ollen se hea karjane, se hea karjane jät-
 tab omma ello lammaste eest. Agga se pal-
 galinne, kes ei olle karjane, kelle ommad need

lambad ei olle, nääb hunti tullewad ja jättab
 lambad mahha ja pöggeneb, ja hunt wottab neid
 Finni, ja pillab need lambad laiale. Agga pal-
 galinne pöggeneb, fest et temma on palgalinne,
 ja temma ei holi lammastest mitte. Minna ollen
 se hea karjane ja tunnen ommad, ja minno om-
 mad tundwad mind, nenda kui mind Jösa tunneb
 ja minna tunnen sedda Jösa, ja jättan omma el-
 lo lamaste eest. Ja miinul on weel teised lambad,
 need ei olle mitte sestinnatsest laudast, ja neid pean
 minna ka teie toma, ja nemmad kuulwad minno
 heäle, ja peab üks karri ja üks karjane ollema.

Epistel Polmandamal Pühapäwal pärrast
 Kristusse ülestousmisse Pühha. I. Peetr.

2, II-20. salmist sadik.

Ammad, minna maenitsen teid kui maialissed ja
 woõrad, et teie ennast hoiate lihhalikko him-
 mude eest, mis hinge wasto söddiwad, ja et teie
 head ello peate pagganatte seas, et nemmad se eest,
 mis nemmad teist kui kurjateggiatrest pahha rägi-
 wad, wottaksid teie hea teggude pärrast, mis nem-
 mad teist näwad, Jummalat auustada katsmis-
 se päwal. Sepärrast heitke ennast keikide innimeste
 seadmisse alla Jösanda pärrast, olgo kunninga kui
 üllema alla; ellik pealikkude kui nende alla, kes
 temmast on läkkitud, kurjateggiattele kül nuht-
 lusses, agga heateggiattele kitusses. Sest nenda
 on Jummalat tahtminne, et teie head tehhes
 moistmatta innimeste rummalust kinnisullute; kui
 wabbad, ja ei mitte otsego olleks teil se wabbadus
 kurjusse kattes, waid kui Jummalat sullased.
 Muustage keiki, armastage wende, kartke Jum-
 malat,

malat, auustage kunningast Teie sullased, kuul-
ge keige kartusjega omma issandatte saña, ei mit-
te ükspäinis heade sanna, kes järrele andwad,
waid ka nende tiggedatte sanna. Sest se on arm, kui
kegi süddame-tunnistusse pärrast Jummalas ees
keif kurwastust heaks wõttab, ja üllekohhut kan-
natab. Sest mis kitus on se, kui teid sü pärrast
peksetakse, ja teie nenda kannatlikkud ollete: ag-
ga kui teie head tehhes ja kurja nähhes kannata-
te, se on arm Jummalas jures.

Ewangelium kolmandanal Pühapäwal
pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

Joan. 16, 16-23 salmist sadit.

Urrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte,
ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie
mind, sest minna lähhan Jõsa jure. Siis ütlesid
monningad temma Jüngeritess issekeskis: mis se
on, mis temma meile ütleb: ürrikesse aia pärrast,
siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärr-
rast, siis näte teie mind, ja et minna Jõsa jure
lähhan? Sepärrast ütlesid nemmad: mis se on,
mis temma ütleb: ürrikesse aia pärrast? meie ei
tea mitte, mis temma rägib. Siis moistis Jõsus,
et nemmad temmalt tahtsid küsida, ja ütles nen-
de wasto: sedda küsitate teie issekeskis, et minna
ollen ütelnud: ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie
mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte
teie mind. Tõest, tõest, minna ütlen teile, teie
peate nutma ja ulluma, agga ma-ilm on rõmus.
Teid peab kurwastama? agga teie kurwastus
peab rõmuks minnema. Ühhel naesel, kui tem-
ma lapse ilmale toob, on kurwastust, sest tem-

ma tund on tulnud, agga kui teia saab lapse sanud ei mõtle teia enam abhaetusse peale se rōmo parrast, et inimenne imale on sündinud. Ja teil on kül nüüd ka murret, agga minna tabhan teid jälle nähha, ja teie südda peab rōmus ollema, ja ükski ei pea teie rōmo teist ärrawõtma. Ja sel-sammal päwal ei küssi teie mult middagi.

Epistel neljandamal Pühapäwal parrast Kristusse üllestousmisse Pühha. Jaf. 1, 16:21. salmist sadit.

UAge eksige mitte, mo armsad wennad. Keif hea andminne, ja keif täis and on üllewelt, ja tulleb mahha walguste Issast, kelle jures ei olle muutmist egga wahhetannisse warjo. Lemma on meid sünnitanud omma tahtmissse järrele tõe sanna läbbi, et meie piddime kui üks esminne suggu ollema temma lomade seast. Separrast, minno armsad wennad, olgo igga inimenne nobbe kuulma, pitkalinne räkima, pitkalinne wihhale: sest inim-messe wihha ei te mitte, mis Jummalaa es dige on. Separrast heitke ennesest ärra keif rojust a kurjust, mis wägga paljo on, ja wõtke tassase melega wasto sedda sanna, mis teie sisse on istunud, ja woib teie hinged õnsaks tehha.

Ewangelium neljandamal Pühapäwal parrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

Joan. 16, 5:15. salmist sadit.

UGga nüüd lähhan minna selle jure, kes mind on läkkitanud, ja ükski teie seast ei küssi mult: kuhho sa lähhad? waid et minna teile sedda ollen ütelnud, on teie südda täis kurwastust sanud. Agga minna ütlen teile sedda töt: se tulleb teile heaks,

et

et minna ärralåhhån, sest kui minna ärra ei läh-
hå, siis ei tulle tröstia mitte teie jure; Agga kui
minna saan ärralainud, tahhan minna tedda teie
jure läkkitoda. Ja kui sesamma saab tulnud, an-
nab temma ma-ilmale märko patto parrast, ja
õigusse parrast, ja kõhto parrast. Patto parrast,
et nemmad ei ussu minno sisse: agga õigus-
se parrast, et minna Jssä jure lähhån ja teie mind
ennam ei nä: ja kõhto parrast, et sesinnatse ma-
ilma wūrsti peäle kõhut on moistetud. Minnul
on teile weel paljo ütlemist, agga teie ei woi sed-
da nüüd mitte kanda. Agga kui temma, se tõe
Waim, tulleb, se juhatab teid keige tõe sisse,
sest temma ei rāgi mitte isseennesest, waid mis
temma kuleb, sedda rāgib temma, ja tullewad
asjad kulumata teile. Sesamma auustab
mind, sest minno ommast wottab temma ja ku-
lutab teile. Keif se, mis Jssal on, se on minno,
separrast ollen minna ütelnud, et temma peab
minno ommast wotma ja teile kulumata.

Epistel wiendamal Pühhapawal parrast
Kristusse üllestonemisse Pühha. Jak.

I, 22-27. salmist sadik.

Agga olge sanna teggiad, ja ei mitte ükspäinis
kuuljad, et teie wallemõtlemisse läbbi ennast
ei petta. Sest kui kegi on sanna kuulja, ja ei mitte
teggia, se on selle mehhe sarnane, kes omma ih-
holikko pallet peeglis katsub: sest ta on ennast
katsnud ja ärralainud, ja seddamaid ärraunnus-
tanud, misfuggune temma olli. Agga, kes wab-
badusse täie kässo sisse kummardades watab, ja
selle jure jääb, sesinnane ei olle mitte unnustaw

Kuulja, waid teo teggia, sesinnane on wast õnnis omma teggemisse sees. Kui kegi teie seast arwab Jummalat tenia ollewad, ja ei tallitse mitte omma teelt, waid pettab omma süddant, selle Jummalat tenistus on tühhine. Üks puhhas ja laimatta tenistus Jummalat ja Issa ees on se: waeste laste ja lestnaeste järrele kulama nende willetsusses, ja isseennast ilmariggata ma-ilmast piddama.

Ewangelium wiendamal Pühapäwal pärast Kristusse ülestousmisse Pühha. Joan. 16, 23-30. salmist sadit.

Sest, tõest minna ütlen teile: mis teie ial Issa salt pallute minno nimmel, sedda annab temma teile. Tännini ep olle teie miidagi pallunud minno nimmel: Palluge, siis peate teie wõtma, et teie rõõm woiks täis olla. Sedda ollen minna teile tähhendamisse-sannadega rākinud, agga se tund tulleb, et minna tähhendamisse-sannadega ennam teile ei rāgi, waid kulutan teile julgeste ommast Issast. Selsammal päwal peate teie palluma minno nimmel, ja minna ei ütlen teile mitte, et minna tahhan Issa teie eest palluda, sest Issa isse armastab teid, sest et teie mind olete armastanud, ja usknud, et minna Jummalast ollen wājalāinud. Minna ollen Issast wājalāinud, ja tulnud ma-ilmast sisse, ta jāttan minna ma-ilmast mahha, ja lähhan Issa jure. Siis ütlesid temma jūngrid temma wasto: wata, nüüd rāgid sinna julgeste, ja ei ütlen ühtegi tähhendamisse-sanna. Nüüd teame meie, et sinna keil asjad tead, ja sul ep olle tarwis, et sinnult kegi küsib. Sest ussume meie, et sinna Jummalast olled wājalāinud.

Epistel Kristusse Taewanimemisse Püh-
 hal. Apost. Tegg. ram: I, I-II. salmist sadik.
 Gsämesse ramato ollen minna kül teinud, Tev-
 wilus, keigest sest, mis Jesus hakkas teggema
 ja õppetama se päwani, millal tedda ülleswoeti,
 kui ta Apostlidete (kedda ta olli ärrawallitsenud)
 pühha Waimo läbbi sai kässo annud, kennele
 tenima ka pärrast omma kannatamist isseennast
 ellawalt olli näitnud nitme tõssise märgiga, ja
 olli neist nähtud nellikümmend päwa, ja räkis
 Gummiata rigi asjo. Ja kui ta uendega kofko sai,
 käs kis temma neid, et nemmad ei piddand Jeru-
 salemmast ärranimema, waid Jssa tootust oot-
 ma, mis teie (ütles temma) minnust ollete kuul-
 nud. Sest Joannes on kül weega ristitud, agga
 teid peab pühha Waimoga ristitama ei mitte
 kawa pärrast neidsinnatsid päwi. Kes nüüd ol-
 lid kofkotulnud, küssisid temmalt ja ütlesid: Jss-
 sand, kas sinna selsinnatsel aial jälle Jsraelile ül-
 lesehitad kuningriiki? Agga temma ütles neile:
 teile ei sünni aego egga tundisid teada, mis Jssa
 omma ennese melewalda pannud, waid teie peate
 pühha Waimo wägge sama, kui ta teie peale
 saab tulnud, ja peate minno tunnistajad ollema
 ni hästi Jerusalemmas, kui ka keigel Juda- ja
 Samaria-maal, ja ma-ilma otsani. Ja kui ta
 sedda sai ütelnud, tõsteti tedda nende nähhes ül-
 les, ja pilw wottis tedda ülles nende filma eest
 ärra. Ja kui nemmad üksi filmi taewa pole waat-
 sid, kui temma ärralaks, wata, siis seisid nende
 jures kaks meest walgis ridis, kes ka ütlesid: Ka-
 lilema mehed, mis teie seisate ja watate ülles
 taewa?

taewa? sesinnane Jesus, kes teilt on ülleswoetud taewa, se peab tullema selsammal kōmbel, kui teie tedda ollete näinud taewa ärraminnewad.

Ewangelium Kristusse Tacwaminnemisse Pühhal. Mark. 16, 14-20 salmist sadik.

Wimaks kui need üksteistkūmmend laudas istfid, näitis ta ennast, ja soitles nende uskmatta ja kowwa siddant, et nemmad neid esolle usknud, kes tedda ollid näinud üllestousnud ollewad. Ja temma ütles neile: minge keige maailma, ja kulutage armo-õrpetust keige lomale. Kes ussub ja kedda ristitakse, se peab õnsaks sama; agga kes ei ussu, tedda peab hukka moistetama. Agga neile, kes uskwad, peawad ni ugused tähhed jures ollema: minno nimmel peawad nemmad kurje wainusid wäljaaiama, usi kelesid räkima, ussa ülleswoetma, ja kui nemmad üht surma jomist peaksid joma, ei pea neile fest ühtegi wigga sama. Haigede peäle peawad nemmad käsfi pannema, süis sawad nemmad parremaks. Ja Issand, kui ta nendega sai räkinnud, woeti ülles taewa, ja istub Jummalala parramal polel. Agga nemmad läksid wälja, ja ütlesid jutlust keikis paikus, ja Issand aitas neid, ja finitas se sanna nende imme-tähtede läbbi, mis seäl jures sündsid.

Epistel kuendamal Pühhapäwal parrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

I Peetr. 4, 7-11. salmist sadik.

Degga keige asjade ots on liggi sanud, separrast olge moistlikkud ja walwsad palwettele.

Agga

Ugga keigeennamiste piddage issefeskis ühte puh-
fo armastust: sest armastus katrab pattude hulka.
Olge issefeskis woõraste wastowotjad, ilma nur-
risematta, sedda möda kui iggaüks on armo andi
sanud, nenda aidage teine teist sellega, kui Jumma-
la monnesarnatse armo head maiapidajad. Kui
fegi rägib, kui Jummalala sannad rägige temma edda,
kui fegi tenib, se tenia kui sest jounust, mis Jummal
annab, et keikis Jummal saaks auustud Jesusse
Kristusse läbbi, kellel on au ja wäggi iggaweste
iggawesseks aiaks, Amen.

Ewangelium kuendamal Pühhapawal pär-
rast Kristusse ülestousmisse Pühha.

Joann. 15, 26: 16, 4. salmist sadit.

Ugga kui se trööstia saab tulnud, kedda min-
na teile tahhan läkkitada Issast, se tõe Waim,
kes Issast wäljalähhäb, sesamma peab minnust
tunnistama, ja teie peate ka tunnistama, sest teie
ollete algmissest minnoga ünad. Sedda ollen min-
na teile rägitud, et teie ennast ei pahhanda. Ja
nemmad lükkawad teid koggodussest wälja; ka
tulleb se tund, et iggaüks, kes teid tappab, möt-
leb ennast Jummalale melehead kui ühhe õhwriga
teggewad. Ja sedda wotwad nemmad teile tehha
sepärrast, et nemmad ei olle tunnud sedda Issa
egga mind. Ugga sedda ollen ma teile rägitud,
et kui se tund saab tulnud, teie se peäle mötlete,
et ma teile sedda ollen ütelnud. Ugga sedda ep ol-
le minna algmissest teile mitte ütelnud, sest et ma
teiega ollin.

Epistel Nellipühhi esimesesl Páwal. A postl. Text. rom. 2, 1-13. salmist sadik.

S kui Nellipühhi-pääw kätte sai, siis ollid nemmad keif ühhel meel kous. Ja taewast sündis äkkitselt üks kohhiseminne, otsego kange tuul olleks puhunud, ja täitis keif sedda kooda, kus nemmad istid. Ja neist nähti kui lõhnutud tulle keled, ja se sehtis iggaühhe peäle nende seast. Ja nemmad said keif täis pühha Waimo, ja hakkasid räkima teisi keli, nenda kui se Waim neile andis selgeste üllebräkida. Agga Jerusalemmas ollid Juda-rahwas ellamas Jummalakartlikkud mehhed ke: gesugguse rahwa seast, mis taewa alon. Kui nüüd sesinnane heäl sündis, siis tulli rahwa-hulk kokko, ja said omnas mõttes seggaseks, sest iggaüks kulis neid omma kele-murde räkivad. Ja nemmad ehmatasid keif ärra, ja panid immeks, ja ütlesid teine teise wasto: wata, eks needsinnatsed keif, kes räkivad, Kalileama mehhed ei olle? kuidas siis meie iggaüks kuleme omma kele-murde, mis sees meie olleme sündinud. Olgo meie Parti-rahwas ja Meda-ja Elami-rahwas, ja kes meie ellame Mesopotamia ja Juda ja Kappadokia, Pontusse ja Asia-maal, Brigia ja Pamwilia, Egiptusie-ja Libia-rifide sees Kirene laudo, ja Roma-rahwa woõrad, Juda-rahwas ni hästi kui need, kes Juda-rahwa usko heitnud, Kreta ja Arabia-rahwas; siis kuleme meie neid räkivad meie omma keli Jummalasured asjad. Ja nemmad ehmatasid keif ärra, ja ollid otsego kahhe peäl, ja ütlesid teine teise wasto: mis se küll peaks ollema? agga teised pannid

sedda naerufs ja ütlesid: nemmad on täis maggu-
sat wina.

Evangelium Nellikühhi esimesesl Päwal.
Joan. 14, 23-31. salmist sadik.

Jesus wastas ja ütles temmale: kui kegi
mind armastab, kui se peab minno sanna,
ja minno Issa armastab tedda, ja meie
tahhame temma jure tulla, ja ello = asset
temma jure tehha. Kes miad ei armasta, se ei
pea minno sanno; ja se sanna, mis teie kuiete, ep
olle mitte minno, waid selle Issa, kes mind on
lakkitanud. Sedda ollen minna teile räkinnud teie
jures olles. Agga se trööstia, se pühha Waim,
kedda minno Issa tahhab lakkitada minno nim-
mel, sesamma peab teid õppetama keik, ja teie
mele tulletama keik, mis minna teile ollen üttel-
nud. Rahho jättan minna teile, omma rahho
annan ma teile, minna ei anna teile mitte nenda, kui
ma ilm annab. Teie südda ärgo ehmatago, eg-
ga sago arraks mitte. Teie ollete kuulnud, et ma
teile ollen ütelnud: minna lähhan ärra, ja tullen
jälle teie jure. Kui teie mind armastaksite, kui teie
olleksite siis rõõmsad, et ma ollen ütelnud: minna
lähhan Issa jure, sest minno Issa on surem mind.
Ja nüüd ollen minna teile ütelnud enne kui se sün-
nib, et teie ussute, kui se sünnib. Minna ei sa en-
nam paljo teiega räkida, sest sesinnatse ma-ilm
Wirst tulleb, ja ei sa minnust ühtegi. Agga et
ma-ilm moistaks, et minna sedda Issa armas-
tan, ja nenda teen, kui Issa mind on lakknud;
tõuske alles, lakkki siit ärra.

Epistel Nellipühhi teisel Päwal. Apost. Teg-
gud. rom. 10, 42=48. salmist sadik.

Jaltemma (Jesus) on meid kâstnud rahwale
kulutada ja tunnistada, et sesamma on se Jum-
malast seätud ellawatte ja surnutte kohtomoistja.
Sestjinnatsest tunnistawad keik Prohwetid, et
temma nimme lâbbi keik, kes temma sisse ussuwad,
peawad pattude andeks-andmist sama. Kui Peet-
rus need sannad alles râtis, langes pühha Waim
keikide peäle, kes sedda sanna kuulid, ja need
usklikud ümberleikamisest, ni mitto kui Peetrus-
sega ollid tulnud, ehmatasid ärra, et ka pagga-
natte peäle pühha Waimo and olli wallatud.
Sest nemmad kuulsid neid woobraid kelesid râgitud,
ja Jummalat wägga auustawad; siis kostis
Peetrus: kas legi woib wet keelda, et neid ei pe-
aks ristitama, kes pühha Waimo on sanud nen-
da kui meiege? Ja temma kâskis neid ristida
Jesanda nimmel.

Ewangelium Nellipühhi teisel Päwal.

Joan. 3, 16=21. salmist sadik.

Sest nenda on Jummal ma-ilma armastanud,
et temma omma ainosündinud Poia on an-
nud, et ükski, kes temma sisse ussub, ei pea huk-
ka sama, waid et iggawenne ello temmal peab ol-
lema. Sest Jummal ep olle omma Poega mitte
lâkkitanud ma-ilma, et temma ma-ilma piddi huk-
kamoistma, waid et ma-ilm temma lâbbi piddi
õnsaks sama. Kes temma sisse ussub, tedda ei
moistetata mitte hukka; agga kes ei ussu mitte,
jubba se on hukkamoistetud, sest temma ep olle
usknud Jummalaa ainosündinud Poia nimme sisse.

Agga se on se hukkamoistminne, et Walgus on tulnud ma-ilma sisse, ja innimesed armastasiwad pimmedust ennem kui sedda Walgust; sest nende teud ollid kurjad. Sest iggaüks, kes kurja teeb, wihtab sedda walgust, ja ei tulle walgusse jure, et temma teggusid ei pea laidetama. Agga, kes töt teeb, se tulleb walgusse jure, et temma teud woiksid arwalikkaks sada, sest nemmad on Jum-mala sees tehtud.

Epistel Nellipühhi Kolmandamal Päwal.

Apost. Tegg. rom. 8, 14-17. salmist sadit.

Zal kui need Apostlid, kes Jerusalemmas ollid, said kuulda, et Samaria-lin Jummalasana olli wastowotnud, läkkitasid nemmad nende jure Beetrust ja Joannest. Kui need senna said, pallusid nemmad Jummalat nende eest, et nemmad pühha Baimo piddid sama. (Sest temma ei olnud weel ühhegi peäle nende seast langenud, waid nemmad ollid agga Issanda Jesusse nimemel ristitud.) Siis pannid nemmad käed nende peäle, ja nemmad said pühha Baimo.

Ewangelium Nellipühhi Kolmandamal Päwal. Joan. 10, 1-10. salmist sadit.

Zest, tõest, minna ütlen teile, kes ei lähhä uksest sisse lammaste lauta, waid astub mailt sisse, se on warras ja rõwel. Agga kes uksest sisselähhäb, se on lammaste karjane. Sellele teeb uksehoidja lahti, ja need lambad kuulwad temma heäle, ja temma kutsub ommad lambad nimme pärrast, ja wiib neid wälja. Ja kui ta ommad lambad saab wäljaaianud, siis käib temma nende eel, ja need lambad käiwad temma järrel, sest

nemmad tundwad temma heält. Agga woõro järrel ei kái nemmad mitte, waid pöggenewad temma eest, sest nemmad ei tunne woõraste heält mitte. Se tähhendamisse-fanna ütles Jesus neile; agga nemmad ei moistnud mitte, mis se pidi ollema, mis temma neile räkis. Sepärrast ütles Jesus jälle nende wasto: tdest, tdest minna ütler teile: minna ollen lammaste uks. Keik, kes enne mind on tulnud, need on wargad ja rõõwolid. Agga lambad ei olle neid mitte kuulnud. Minna ollen se uks, kui kegi minno läbbi sisselähhäb, se peab õnsaks sama, ja peab sisse- ja wäljaminne ma, ja sõmist leidma. Warras ei tulle mu pärrast, kui warrastama ja tapma ja hukkama. Minna ollen tulnud, et neil peab ello ja keik rohkeste ollema.

Epistel Kolm-aino Jummal Pühhal.

Rom. 11, 33=36. salmist sadit.

S sedda Jummal rikkusse ja tarkusse ja tundmisse süggawust! Kuis ärra-arwamattu on temma kohtomoistmised, ja ärramoistmattu temma wiid! sest kes on Issanda mele tunnud ehk kes on temma nouandja olnud? ehk kes on temmale middagi enne-annud, et sedda peaks temmale jälle tassutama? sest temma seest, ja temma läbbi ja temma sisse on keik asjad; temmale olgo au iggaweste, Amen.

Ewangelium Kolm-aino Jummal Pühhal

Joan. 3, 1=15. salmist sadit.

Agga üks innimenne olli Wariseride seast, Ni kodemus nimmi, Juda-rahwa üllem. Sesinane tulli Jesusse jure õsel, ja ütles temmale

Öppetaja, meie teame, et sa olled Jummalast
 tulnud öppetaja: sest ükski ei woi neid imme-
 tähtesid tehha, mis sinna teed, kui Jummal ei ol-
 le temmaga. Jesus wastas ja ütles temmale:
 tõest, tõest, minna ütlen sulle, kui kegi ei sünni
 üllewelt, ei woi temma mitte Jummal riki näha.
 Nikodemus ütles temma wasto: kuis woib
 inimenne sündida, kui ta wanna on? Kas ta
 woib teistkorda omma emma ihho sisse minna ja
 sündida? Jesus wastas: tõest, tõest minna ütlen
 sulle, kui kegi ei sünni weest ja Waimust, siis ei
 woi temma mitte Jummal riki sisse sada. Mis
 ihhast sündinud, se on lihha, ja mis Waimust
 sündinud, se on Waim. Arra panne immeks, et
 ma sulle olen ütelnud: teie peate üllewelt sündi-
 na. Tuul puhhub, kühho ta tahhab, ja sinna
 tuleb temma heäle, agga sinna ei tea mitte, kust
 ta tulleb, ja kühho ta lähhab: nenda on iggaüks,
 kes Waimust on sündinud. Nikodemus wastas
 ja ütles temmale: kuidas se woib sündida? Jesus
 wastas ja ütles temmale: olled sinna Israeli öp-
 petaja, ja ei moista sedda mitte? tõest, tõest,
 minna ütlen sulle: meie rägime, mis meie teame,
 ja tunnistame, mis meie olleme näinud, ja teie
 ei wotta meie tunnistust mitte wasto. Kui min-
 na teile rägim neist asjust, mis Ma peäl on ja
 teie ei ussu mitte, kuidas wottaksite teie uskuda,
 kui ma teile rägiksin neist asjust, mis üllewel tae-
 was on? sest ükski ei olle taewa lainud, kui agga
 ta, kes taewast mahhatulnud. se innimesse Poeg,
 kes taewas on. Ja nenda kui Moses ühhe ussi on
 örbes üllendanud; nenda peab se innimesse Poeg
 üllen-

üllendatama, et ükski, kes temma sisse ussub,
ei pea hukka sama, waid et temmal iggawenne
ello peab ollema.

Epistel esimesesl Pühapäwal pärrast
kolm-aino Jummalas Pühha. I Joan.

4, 16-21. salmist sadit.

Jummal on armastus, ja kes armastusse sisse
jäab, se jäab Jummalas sisse, ja Jummal
temma sisse. Ses on se armastus täieks sanud
meie jures, et meil woiks julgust olla kohto päwal,
sest otsego temma on, nenda olleme ka meie ses=
sinnatses ma-ilmas. Kartust ey olle mitte armas=
tusses, waid täis armastus aiab kartust wälja,
sest kartusfel on wallo; agga kes kardab, se ei
olle mitte täieks sanud armastusses. Armasta=
gem tedda, sest ta on meid enne armastand. Kui ke=
gi ütleb: ma armastan Jummalat, ja wihkab om=
ma wenda, se on wallelik; sest kes ei armasta
omma wenda, kedda ta näab, kuidas se woib Jum=
malat armastada, kedda temma mitte ei nä?
ja sesinnane kässosanna on meil temmalt, et se,
kes Jummalat armastab, se peab ka omma wen=
da armastama.

Ewangelium esimesesl Pühapäwal pärr=
rast kolm-aino Jummalas Pühha.

Luk. 16, 19-31. salmist sadit.

Ugga üks rikkas innimenne olli, ja se ehhitas
ennast purpuri ja kalli linnase ridega, ja ellas
iggapäaw rõõmsaste ja sureste. Ugga üks wae=
ne olli Laatsarus nimmi, se olli maas temma wäw=
rawa ees täis paisisid, ja püdis omma kōhto täie=
sada neist leiwat rasofesist, mis rikka laua peält
mah

mahhalangsid, agga kseradke tullid ja lakkusid temma paised. Agga se sündis, et se waene surri, ja et tedda inglidest kanti Abraami sülesse: agga se rikkas surri ka ja maeti mahha. Ja kui ta pürgus sures wallus olli, ja ommad silmad ülestõstis, näggi ta Abraami kaugelt ja Laatsarusust temma süles. Ja temma hüdis ja ütles: Issa Abraam, heida armo mo peäle, ja lakkita Laatsarusust, et ta omma sorme otsa wette kaskaks, ja minno keelt jahhutaks, sest mind waewatakse wägga sesinnatse tullelekes. Agga Abraam ütles: poeg, mõtle, et sa omma head põlwe ommas ellus ollid kätte sanud, ja nendasammoti Laatsarus kurja, agga nüüd rõmustakse tedda siin, ja sind waewatakse. Ja peäle keif on meie ja teie wahhel suur wahhe kinnitud, et need, kes süit tahkawad kinnu teie jure miina, ei woi mitte, egga need, kes seäl on, ei sa seält tenna meie jure tulla. Agga temma ütles: ma pallun siis sind, issa, et sa tedda lakkitad minno issa kotta, sest mul on wiis wenda, et ta neile kinnitaks, et nemmadke ei sa seie wallo paika. Abraam ütles temmale: neil on Moses ja prohmetid, kuulgo nemmad neid. Agga temma ütles: ei mitte issa Abraam, waid kui kegi surnust nende jure lähhaks, siis parrandaksid nemmad meelt. Agga ta ütles temmale: kui nemmad Moses ja prohmetid ei kule, egga nemmad ialge wottaks nou, kui kegi surnust ülestõnseks.

Epistel teisel Pühhapäwal parrast kolm-aino Jummal Pühha. 1 Joan. 3, 13-18.

salmist sadit.

Ugse pange immeks, minno wennad, kui ma-
 ilm

ilm teid wiikab. Meie teame, et meie surmast olleme tulnud ello sisse, sest et meie armastame wennad; kes wenda ei armasta, se jääb surma sisse. Iggauks, kes omma wenna wiikab, se on inimesse tapja, ja teie teate, et ei ühhelg inimesse tapjal ep olle iggawest ello enese sisse jääwad. Ses olleme meie sedda Jummal armastust tunnud, et temma omma ello meie eest on jätnud, ja meie peame ta ello wendade eest jätma. Agga, kel ma ilma peatoidust on, ja näab ommal wennal middagi tarwis ollwad, ja panneb omma süddame temma eest kinni, kuidas jääb Jummal armastus temma sisse? minno lapsokessed, ärge armastagem mitte sannaga egga kelega, waid teoga ja iõega.

Ewangelium teisel Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha. Luk.

e

14, 16-24. salmist sadik.

Hes innimenne teggi sure õhto-sõmaia, ja kutsus paljo, ja lätkitas omma sullast õhto-sõma-ia tunnil neile, kes ollid kutsitud, ütlemas: tulge, sest keik on jo walmis. Ja nemmad hakkasid ennast keik ühhest suust wabbandama. Esstimenne ütles temmale: minna ollen põldo ostnud, ja pean wäljaminnema ja sedda waatma; ma pallun sind, wabbanda mind. Ja teine ütles: ma ollen wiis pari hãrgi ostnud, ja lähhan neid katsma, ma pallun sind, wabbanda mind. Ja üks teine ütles: ma ollen naese wotnud, ja sepãrrast ei woi minna tulla. Ja se sullane tulli taggase, ja kulutas sedda omma isfandale, siis wihestad. Ewig-isfand, ja ütles omma sullasele: minne warst wälja

wälja liina laia ulitsatte ja poik-ulitsatte peäle, ja to seie sisse need kes waesed ja wiggased ja jalotumad ja pimmedad on. Ja se sullane ütles: Jesand, se on sündinud nenda kui sa kästsid, agga weel on maad. Ja issand ütles sulkase wasto: minne wälja tede peäle ja aedade äre, ja sada neid sisse tullema, et minno kooda täis saaks. Sest minna ütlen teile, et ükski neist mehhist, kes on kutsutud, ei pea minno õhtosõma-aega maitsma.

Epistel kolmandamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha. I Peetr.

5, 6-11. salmist sadit.

Sis allandage ennast nüüd Jummalala wägge wa käe alla, et temma teid woiks üllendada digel aial. Heitke keik omma murret temma peäle, sest ta nurretses teie ette. Olge kassinad, walwage, sest teie waenlane, kurrat, käib ümber kui mõiraja loukoer, ja otsib, kedda temma woiks ärraneelda. Selle wasto seiske kindlaste uskus, ja teädke, et needsammad kannatamised täieste sawad teie wendade seltsi kätte kes ma-ilmas on. Agga se keige armo Jummal, kes meid on kutsunud omma iggawesse au sisse Kristusse Jesusse sees, se parrandago, kinnitago, tehko wahwaks, ja raiago teid tuggewaste, kui teie ürriste sate kannatand. Sellesammale olgo au ja wäggi iggaweste iggawesses aiaks, Amen.

Evangelium kolmandamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala pühha.

Luk. 15, 1-10. salmist sadit.

Agga keik Edlnerid ja pattused tullid temma

jure tedda kuulma. Ja Wariserid ja kirjatundjad nurrisesid ja ütlesid: sesünane wottab pattusid wasto ja sööb nendega. Agga temma räkis neile se tähendamisse = sanna, ja ütles: mis saggune innimenne teie seast on, kennel sadda lammas on, ja kui ta ühhe neist ärrakautab, efs ta jätta ühhe sakümme peäle ühheksa kõrbe, ja efs ta lähkä selle järrele, mis on ärrakaddunud, künni ta sedda leiab: ja kui ta saab leidnud, siis panneb ta sedda omma ollade peäle rõmoga. Ja kui ta koi saab, siis kutsus ta kofko söbrad ja naabred, ja ütles neile: olge minnoga rõõmsad, sest ma ollen leidnud omma lamba, mis olli ärrakaddunud. Minna ütlen teile, et nenda on rõõm taewas ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab, ennämi kui ühhe sakümme peäle ühheksa õige pärrast. Kellel mele parrandamist ei olle tarwis. Ehk mis saggune naene on, kel kumme trahma-rahha on, kui ta ühhe trahma-rahha ärrakautab, efs ta künalt ei süta, ja efs ta kooda ei pühhi, ja efs ta hõlega ei otsi, senni kui ta sedda leiab. Ja kui ta saab leidnud, siis kutsus ta kofko söbrad ja naabred, ja ütles: olge minnoga rõõmsad, sest ma ollen se trahma-rahha leidnud, mis ma olin ärrakautanud. Nenda, ütlen minna teile, on rõõm Jummalale inglida ees ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab.

Epistel neljandamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalale Pühha. Rom.

8, 18-23. salmist sadik.

Gest minna arwan, et sellesinnatse aialanna tam: sed ep olle ühtegi wäärt selle au wasto
mi

mis meile peab ilmutadama. Sest loom otab pitki filmi Jummalala laste au ilmunnist. Sest loom on tühja põlwe alla heidetud, ei mitte hea melega, waid selle parrast, kes tedda on senna alla heitnud se lotusse peäle, et ka sesamma loom peab peästetud sama sest kadduwa asja tentstussest Jummalala laste wabbadusseks. Sest meie teame, et keif loom ühtlase äggab, ja ühtlase sures waewas on tännini. Agga mitte ükspäinis se, waid ka need isse, kellel Waino esimesesed annid on, ja meie isse äggame isseennestes ja otame laste õigust, se on: meie ihho ärrapeästmist.

Evangelium neljandamal Pühapäwal parrast kolm-aino Jummalala Pühha. Luk.

6, 36-42. salmist sadik.

Separrast olge armolissed, nenda kui teie Isa ja armolinne on. Ja ärge moistke kohhut, siis ei moisteta ka mitte teie peäle kohhut: ärge moistke hukka, siis ei moisteta ka teid mitte hukka. Andke andeks, siis antakse teile andeks: andke, siis peab teile antama, üks hea kinniwautud, ja kuhja peaga ja puistatud mõdt peab teie rüppe antama: sest sellesamma mõddoga, misga teie mõodate, peab teile jälle mõddetama. Agga temma ütles neile tähhendamisse-sanna: kas pimme woib pimmedale teed juhhatada? eks nemmad mollemad aufo ei lange? ei jünger olle mitte üllem kui temma õppetaja; agga iggaüks täies-te õppetud peab ollema kui temma õppetaja. Agga mis sa sedda pinda nääd, mis so wenna silmas on, agga sedda palki, mis so ommas silmas on, ei panne sa mitte tähhele. Ehk kuida

woid sa omma wennale bölda: wend, lasse ma
 Kisuun sedda pinda wälja, mis so filmas on; ja
 isse ei nä sa sedda palki mis so filmas on? oh sin-
 na fallalik! Kisu es site sedda palki omast filmast
 wälja, ja siis selletad sinna wäljakiskuda sedda
 pinda, mis so wenna filmas on.

Epistel wiendamal Pühhapäwal pärrast
 Kolm. aino Jummalä Pühha. 1 Peetr.

3, 8-15. salmist sadik.

Agga wimaks olge keif ühhomelelissed, ärda me-
 lega teiste wasto, wendade armastajad, süd-
 damest halledad, lahked. Ärge makske mitte kurja
 kurjaga, ehk söimamist söimamissiega, waid se was-
 to õnnistage, sest et teie teate, et teie seiks ollete
 Kutsitud, et teie õnnistamist peate pärrima. Sest
 Kes ello tahhab armastada, ja häid päiwi nähha,
 se waigistago omma keelt kurja eest, ja ommad
 mofkad karwalust räkimast. Temma pöörge
 ennast kurjast ärra, ja tehko head, temma otfigo
 rahho, ja noudko sedda takka. Sest Issanda sil-
 mad watawad õigede peäle, ja temma kõrwad kuul-
 wad nende pallumist: agga Issanda palle on was-
 to neid, kes kurja tewad. Ja kes on, kes teile pe-
 aks kurja teggema, kui teie head takkanouate?
 Ja kui teie ka peaksite kannatama õigusse pärrast,
 siis ollete teie õnsad; agga ärge kartke nende hirmo,
 ja ärge ehmatage mitte wägga ärra. Agga
 pühhitsege Issandat Jummalat omma südda-
 mette sees.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal pä-
rast Kolm-aino Jummalä Pühha.

Lut. 5, 1-11. salmist sadik.

Agga se sündis, kui rahwas temma (Jesuse) ju-
re tungis Jummalä sanna kuulma, ja temma
isse seisis Kenetsareti järwe äres, ja näggi kaks
laewa järwe äres seiswad, agga kallamehhed ol-
lid neist wäljaläinud, ja lopputasid note ärra:
Siis läks temma ühhe laewa peäle, mis Simo-
na pärralt olli, ja palus tedda, et ta mäelt nat-
tufest piddi ärra'oudma. Ja temma istus mah-
ha, ja õppetäs rahwast laewa seest. Agga kui ta
lõppes räämast, ütles temma Simona wasto:
soua senna süggawa koha, ja laske ommad no-
dad sisse ühhe loma katseks. Ja Simon wastas
ja ütles temmale: Õppetaja, meie olleme keige se-
õ tööd teinud, ja ep olle ühtegi sanud, agga sin-
no sanna peäle tahhan ma nota sisse lasta. Ja
kui nemmad sedda teggid, said nemmad sure hul-
ga kallo; agga nende noot käärises lõhki, ja nem-
mad tombasid kääga omma seltsimeeste wasto,
kes teises laewas ollid, et nemmad piddid tullemä,
ja neid aitma. Ja nemmad tullid ja täitsid mol-
lemad laewad täide, nenda et nemmad wausid.
Agga kui Simon Peetrus sedda näggi, heitis tem-
mä Jesusse põlwele ette mahha, ja ütles: Is-
sand, minne minnust ärra, sest ma ollen üks pat-
tune inimenne. Sest suur ehmatus olli temma
peäle tulnud, ja keikide peäle, kes temmaga ollid,
se kallasagi pärrast, mis nemmad ühhes ollid
sanud. Nendasammoti ka tuli suur ehmatus Jako-
busse ja Joannesse Sebedeusse poegade peäle,
kes

Fes Simona feltimehbed ollid. Ja Jesus ütles
Simona wasto: ärra karda, sest aiast pead sa
innimesi püüdma. Ja nemmad aiastid laewade-
ga mäele, ja jätsid keik mahha, ja kääsid temma
jäärrel.

Epistel Kuendamal Pühapäwal pärrast
kolm-aino Jummalala Pühha. Rom.

6, 3^{II}. salmist sadik.

Ch'eks teie ei tea, et mitto meid Kristusse Jesus-
se sisse on ristitud, et meie temma surma sisse
olleme ristitud? siis olleme meie temmaga mahha-
maetud ristmissel läbbi surma sisse; ja otsego Kristus
on üllesärratud surnuft Issa au läbbi, et meie ka
nenda peame udes ellus kääma. Sest kui meie
temmaga olleme istitud temma surma sarnadus-
seks, siis peame meie ka temma üllestoustmise sar-
natsed ollema. Et meie sedda teame, et meie wan-
na innimenne temmaga on risti lödud, et patto ih-
ho peab tühjaks minneria, et meie mitte ennam
patto ei teni; sest kes surnud on, se on digeks
moistetud pattust. Agga kui meie Kristussega ol-
leme surnud, siis ussume meie, et meie ka tem-
maga peame ellama, sest et meie teame, et Kris-
tus surnuft üllesärratud mitte ennam ei surre,
surm ei wallitse teys temma ülle. Sest, mis tem-
ma on surnud, sedda on ta pattule surnud üks-
ford; agga mis ta ellab, sedda ellab temma Jum-
malale. Nenda arwage ka teie ennast pattule kül
surnud ollewad, agga Jummalale ellawad Kris-
tusse Jesusse meie Issanda sees.

Ewangelium kuendamal Pühapäeval pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

Matt. 5, 20=26. salmist sadik.

Sest minna (Jesus) ütlen teile: kui teie õigus ep olle paljo üllem kui kirjatundjatte ja Ba-riseride õigus, siis ei sa teie mitte taewa riki. Teie ollete kuulnud, et wannemille on räkitud: sinna ei pea mitte tapma; agga kes iäl tappab, on kōhto wäärt. Agga minna ütlen teile, et iggauts, kes omma wenna peäle ilma-asjata wihha kãnnab, on kōhto wäärt; agga kes ial omma wenna was-to ütleb: Raka, se on sure kōhto wäärt; agga kes ial ütleb: sa jõlle, se on pōrgo tulle wäärt. Sepärrast, kui sinna omma ande altari peäle tood, ja seäl so mele tulleb, et sinno wennal mid-dagi on sinno wasto; siis jätta senna omma an-de altari ette, ja minne, ja leppi enne omma wennaga ärra, ja siis tulle ja to omma ande. Olle pea heamelelinne omma wihha = mehhe was-to, kunnii sinna temmaga tee peäl olled, et se wih-ha = mees sind ei anna ärra kōhtomoistja kätte, ja kōhtomoistja sind ei anna ärra sullase kätte, ja sind ei wissata wangitorni. Tõest, minna ütlen sulle: sinna ei peäse seält wälja, ennego sinna ka wiimise tinga saad ärramaksnud.

Epistel seitsemel Pühapäeval pärrast kolm-aino Jummal Pühha. Rom. 6, 19=23.

salmist sadik.

Minna rāgin innimesse kōmbel teie lihha nõd-russe pärrast; sest otsego teie ommad liik-med ollete annud rojastussele ja üllekōhtule or-jaks üllekōhtuks; nenda andke nüüd ommad liik-med

med digussele orjaks pühhitsusseks. Sest kui teie patto sullased ollite, siis ollite teie digussest lahti. Mis kasso olli teil siis neist asust, mis pärrast teil nüüd häbbi on? sest nende ots on surm. Agga nüüd, et teie ollete pattust lahti ja Jummalaga orjaks sanud, on teil omma kasso, et teie pühaks fate, ja se ots on iggawenne ello. Sest surm on patto palk, agga iggawenne ello on Jummalaga armo- and Kristusse Jesusse meie Issanda sees.

Ewangelium seitsemel Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalaga Pühha. Mark. 8, 1-9. salmist sadik.

Neil päiwil, kui wägga paljo rahwast kous olli, ja neil ep olnud ühtegi süa, kutsus Jesus omma jüngrid ennese jure ja ütles neile: mul on wägga hallo meel se rahwa peäle, sest nemmad on jo kolm päwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa. Ja kui minna neid lassen koi minna sömatta, siis nõrguwad nemad ärra tee peäl, sest monned neist ollid kaugel tulnud. Ja temma jüngrid wastasid temmale: kust woib kegi siin kõrbes neid leiwaga täita? Ja temma küsis neilt: mitto leiba teil on? ja nemmad ütlesid: seitse. Ja temma käs kis rahwast mahha- istuda Ma peäle, ja wottis neid seitse leiba, tännas, murdis ja andis omma jüngrittele, et nemmad piddid ettepanema. Ja nemmad pannid rahwa ette, ja neil olli pissut kallokesi, ja temma õnistas ja käs kis ka neid ettepanema, agga nemmad söid ja nende kõhhud said täis, ja forjasid kofko illejänuud pallokesi seitse korwi täit. Agga neid kes ollid sönud, olli liggi nelli tuhhat, ja temma las kis neid minna.

Ewangeliium, mis Kirriko, seäduuse ramato
järeel selsinnatsel seitomel Pühhapäwal pär-
rast kolm-aino Jummalä Pühha ka kästakse
etteluggeda, ja ärraselletada. Matt. 17,
1-9. salmist sadik.

Jä kwe päwa pärrast wotris Jesus ennesega Peet-
rust ja Jakobust ja Joannest temma wenda,
ja wiis neid ülles ühhe kõrge mäe peäle issapäinis,
ja tedda mudeti nende ees, ja temma palle pais-
tis otsego päike, ja temma rided said walgets ot-
sego walgus. Ja wata, Moses ja Elias näitsid
ennast neile, ja kõnnelesid temmaga. Agga Peet-
rus wastas ja ütles Jesussele: Jssand, se on
hea, et meie sün olleme, kui sa tahhad, siis tahha-
me meie seie kolm maia tehha, ühhe sinnule, ja
ühhe Mosessele, ja ühhe Eliale. Kui temma alles
rakis, wata, siis warjas nende üle üks selge pilw,
ja wata üks heäl pilwest ütles: sefännane on mo-
armas Poeg, kes minno mele pärrast on, tedda
kuulge. Ja kui jüngrid sedda kuulsid, heitsid nem-
mad omma filmilli mahha ja kartsid wägga. Ja
Jesus tulli nende jure, putus neisse ja ütles: tous-
ke ülles ja ärge kartke mitte. Agga kui nemmad
ommad filmad ülestõstsid, ei näinud nemmad
keddagi, kuid Jesus ütles päinis. Ja kui nemmad
mäekt allaläksid, käskis neid Jesus ja ütles: teie
ei pea sedda näitmist ühhelegi ütlema, künni in-
nimesse Poeg surmast saab ülestõusnud.

Epistel kahheksamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummalä Pühha. Rom.

8, 12-17. salmist sadik.

Sepärrast nüüd, wennad, ep olle meil wölgo
libha-

lihaga, et meie peaksime lihha järrele ellama. Sest kui teie lihha järrele wottate ellada, siis peate teie surrema; agga kui teie Waimo läbbi ihho teud wottate surretada, siis peate teie ellama. Sest, ni mitto kui Jummalala Waimo läbbi juhhatäse, needfinnatsed on Jummalala lapsed. Sest teie ep olle sanud sullase põlwe waimo, et teie jälle peaksite kartma, waid teie ollete lapse põlwe Waimo sanud, kelle läbbi meie küssendame: Abba, Jssal sesamma Waim tunnistab meie waimoga, et meie olleme Jummalala lapsed. Olleme meie nüüd lapsed, siis olleme meie Kapärriad, ni hästi Jummalala pärriad, kui Kristussega pärriad, kui meie temmaga kannatame, et meie ka temmaga au sisse same.

Ewangelium kahhesamal Pühapäwal pärrast kolmainso Jummalala Pühha. Matt.

7, 15^o23. salmist sadik.

Agga hoidke ennast walle = prohwetide eest, kes teie jure tullewad lammaste ridis, agga seestpidi on nemmad fiskiad hundid. Nende wiljast peate teie neid tundma. Kas wina = marjo noppitakse kibbowitsust, ehk wigi = marjo ohhatist? nenda igga hea pu kannab head wilja, agga pahha pu kannab pahha wilja. Hea pu ei woi pahha wilja kanda, egga pahha pu woi head wilja kanda. Igga pu, mis head wilja ei kanna, raiutakse mahha ja wisjatakse tüllesse. Sepärrast nende wiljast peate teie neid tundma. Ei sa keik, kes minno wasto ütleb: Jssand, Jssand, taewa riiki, waid kes teeb minno Jssa tahtmist, kes taewas on. Paljo ütlewad minno wasto selsammal päwal: Jssand, Jssand, eks meie olle sinno nim-

himmel prohweti wiisil rāfinud, ja sinno nimmel
 kurjad waimud wālja-aiānud: ja sinno nimmel
 paljo wāggewaid teggusid teinud? Ja siis tunnis-
 tan minna neile: minna ei olle teid ellades tunnud,
 tagganege minnust ārra, kes teie ūllekohto tete.
 Epistel ūhheksamal Pūhhapāwal pārrast
 kolm-aino Jummalas Pūhha. I Kor.
 10, 6-13. salmist sadit.

Ugga need asjad on meie ettetāhhendamisseks
 sūndinud, et meie kurje asjo ei pea himmus-
 tama, nenda kui nemmadke on himmustanud.
 Urge sarge ka mitte wōdra jummalateenriks, nen-
 da kui monningad neist, kui kirjutud on: rahwas
 istus mahha sōma ja jōma, ja toušis ūlles mān-
 gima, Urge piddagem ka hora-ello, nenda kui
 monningad neist on hora-ello piddanud, ja lang-
 sid ūhhel pāwal kolmtuhhat kolmatkūmmend.
 Urge kiufagem ka Kristust, nenda kui mon-
 ningad neist ka kiufasid, ja neid rikfuti maddudest
 ārra. Urge nurrisege ka mitte, nenda kui mon-
 ningad neist nurrisešid ja said hukka ārrarikkujā
 lābbi. Ugga se keik on sāndind neile ettetāhhene-
 damisseks. Ugga se on kirjutud meile maenit-
 susseseks, kelle peāle ma-ilmā ots on tulnud. Se-
 pārrast, kes ennast arwab selswad, se katsko, et
 temma ei lange. Teile ei olle weel muud kui in-
 nimesse kiufatus kätte tulnud. Ugga Jummal
 on ustaw, kes teid ei lasse kiufata ennam kui teie
 sudate kanda waid tahhab kiufatussega ka sedda
 otsa tehha, et teie sudate kanda.

Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal pä-
rast Kolmaino Jummalä Pühha. Luk.

16, 1-9. salmist sadit.

Agga ta ütles ka omma jüingritte wasto: üks
innimenne olli rikkas, sel olli maiapiddaja,
ja selle peäle olli temma ette kõnne tõstetud, kui
peaks ta temma warra ärrahukkama. Ja tem-
ma kutsus tedda, ja ütles temmale: kuida ma
sedda sinnust kulen? te arwo ommast maiapidda-
missest, sest sinna ei woi ennam mitte maia pid-
dada. Agga se maiapiddaja mõtles isseenneses:
mis pean ma teggema? minno Issand wottab
maiapiddamist minnust ärra; kaewada ei suda
ma mitte; habbi on mul kerjades. Ma tean, mis
ma tahhan tehha, et kui minna maiapiddamis-
sest lahti saan, nemmad mind wastowotwad om-
ma koddade sisse. Ja temma kutsus ennese jure ig-
gauhhe omma Issanda wõlglasist, ja ütles es-
simesse wasto: paljuks sul mo Issandaga wõl-
go on? ja se ütles: sadda wati õlli. Ja ta ütles
temmale: wotta omma ramato, ja istu mahha
ja kirjota warst wiiskümmend. Pärast ütles ta
teisele: agga paljuks sul wõlgo on? temma ütles:
sadda wakka nisso. Ja temma ütles temmale:
wotta omma ramato, ja kirjota kahheksaküm-
mend. Ja se issand kitis sedda üllekohtust maia-
piddajat, et ta targaste olli teinud, sest sesinnatse
ma- ilma lapsed on ennam moistlikkud, kui wal-
gusse lapsed omma suggu rahwa seas. Ja min-
nage ütlen teile: tehke ennestele sõbro üllekohtu-
sest Mammonast, et kui teie keikist lahti sate, nem-
mad teid wastowotwad iggaweste maiadesse.

Epistel kunnemal Pühapäeval pärast
kolmainso Jummalala Pühha. I Kor.

12, 1=11. salmist sadik.

Agga waimolikkuiſt andiſt, wennad, ei tahha
minna mitte, et teil peab teadmatta ollema.
Teie teate, et teie ollite pagganad, ja läksite kele-
tumatte woõraſte jummalatte jure, nenda kui teid
ſadeti. Sepärraſt annan ma teile teada, et üks-
ki, kes Jummalala Waimo läbbi rägib, Jeſuſt
ära ei nea. Ja ükski ei woi Jeſuſt Jeſſandaks
nimmetada, kui agga pühha Waimo läbbi. Kõl
armo=annid on mitmeſugguſed, agga ſeſamma
Waim. Ja ammetid on mitmeſugguſed, agga
ſeſamma Jeſſand. Ja teud on mitmeſugguſed,
agga ſeſamma Jummal on, kes keik keikide ſeſ
teeb. Agga iggauhhele antakſe Waimo walguſ-
tamist teiſte kaſſuks. Seſt ühhele antakſe Wai-
mo läbbi tarkuſſe ſanna, agga teiſele tundmiſſe
ſanna ſeſamma Waimo järrel; agga teiſele antakſe
uſko ſeſamma Waimo ſeſ; agga teiſele annid
terweks tehha ſeſamma waimo ſeſ; agga teiſele
wäggewaid teggusiſid tehha; agga teiſele prohwe-
tulutamist; agga teiſele waimuſid ärraarmata;
agga teiſele antakſe monneſugguſid keleſid; agga
teiſele keelte ärraſelletamist. Agga ſedda keik teeb
ſe üks ja ſeſamma Waim, ja jaggab iggauhhele
omma, nenda kui temma tahhab.

Ewangeliium kunnemal Pühapäeval pä-
raſt kolmainso Jummalala Pühha. Lut.

19, 41=48. ſalmiſt ſadik.

Si kui temma (Jeſus) liggi ſai, ja liina näg-
gi, nuttis ta temma pärast, ja ütles: kui

sinnage teaksid sedda ja weelgi selsinnatsel ommal päwal, mis sinno rahhule tarmis lähhäb! agga nüüd on se sinno silma eest warjule pandud. Sest aeg tulleb sinno peäle, et so waenlased sinno ümber waki tewad, ja sinno ümber piirwad, ja sind keikpiddi waewawad; ja nemmad löwad sind mahha ja sinno lapsed sinno sees; ja ei jätta kiw- wi kiwwi peäle, sepärrast et sa ei olle tunnud omma armo-katsmissse aega. Ja temma läks pühha kotta, ja hakkas wäljaaiama neid, kes seal sees müsid ja ostsid, ja ütles neile: kirjutud on: minno kooda on palwe kooda, agga teie ollete sedda rõõwli auguks teinud. Ja temma olli iggapääw pühhas koias õppetamas. Agga ülle- mad preestrid ja kirjatundjad ia rahwa üllemad puüdsid tedda hukka sata, ja ei leidnud mitte, mis nemmad piddid teggema; sest keik rahwas, mis tedda kulis, hoidsid temma pole.

Epistel üheteistkümmemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

I Kor. 15, 1-10. salmist sadik.

Agga ma annan teile teada, wennad, sedda armo-õppetust, mis ma teile ollen kulutanud, mis teie ka ollete was'otnud, mis sees teie ka seisate, mis läbbi teie ka õnsaks sate, kui teie sedda nenda peate, mil wiisil minna teile ollen kuluta- nud; olgo siis, et teie ollete ilma-asjata usknud: Sest ma ollen keigeessite teile sedda annud, mis minna ka ollen sanud, et Kristus on surnud meie pattude eest kirjade järrele, ja et temma on mae- tud, ja et ta on ülestõusnud kolmandamal päwal kirjade järrele; Ja et ta on nähtud Rewast, pär-
rast

rast kahbesteistkümnest. Päärast on temma nähtud ennam kui wiest saast wennast ühhel hobil, kelle seast weel sütsadif surem hulk ellus on, agga monningad on ka maggama lainud. Päärast on temma nähtud Jakobusfest, pärrast keikist Apostlidest. Agga wimaks keikide järrel on temma ka minnust kui ühhest enneaegselt nähtud. Sest ma ollen keigewähhem Apostlide seast, kes ep olle wäart, et mind Apostliks hütakse, sepäärast, et ma Jummalala koggodust ollen takkafiusanud. Agga Jummalala armust ollen minna, mis ma ollen, ja temma arm minno wasto ei olle mitte rühine olnud, waid ma ollen paljo ennam tööd teinud kui nemmad keik; agga ei mitte minna, waid Jummalala arm, mis minnoga on.

Ewangelium ühhetesteistkümneimal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Lut. 18, 9-14. salmist sadif.

Agga ka monnede wasto, kes isse enneste peäle lootjid, et nemmad piddid õiged ollema, ja muid põlgjid, ütles Jesus se tähhendamisse-sanna: kaks innimest läksid ülles pühha kotta palkwet piddama, teine oli üks Wariseer, ja teine üks Tölner. Se Wariseer seisis, ja lugges isseennesses sedda: oh Jummal! minna tännan sind, et miina ep olle nenda kui muud inimesesed, risujad, üllekohtused, abbielloritjad, egga nenda kui sesinane Tölner. Minna paastun kaksford nåddalas, ma annan kümnest keikist, mis mul on. Ja se Tölner seisis emalt, ja ei tahtnud omma silmige taewa pole üllestõsta, waid löi omma wasto rindo ja ütles: oh Jummal, olle mulle pattusele armolin-

ne! Minna ütlen teile: sefimmane läks alla omma kotta parreminne digeks moistetud kui teine. Sest iggäuks kes ennast isse üllendab, tedda allandakse, agga kes ennast isse allandab, tedda üllendakse.

Epistel Kahheteistkümneimal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

2 Kor. 3, 4-9. salmist sadik.

Agga nisuggune lotus on meil Kristusse läbbi Jummalala pole, ei mitte, et meie issecnnes- test kolbame middagi arwata kui isseennestest, waid meie kolbdus tulleb Jummalast, kes meid ka on teinud kolbawaks ue seädusse teenriks, ei mitte kirja-tähhe, waid Waimo sullaks. Sest kirja-täht surretab, agga Waim teeb ellawaks. Ja kui surma ammet kirja-tähtes, mis kirowide sisse olli tikkitud, au sees olnud, nenda et Israeli lapsed ei woinud mitte üksi filmi Mosesse pallet wadata, temma palle au pärrast, mis süski piddi ärralõp- ma: kuis ei peaks paljo ennam Waimo ammet au sees ollema? sest kui hukkamoistmisse ammetil au olnud, paljo ennam on üpris surema au sees digusse ammet.

Ewangelium Kahheteistkümneimal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Mark. 7, 31-37. salmist sadik.

Ja kui temma (Jesus) jälle Tirusse ja Sido- ni raiadest wäljaläks, tulli temma Kalilea järwe äre kess kümne-liina raiasse. Ja nemmad töid temma jure ühhe kurdi, kel kudda keel olli, ja pallusid tedda, et ta piddi kät temma peäle pan- nema. Ja temma wottis tedda rahwa seast ärra

förmale, ja pistis omnad förmed temma för-
 wo, ja sullitas, ja putus temma kelesse ja watis ül-
 les taewa, ohkas ja ütles temmale: Ewata! **Ö**
 on: ja lahti! Ja seddamaid said temma förwad
 lahti, ja temma kele-kõidit peäsis lahti, ja ta rä-
 kis selgeste. Ja temma kelis neid sedda ühhelegi
 räkimas; agga sedda ennam temma neid kelis,
 sedda ennam kulutasid nemmad sedda. Ja nemmad
 ehmatasid üpres wägga ärra, ja ütlesid: Temma
 on keik hästi teinud, kurdidke teeb temma kuulma,
 ja keletumad räkima.

Epistel kolmeteistkümneal Pühhapäwal
 pärrast kolmaino Jummal Pühha.

Kalat. 3, 15-22. salmist sadit.

Ö Ennad, minna rāgin innimeste wisi. **E**
 innimessega wimist seādust põlga ükski ärra,
 kui se kinnitud on, egga panne middagi senna för-
 wa. Agga nüüd on tootussed Abraamile ja tem-
 ma Seemnele rāgitud. Temma ei ütles mitte:
 ja sinno semettele, kui mitmest, waid kui ühhest:
 ja sinno Seemnele, se on Kristus. Agga min-
 na ütlen sedda: se käs, mis nellisadda peäle
 kolmkümmend aastat pärrast on antud, ei te mit-
 te kõlwatumaks sedda seādust, mis Jummalast
 Kristusse peäle on enne kinnitud, et se käs sedda
 tootust pididi tühjaks teggema. Sest kui pärran-
 dus käsust olles, ei se siis olles ennam tootussest;
 agga Jummal on sedda Abraamile tootusse läb-
 bi armust annud. Mis tarwis on siis se käs? se on
 ülleastmiste pärrast senna jure antud, (kunni se
 Seme pididi tulles, kennele se tootus olli sündi-
 nud) ja on seätud Inglise läbvi wahhemehhe käs

lääbi. Agga wahhemees ep olle mitte ühhe ainsa wahhemees, agga Jummal on üks. Kas siis käst on Jummalat tootuste wasto? ei olle mitte. Sest kui käst olleks antud, mis woiks ellawaks tehha, siis tulleks digus tõeste kästust. Agga kirri on keif kinnipanitud patto alla, et tootus pididi Jeesusse Kristusse ussust antama neile, kes ussumwad.

Ewangelium kolmeteistkümneimal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalat Pühha.

Luk. 10, 23-37. salmist sadik.

Ja temma (Jesús) põris ennast jüingritte pole, ja ütles neile isse-ääranis: õnsad on need silmad, kes näwad, mis teie näte. Sest minna ütlen teile, et paljo prohwetid ja kuningaid on tahtnud nähha, mis teie näte, ja ei olle jedda mitte näinud, ja kuulda, mis teie kulete, ja ei olle jedda mitte kuulnud. Ja wata üks kästotundja wot-tis kätte, kuusas sedda ja ütles: õppetaja, mis pean ma teggema, et ma iggawesse ello pärrin? Agga ta ütles temmale: mis on kästo-ramatusse kirjotud? kuida sa loed? agga temma wastas ja ütles: sinna pead Jeesandat omma Jummalat armastama keigest ommaist süddamest, ja keigest ommaist hingest, ja keigest ommaist wäest, ja keigest ommaist melest, ja omma liggiinest kui isseennast. Agga ta ütles temmale: sinna olled diete wastanud, te sedda, siis pead sa ellama. Agga temma tahtis isseennast digeks panna, ja ütles Jeesusse wasto: kes siis on mo liggimenne? agga Jeesus wastas se sawa peale, ja ütles: üks innimenne läks Jerusalemmast alla Jeriko pole, ja sat-tus rõõmlitte kätte: kui need temmarided said är-

rarisimud ja peälegi hopa annud, lääksid nem-
 mad ärra, ja jätsid tedda pool furnud mahha.
 Agga üks Preester lääks foggematta sedda teed
 alla, ja kui ta tedda näggi, lääks temma möda,
 ja nendasammoti ka üks Lewit, kui ta senna pai-
 ka sai, tulli temma ja watis, ja lääks möda. Ag-
 ga üks Samaria mees käis sedda teed, ja tulli
 temma jure; ja kui ta sedda näggi, sai temma süd-
 da halledaks. Ja ta tulli temma jure, ja siddus
 temma hawad finni, ja wallas ölli ja wina sisse,
 tõstis tedda ka omma ennese weikse selga, ja
 wiis tedda kõrtsu, ja kandis hoolt temma eest.
 Ja kui ta teisel päwal ärraläks, wottis ta kaks
 tenari-rahha wälja, ja andis kõrtsmikule, ja üt-
 les temmale: Käina hoolt temma eest, ja mis sa
 ial weel peaksid kullutama, sedda tahhan ma tag-
 gasi tulles sulle maksta. Sedda sa nüüd neist
 kolmest arwad selle lähhema ollewad olnud, kes
 rõõwlitte kätte olli sattund? Agga temma ütles:
 se kes temma peäle hallastas. Siis ütles Jesus
 temma wasto: minne, ja te sinna nendasam-
 moti.

Epistel neljateistkümmemal Pühapäwal
 pärrast Kolm-aino Jummal Pühha.

Kalat. 5, 16-24. salmist sadik.

Agga minna ütlen: Käige Waimus, siis ei te
 teie mitte lihha himmo järrele. Sest lihha
 himmustab Waimo wasto, ja Waim lihhawas-
 to, agga needsinatsed on teine teise wasto, et
 teie sedda mitte ei te, mis teie ial tahhate. Ag-
 ga kui teid Waimust juhhatakse, siis ei olle teie
 mitte kassu al. Agga awwalikud on lihha teud,

mis on needſinnatsed : abbiellorikminne, horus, rojus, kimalus, woõdra jumjala tenistus, noidus, waen, riud, kadde wihha, wihhastellemisſed, riidlemisſed, lahkumisſed, ſeggased õppetusſed, kadedus, tapmisſed, liigjominne, praſſimine, ja mis nende ſarnatsed on, mis minna teile enneürtlen, nenda kui minna ka enne ollen ütlenud, et need kes niſugguſt tewad, ei pea mitte Jumjala riki pãrrima. Agga waimo kaſſo on a mastus, rõõm, rahho, piſk meel, heldus, headus, truus, taſſandus, kaſſinus; niſugguſte waſto ep olle kaſk mitte. Agga kes Kristusſe pãrralt on, need on omma lihha riſti lõnud ihhaldamisſtega ja himmudega.

Ewangelium neljateiſtkõmmemal Põhõpõwal pãrraſt kolm-aino Jumjala Põhõha.

Lut. 17, 11-19. ſalmiſt ſadiſ.

Ja ſe ſündis, kui ta (Jeſus) Jeruſalemma läks, ſiis kãis temma keſſ Samaria ja Kalileamaalt lãbbi, ja kui ta õhhe allewiſſe ſai, ſiis tullid temma waſto kũmmepiddalitõbbiſt meeſt, kes emalt ſeiſid. Ja nemmad tõſtiſid omma heãls ja õtlesid: Jeſus õppetaja, heida armo meie peãle! Ja kui ta neid nãggi, õtles temma neile: minge ja nãitke ennãſt preeſtridele. Ja ſe ſündis, kui nemmad aralãkſid, ſaid nemmad puhtaſ. Agga õks nende feaſt, kui ta nãggi, et ta olli terweks ſanud, ſe lãks taggaſi, ja auuſtas Jummalat ſure heãlega; ja heitis temma jalge ette filmili mahha, ja tãnnas tedda, ja ſeſamma olli Samaria-ma mees. Agga Jeſus waſtas ja õtles: eks kũmmepolle puhtaſ ſanud? agga kus need

need ühheksa on ? efs muid polle leitud, kes ol-
lefsid taggasi tulnud Jummalale au andma, kui
agga sesinnane wodra Ma mees ? Ja ta ütles
temmale : touse ülles ja minne, so ust on sind
aitnud.

Epistel wieteistkunnemal Pühapäwal pär-
rast kolm-aino Jummalala Pühha. Kalat.

5, 25. 6, 10. salmist sadit.

Kui meie Waimus ellame, käigem ka Waimus.
Ärge olgem tühja au peäle ahned, teine teist
ärritades, ja teine teist kaetsedes. Wennad, kui
innimenne ka ühhe efsitusse sisse sattuks, siis par-
randage nisuggust jälle tassase waimoga, kes teie
waimolikkud ollete, ja wata hästi isseennese peäle,
et sind ka ei kiisata. Kandke teine teise koormad,
ja nenda täitke Kristusse käske. Sest kui kegi
mõtleb, ennast middagi ollewad, kui temma üh-
tegi ep olle, se pettab ennast omma mõttega. Ag-
ga iggaüks näitko omma teggo laitmatta ollewad,
ja siis on temmal ennesest ükspäinis kiitlemist, ja
ei mitte teisest. Sest iggaüks peab omma koor-
ma kandma. Agga kedda õppetakse sannaga, se
jaggago keik head sellele, kes tedda õppetab. Ärge
efsiige mitte, Jummal ei anna ennast mitte pilka-
da; sest mis inimenne ial külwab, sedda temma
ka leikab. Sest kes omma lihha peäle külwab, se
leikab lihhasi huffatust; agga kes waimo peäle
külwab, se leikab Waimust iggawest ello. Agga
kui meie head teme, siis ärge tüddigem mitte är-
ra, sest meie peame ommal aial leikama, kui meie
järkele ei anna. Sepärrast nüüd, et weil aega
on, tehkem head keikile, agga keigeennamiste nei-
le, kes meiega ühhes uskus on.

Lwan-

Ewangelium wieteistkümne mal Pühhapä-
wal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

e Matt. 6, 24-34. salmist sadik.

Uksti ei woi kahte issandat tenida, sest ehk tem-
ma wihtab ühhe, ja armas: ab teise; ehk hoiab
ühhe pole, ja põlgab teist ärra. Teie ei woi mit-
te Jummalat tenida ja Mammonat. Sepärrast
ütlen minna teile: ärge murretssege mitte omma
ello eest, mis teie peate söma, ja mis teie peate
joma, egga omma ihho eest, mis teie peate selga
pannema. Eks ello ennam olle kui toidus, ja ih-
ho ennam kui rided? pange tähhele need linnud
mis taewa al: sest nemmad ei külwa egga leika,
egga panne kokko aitade sisse, ja teie taewane
Issa toidab neid. Eks teie olle palju üllemad kui
need? agga kes on teie seast, kes omma murrega
ennese pitkusse jure woib ühhe küünra jatkata? ja
mis murretsete teie riete pärrast? pange tähhele
need lillikesed mis wälja peäl, kuidas nemmad
kaswawad, nemmad ei te tööd egga kehra. Ag-
ga minna ütlen teile, et Salomonki keige omma
au sees ep olle mitte nenda olnud ehitud kui üks
neistfinnatsist. Kui nüüd Jummal sedda roh-
to wälja peäl, mis tänna on, ja hoime ahjo wis-
satakse, nenda ehitab, eks siis palju ennam teid,
teie nõdra-usklikud? sepärrast ei pea teie mitte
murretsema ja ütlemä: mis peame meie söma?
ehk mis peame meie joma? ehk misga peame
meie ennast katma? sest keik sedda noudwad pag-
ganad takka; sest teie taewane Issa teab, et tei-
le sedda keik tarwis lähhab. Agga noudke essite
Jummalala riki ja temma õigust, siis sedda keik
peab

peab teile pealegi antama. Sepärrast ärge murrefsege mitte homse ette, sest kül homme pääw omma eest murret peab. Iggal päwal saab kül ommast waewast.

Epistel kueteistkümmemal Pühapäwal pärrast Kolm-aino Jummal Pühha.

Ev. 3, 13-21. salmist sadik.

Sepärrast pallun minna, et teie mitte ärra ei tüddi minno willetsuste sees teie pärrast, mis teie au on. Sepärrast niikutan minna ommad põlwed meie Jõsanda Jeesuse Kristusse Jõsa pole, kellest keik sugguwõssa taewas ja Ma peäl nimmetakse, et temma teile annaks omma au rikkusse järrele, wägga fangeks sada temma Waimo läbbi seestpididise innimesse polest, et Kristus usso läbbi teie süddamerte sees woiks ellada, ja et teie Jumala armastusse sees juurdunud ja fiinitud ollete, et teie wõiksite ärramoista keige pühadeaa, mähhärdune se armastusse laius, ja pitkus, ja süggawus ja kõrgus on, ja tunda Kristusse armastust, mis üllem on kui keik moistus, et teie keige Jumala täiussega saaksite täidetud. Agga sellele, kes enam kui rohkeste woib teha keik üle se, mis meie pallume ehk moistame, sedda wägge möda, mis meie sees wäggew on; sellesamale olgo au kogodusse Kristusse Jeesuse sees keige rahwa põlwes iggawesseks aiaks iggaweste, Amen.

Evangelium kueteistkümmemal Pühapäwal pärrast Kolm-aino Jummal Pühha.

Luk. 7, 11-17. salmist sadik.

Ja se sündis teisel päwal, et temma (Jesus) ühte liina läks, mis hütake Nainiks, ja tem-
maga

maga lãksid paljo temma jüngrid ja paljo rahwast. Agga kui ta liggi liinna wãrrawat sai, wãta, siis kanti surnud wãlja, se olli omma emma ainus poeg ja se olli leß, ja paljo liinna rahwast olli temmaga. Ja kui Jssand tedda nãggi, siis hallastas temma wãgga temma peãle, ja ütles temmale: ärra nutta mitte. Ja kui ta liggi sai, hakkas temma puserkist kinni, agga need kandjad seisid. Ja temma ütles: noormees, ma ütlen sulle: touse ülles! ja se surnud tousis istma, ja hakkas rãkima; ja ta andis tedda temma emmale. Agga nende keikide peãle tulli hirm, ja auustasid Jummalat, ja ütlesid: suur prohwet on meie seas tousnud, ja Jummal on omma rahwast tulnud katsma. Ja sesinnane kõnne widi temmast laiale keige Juda-ma lãbbi, ja keiki paiko jeäl ümberkãudo.

Epistel seitseteistkümmenmal Pühapäwal pãrrast Kolm-aino Jummal Pühha.

Ewes. 4, 1-6. salmist sadik.

Sepãrrast maenitsen minna teid, kes minna Jssanda pãrrast wang ollen, et teie nenda kãite, kui teie kõhhus on, se kutsmissse jãrrele, misga teie ollete kutsitud, keige allandusse ja tasandussõega, ja pitkamelega teine teist sallides armastusse sees. Ja olge ussinad üht meelt plõdama waimus rahho-siddeme lãbbi. Üks ihho on ja üks waim, nenda kui teie ka ollete kutsitud ühes lotusfes teie kutsmissse polest: üks Jssand, üks usk, üks ristminne, üks Jummal ja keikide Jssa, kes on keikide üle, ja keikide lãbbi, ja teie keikide sees.

Ewangelium seitmeteistkümneimal Pühha-
pawal parrast kolm-aino Jummalä Pühha.

Luk. 14, 1-11. Salmist sadst.

Ja se sündis, kui temma (Jesus) ühhel hinga-
misses-pawal ühe Wariseride üllema kotta
tulli leiba wotma, siis wahtsid nemmad tedda.
Ja wata, üks weetöbbine innimenne olli temma
ees, ja Jesus wastas ja räkis käsotundjatte ja
Wariseride wasto, ja ütles: Kas hingamisse-pä-
wal sünnib terweks tehha? agga nemmad jäid
wait. Ja temma hakkas temmast kiini, ja teg-
gi tedda terweks, ja laskis tedda miina. Ja
temma wastas neile ja ütles: Kes on teie seast,
kelle esel ehk härg kaewo langeb, et ta tedda war-
si wälja ei tomma hingamisse-pawal? Ja nem-
mad ei woinud temmale se peäle mitte wastada.
Agga ta ütles neile, kes ollid kutsitud, ühe täh-
hendamisefanna, et temma moistis, kuidä nemad
wallitsefid üllema paika istuda, ja ütles neile:
Kui sind kellestki pulma on kutsitud, siis ärra istu
mitte üllema paika mahha, et ei olle wahhest legi
ausam sind temmast kutsitud, ja se, kes sind ja
tedda on kutsnud, tulleks ja ütles sulle: anna
sellesinnatsese maad, ja sinna siis peaksid häbbiga
allama paika istma. Agga kui sinna olled kutsu-
tud, siis minne ja istu allama paika mahha, ja
kui se tulleb, kes sind on kutsnud, ja ütles
sulle: söbber, minne senna üllemale; siis on
sul au nende ees, kes sinnoga laudas istwad.
Sest iggäüks, kes ennast isse üllendab, tedda peab
allandatama, ja kes ennast isse allandab, tedda
üllendakse.

Epistel kahhesateistkümmemal Pühapäeval
pärast kolm-aino Jummalala Pühha.

I Kor. I, 4-9. salmist sadit.

Minna tännan ikka omma Jummalat teie pär-
rast se Jummalala armo eest, mis teile on an-
tud Kristusse Jesusse sees, et teie temma sees kei-
list ollete rikkaks saanud keige õpetusse sanna ja
keige tundmissesse sees. Nenda kui Kristusse tun-
nistus teie sees on kinnitud, nenda et teil ühhestki
armo andest ei olle püdo, ja otate meie Issanda
Jesusse Kristusse ilmunist; kes ka teid tahhab
kinnitada otsani, et teie laitmatta woiküte olla meie
Issanda Jesusse Kristusse päwal. Jummal on
ustaw, kelle läbbi teie ollete kutsutud temma Poia
meie Issanda Jesusse Kristusse õsiasamisseks.

Ewangelium kahhesateistkümmemal Pühapä-
päwal pärast kolm-aino Jummalala Pühha.

Matt. 22, 34-46. salmist sadit.

Agga kui Bariserid said kuulda, et temma (Je-
sus) Sadduseride suud olli kinnisulgnud, siis
tullid nemmad ühhel meel kokko. Ja üks nende
seast kes käsotundja küsis ja küsas tedda, ja
ütles: õppetaja, missuggune on se suur käsosan-
na käsus? agga Jesus ütles temma wasto: sinna
pead Issandat omä Jumalat armastama keigest
omast süddamest, ja keigest omast hingest ja keigest
omast melest. Sesamma on se esimenne ja suur
käsosanna. Agga teine on selle sarnane: sinna
pead omä liggimest armastama kui isseennast.
Neis kahhes käsosanas on keik se käs ja proh-
wetid kous. Agga kui Bariserid ühhes kous ol-
lid, küsis neilt Jesus ja ütles: mis teie arwate

Kris-

Kristusfest, kelle poeg on temma? Nemmad ütlesid temmale: Taweti poeg. Ta ütles nende wasto: kuida siis Tawet tedda waimus Issandaks hüab, kui tema ütleb: Issand on ütelnud mo Issandale: istu minno pärrema pole, kuni ma sinno waenlased saan pannud sinno jalge alluseks järjeks. Kui nüüd Tawet tedda Issandaks hüab, kuida ta siis temma poeg on? Ja ükski ei woinud temmale sanna wastada, ja ükski ei julgnud fest pāwast temmalt middagi ennam kūsida.

Epistel ühheksateistkümneal Pühapäwal pārrast kolm-aino Jummal Pühha.

Lwes. 5, 22-28. salmist sadit.

Teie enneste peält peate ärrahetma endise ello polest sedda wanni inimest, kedda riffutakse pettusse himmude läbbi; agga et teie peate ueks sama omina mele waimus, ja enneste peale wotma sedda uut inimest, kes Jummal sarnatseks on lodud tõssise õigusse ja pühitsusse sees. Sepārrast jätke mahha waltet ja rāgige tōt, iggaüks omma liggimessega, sest et meie olleme teine teise liismed. Olge wihhased, agga ärge tehke mitte patto. Ärge laske pāwa loja miina omma wihhastamisse ülle, ja ärge andke maad kurratile. Kes warrastanud on, se ärge warrastago mitte ennam, waid tehke enneminne tōdd, ja saatko kättega head, et temmal olleks sellele jaggada, kenneh tarwis on.

Evangelium ühheksateistkümneal Pühapäwal pārrast kolm-aino Jummal Pühh.

Matt. 9, 1-8. salmist sadit.

Ja temma (Jesus) läks laewa ja läks ülle järwe,

we, ja sai omma liina. Ja wata, nemmad kändsid temma jure ühhe alwatud, kes wõdis maas olli. Ja kui Jesus nende usko näggi, ütles temma selle alwatud wasto: olle julge minno poeg, so pattud on sulle andeks antud. Ja wata, monningad kirjatundjatte seast rääksid isseenneses: sefinnane teotab Jummalat. Agga kui Jesus nende mõtted näggi, ütles temma: miisparrast mõtlete teie kurja ommas süddames? Sest mis on kergem dõlda: pattud on sulle andeks antud, ehk dõlda: touse ülles ja kõnni. Agga et teie peate teadma, et innimesse Poial melewald on pattud Ma peäl andeks anda, (süs ütleb temma selle alwatud wasto:) touse ülles, tõsta omma wodi ülles, ja minne omma kotta. Ja temma touse ülles, ja läks omma kotta. Agga kui se rahwas sedda näggi, pannid nemad sedda immes, ja auustasid Jummalat, kes nisuggust melewalda neile innimestele annab.

Epistel kahhetunnemal Pühapäwal pärast kolmainsa Jummalat Pühha.

2. wesk. 5, 15-21. salmist sadik.

Separrast katske, kuida teie diete hästi ellate ei mitte kui rummalad, waid kui targad. Ja piddage aega kalliks, sest need päwad on pahhad. Separrast ärge olge rummalad, waid mõistete, mis Issanda tahtminne on. Ja ärge joge ennast täis wina, kust üks õnneto ello tulleb, waid sage täis Waimo, ja rägige issekeskis laulude- ja kitusse luggudega, ja waimolliko lauludega; laulge ja laulge mängides Issandale ommas süddames, ja tännage ikka keige asjade eest Jummalat ja Issa meie Issanda Jesusse Kristusse nim-

mel. Ja olge allandikkud teine teise wasto Jum-
mala kartusse sees.

Ewangelium kahhetunnemal Pühhapäwal
pärast kolmainso Jummalä Pühha.

Matt. 12, 1-14. salmist sadit.

Jesus wastas ja rakis neile ta tähhenda-
misse-sannade läbbi, ja ütles: taewariik on
ühhe innimesse sarnane, kes kunningas, kes omma
poiale pulmad teggi, ja temma läkkitas ommad
fullased wälja neid kutsitud pulma kutsma, ja
nemmad ei tahtnud mitte tulla. Ta läkkitas tem-
ma teisi fullasid wälja, ja ütles: üttelege neile kes
on kutsitud: wata omma söma-aiä ollen ma wal-
mistanud, mo härjad ja nuumweiksed on tappe-
tud, ja keik on walmis, tulge pulma; Agga nem-
mad ei holind sest, ja läksid ärra, teine omma põl-
lule, teine agga omma kauba jure. Agga teised
wõtsid temma fullased finni, teotasid ja tapsid
neid ärra. Agga kui kunningas sedda kulis, sai
temma wihhaseks, ja läkkitas omma söawäed
wälja, ja hukkas needsammad tapjad ärra, ja
sitas nende linna põllema. Siis ütles temma om-
ma fullaste wasto: pulmad on kü walmis, agga
need kes kutsitud ep olnud mitte sedda wäärt. Se-
pärast minge tee-lahkumide peäle, ja kutsuge pul-
ma ni mitto kui teie ial leiate. Ja needsammad
fullased läksid wälja tede peäle, ja koggusid keik
kõkko, ni mitto kui nemad leidsid, kurje ja häid, ja
pulma kodda sai täis neist, kes laudas istsid. Siis läks
kunningas sisse neid waatma, kes laudas istsid,
ja näggi seal ühhe innimesse, kannel pulma-riet
ep olnud selges. Ja ta ütles temma wasto: söb-

ber, kuida sinna seie olled sisse tulnud, ja sinnul ep olle pulma = riet? Agga temma ei sanud sanna = gi suust. Siis ütles kunningas teenride wasto: sidduge temma käd ja jallad finni, ja wotke tedda, ja heitke tedda keigesüggawama pimmedusse sisse, seäl on ulluminne ja hammaste kirristamine. Sest paljo on neid kutsutud, agga pisut on neid ärrawallitsetud.

Epistel esimesel Pühapäwal kolmatküm-
mend pärrast kolm-aino Jummalä Pühha.

Lwes. 6, 10-17. salmist sadik.

Mis muud, mo wennad, kui sage wäggewaks
Jsfanda sees, ja temma kange wäe sees.
Wotke ennest peäle keif Jummalä söa-riistad,
et teie woite seista kurrati kawalatte noude was-
to. Sest meil ep olle mitte woitlemist werre ja lih-
ha wasto, waid suurte wärsti = rikide ja waldade
wasto, sellesinnatse ma-ilma pimmedusse wallitse-
jatte wasto, waimolikkude kurjuste wasto tae-
waste asjade sees. Sepärrast wotke keif Jumma-
lä söariistad kätte, et teie woite wastopanna se
kurjal päwal, ja woite seisma jada, kui teie keif sa-
te ärrateinud. Sepärrast seiske, ja teie niuded ol-
go tõega kui wõga ümberpandud, ja ehhitage en-
nast õigusse raudridega, ja kingad olgo teie jalges
et teie walmis ollete rahho kui rõõmsa sannum
kukutama. Keigeennamiste wotke usso kilpi kät-
te, misga teie woite ärrakustutada keif selle tig-
geda kurrati tullised noled. Ja wotke õnnistus-
raudkübarat ja waimo modka, se on Jumma-
lä sanna.

Ewangelium esimesel Pühapäeval Kol-
matkümme pärrast Kolm-aino Jummal
Pühha. Joann. 4, 47-54. salmist sadit.

SA üks kunninga-mees olli, selle poeg olli hai-
ge Kapernaummas. Kui sesinnane sai kuul-
nud, et Jesus olli tulnud Juda-maalt Kalilea-
male, läks ta temma jure, ja pallus tedda, et ta
pidi alla tullema, ja temma poia terweks tegge-
ma, sest ta piddi jo ärrasurrema. Siis ütles Je-
sus temma wasto: kui teie ei nä immetähtesid eg-
ga immeteggusid, siis ei ussu teie mitte. Se kun-
ninga-mees ütles temmale: Issand tulle alla, en-
nego mo poioke surreb. Jesus ütleb temmale:
minne, sinno poeg ellab. Ja se innimenne uskus
se sanna, mis Jesus temmale ütles, ja läks är-
ra. Kui temma jo olli alla tullemas, tullid tem-
ma sullased temma wasto, ja kulutasid ja üt-
lesid: sinno poeg ellab. Siis kulas ta neilt sedda
tundi, millal temma olli parramaks sanud, ja
nemmad ütlesid temmale: eile seitsme tunni aial
lahkus se soetõbbi temmast ärra. Siis moistis
se issa, et se olli sündinud selfammal tunnil, millal
Jesus temmale ütelnud: sinno poeg ellab. Ja
temma uskus, ja keik temma perre. Sesinnat-
se teise immetähhe teggi Jesus jälle, kui ta Juda-
maalt tuli Kalilea-male.

Epistel teisel Pühapäeval Kolmatkümme
pärrast Kolm-aino Jummal Pühha.

Wilip. I, 3-11. salmist sadit.

MA tannan omma Jummalat ni sagedaste
kui minna teie peäle mõtlen, (kes minna ig-
aakord keiges ommas palwes teie keikide eest rõ-

moga palwed teen) teie ossasamisse parrast armo-öppetussest, essimessest päwast süit sadik. Ja ollen se peäle julge, et se, kes teie sees on alganud sedda head tööd, ka sedda lõppetab Jeesusse Kristusse päwani, nenda kui se ka minno kōhhus on sedda teist keikist mõttelda, separrast et teie ollete mo süddames minno wangipõlwes ja mo kostmisses armo-öppetusse eest, ja selle kinnitamisses, sest et teie keik minnoga sest armust ossa sate. Sest Jummal on mo tunnistaja, kuida minna teid keik süddamest iggatsen Jeesusse Kristusse süddamelikko hallastussega. Ja sedda pallum minna, et teie armastus weel ennam ja ennam rohkemaks saaks moistmisses ja keiges tundmisses, et teie woite läbbi katsuda, mis ühte ei sunni, et teie olleksite selged, ja teisi ei pahhanda Kristusse päwast sadik, täidetud digusse kassoga, mis Jeesusse Kristusse läbbi tulleb Jummalaga auuks ja kūtusses.

Ewangelium teisel Pühapäwal Kolmat kunnend parrast Kolm-aino Jummalaga Pühha. Matt. 18, 23-35. salmist sadik.

Separrast on taewariik ühhe kunninga sarnane, kes omma sullastega tahtis arwo pidada. Agga kui ta hakkas arwama, todi üks temma ette, sel olli temmaga kümme tuhhat talenti wõlgo. Agga kui temmal ep olnud maksta kaskis temma Jssand müa tedda ja temma nae ja lapsed, ja keik, mis temmal olli, ja maksta sils heitis se sullane mahha, kummiardas teda ja ütles: Jssand kannata minnoga, ja ma ta

han sulle keik maksta. Siis olli Issandal halle meel sesamma sullase peäl, laskis tedda lahti, ja se wõlla jättis ta temmale mahha. Agga sesamma sullane läks wälja, ja leidis ühhe ommast kasullasist, sel olli temmaga sadda tenari-rahha wõlgo; ja temma wõttis tedda kinni, kågistas tedda ja ütles: maksa mulle, mis sul wõlgo on minnoga. Siis heitis se kasullane temma jalge ette mahha, pallus tedda, ja ütles: kannata minnoga, ja ma tahhan sulle keik maksta. Agga temma ei tahtnud mitte, waid läks ärra, ja heitis tedda wangitorni, kunnita omma wõlga ärramaksis. Agga kui temma kasullased näggid, mis sündis, said nemmad wägga kurwaks, ja tullid ja õõrdasid omma Issandale keik, mis olli sündinud. Siis kutsus temma Issand tedda ennese ette, ja ütles temma wasto: sinna tigge sullane, keik sedda wõlga ollen minna sulle mahhajätnud, sest et sinna mind pallusid; eks siis sinna ka pidand arms heitma omma kasullase peäle, nenda kui minna ka sinno peäle ollen arms heitnud? Ja temma Issand sai wihaseks, ja andis tedda ärra waewajatte kätte, kunnit temma piddi maksma keik, mis temmal temmaga wõlgo olli. Nenda teeb ka minno taewane Issa teile, kui teie iggaüks ommast süddamest andeks ei anna omma wennale temma eksitussed.

Epistel Kolmandamal Pühapäwal Kolmas
kümme pärrast Kolmas Jumala
Pühha. Wilip. 3, 17/21. sal-
mist sadik.

Uige minno järrel, wennad, ja wadage nen-

de peäle, kes nenda kâiwad, kui meie teile mär-
giks olleme. Sest mitto kâiwad, kellest ma tei-
le saggedaste ollen ütelnud, agga niind ütlen
minna ka nuttes, neid Kristusse risti waenlased
ollewad, kelle ots on hukkatus, kelle Jummal on se
kõht, ja kelle au on nende häbbi sees, kes ma-peäl-
sed asjad noudwad. Sest meie ellamine on tae-
was, kust meie ka otame õnnisteggiat Issandat
Jesust Kristus, kes meie alma ihho tahhab muta,
et se temma ärraselletud ihho sarnatseks peab ja-
nia sedda wägge möda, misga temma ka keik ase-
jad woib ennese alla heita.

Ewangelium Kolmandamal Pühapäwal
Kolmteismend pärrast Kolm-aino Jum-
mala Pühha. Matt. 22, 15-22.
salmist sadit.

Sis läksid Bariserid ärra, ja piddasid nou-
ühhestous, kuidas nemmad tedda (Jesust)
temma kõnnest piddid wõrkutama, ja läkkitasid
temma jure ommad jüngrid Herodese seltsiga, ja
ütlesid: Oppetaja, meie teame, et sa tõsine ol-
led, ja õppetad Jummal teed tõe sees, ja ei ho-
li ühhestki, sest sinna ei pea innimeste surusfest
luggu. Sepärrast ütles meile, mis sinna arwad,
kas sünnib kõhto-rahha Keisrile anda, woi mit-
te? Agga kui Jesus nende tiggedust mõistis, ütles
temma: teie sallalikud, mis teie mind kiu-
kate? näitke mulle üks kõhto-rahha tük; ja nem-
mad tõid temma kätte ühe tenari-rahha. Ja
temma ütles nende wasto: kelle kuio ja peälekirri
on se? Nemmad ütlesid temma wasto: Keisri.
Siis ütles ta nende wasto: andke siis Keisrile,
mis

mis Keisri kobbus, ja Jummalale, mis Jummalale kobbus on. Ja kui nemmad sedda kuulsid, panid nemmad immeks, ja jätsid tedda, mahha ja läksid ärra.

Epistel neljandamal Pühapäeval kolmatkümme pärrast kolmains Jummalale Pühha. Koloss. 1, 9-14. salmist sadit.

Sepärrast ka meie sest päwast, kui meie sedda olleme kuulnud, ei jätta meie mitte mahha teie eest palwet teggematta, ja pallumatta, et teid peab täidetama temma tahtmisses tundmissesega keiges tarkusses ja waimolikkus moistmisses. Et teie nenda woiksite ellada, kui kobbus on Issanda ees keige temma meleheaks, ja wilja kanda keige hea töö sees, ja kashwada Jummalale tundmisses sees, ja keige wäega wäggetaks sada temma au wägge möda keiges kannatusses ja pitkas meles rõmoga; sedda Issa tännades, kes meid on kolbawaks teinud, et meil piddi ossa ollema pühha rahwa pärrandussest walgusse sees. Kes meid on ärrapeästnud pimmedusse woimussest, ja on meid saatnud omma armsa Poia kuningriiki, kelle sees meil on lunastamine temma werre läbbi, seon pattude andeks-andmine.

Evangelium neljandamal Pühapäeval kolmatkümme pärrast kolmains Jummalale Pühha. Matt. 9, 18-26. salmist sadit.

Kui temma (Jesus) sedda neile räkis, wata, siis tulli üks üllem, ja kummardas tedda ja ütles: minno tüttar on praego ärrasurnud, agga tulle ja panne omma kät temma peäle, siis saab temma ellawaks. Ja Jesus tousis ülles, ja kätis

temma järrel, ja temma jüngrid. (Ja wata, üks naene, kannel kakssteikkümmed aastat werritõbbi olnud, tulli temma selja tahha, ja putus temma kue pallistusse. Sest temma ütles isseenneses: saaksin minna agga temma kuesse putuda, siis saan minna terweks. Agga Jeesus põris ennast ümber, ja näggi tedda, ja ütles: olle julge, tütar, sinno usk on sind aitnud. Ja se naene sai terweks selsammal tunnil.) Ja kui Jeesus selle üllemä kotta sai, ja näggi need willepuhujad ja rahwast määsawad, siis ütles ta nende wasto: tagganege, sest se neitsikenne polle mitte surnud, waid ta maggab. Ja nemmad naersid tedda. Agga kui rahwast wälja aeti, läks temma fiske ja hakkas temma kätte finni, ja se neitsikenne touzis ülles. Ja sesinnane kõnne läks laiale keik sedda Maad läbbi.

Epistel wiendamal Pühhapäwal Kolmas
Kümmed pärrast Kolmaso Jummal
Pühha. I Tessal. 4, 13-18. sal-
mist sadit.

Agga minna ei tahha, et teil peab teadmatta ollema, wennad, nende järg, kes maggama läinud, et teie ei lähhä ka nenda kurwaks, kui need teised, kannel ep olle lotust. Sest kui meie ussume, et Jeesus on surnud ja ülestousnud, nenda tahhab Jummal ka neid, kes Jeesusse läbbi on läinud maggama, temmaga ettetua. Sest sedda ütlemä meie teile kui Jeesanda sanna, et meie, kes meie ellame ja üllejame Jeesanda tullemisse aiani, ei pea nende ette joudma, kes on maggama läinud. Sest et Jeesand isse tahhab mahhatulla
tae

taewast, sda kistendamisse, Pea. Ingli heäle ja Jummalala passunaga, ja kes Kristusse sees sur-
nud peawad illestousma esmalt; pärrast peab
meid, kes meie ellame ja illejáme, ühtlase nen-
dega pilwede sees kistama Jssanda wasto taewa
alla; ja nenda peame meie ikka Jssandaga olle-
ma. Erõdstige nüüd teine teist nendesinnaste
sannadega.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal Kol-
mattümünd pärrast kolm-aino Jummalala
Pühha. Matt. 24, 15-28. sal-
mist sadit.

Kui teie nüüd näte sedda hirmsat ärrakauta-
misse tööd, mis döldud on prohwetil Za-
kieli läbbi, mis seäl pühhas paikas seisab (kes sed-
da loeb, se pango tähhele) siis pöggenego need,
kes Juda-maal on, mäggede peäle. Kes kattuf-
se peäl on, ärge tulgo se mitte mahha middagi är-
rawõtma ommast koiast; ja kes wäljal on, ärge
mingo se mitte taggasi ommad rided ärrawõtma.
Agga hädda neile, kes kaima peäl on, ja neile,
kes inmetawad neil päiwil. Agga palluge, et teie
pöggeneminne ei juhtu talwel, egga hingamisse-
päwal. Sest siis tulles suur willetsus, mähhar-
dust ep olle olnud ma-ilma algmissesit siit sadit,
egga peage mitte tulles. Ja kui need päwad
ei saaks lühhentud, siis ei peäseks ial ei ükski lih-
ha; agga nende pärrast, kes ärrawallitsetud, lüh-
hendatakse need päwad. Kui siis kegi teie wasto
ütleb: wata, siin on Kristus ehk seäl, ärge usku-
ge mitte. Sest walle-Kristussed, ja walle proh-
wetid sawad illestousma, ja suri tähtä ja imme-
teggu-

teggusid teggema, et nemmad wottaksid efsitada
 ka neid kes ärrawallitsetud (kui se woiks sündida.)
 Wata minna ollen teile sedda enne-üttelnud. Se-
 pärrast kui nemmad teile ütlewad: wata, temma
 on kõrbes, ärge minge mitte wälja: wata, temma
 on kambride sees, ärge uskuge mitte. Sest ot-
 sego walf touseb hõniko poolt, ja paistab õhto
 pole, nenda peab ka innimesse Noia tulleminne
 ollema. Sest kusial raibe on, senna kogguwad
 kottad.

Epistel kuendamal Pühhapäwal kolmat
 kummend pärrast kolm-aino Jummal
 Pühha. 2 Peetr. 3, 3-13. salmist
 sadit.

Sedda peate teie keige efsite teädma, et wiim-
 sil päiwil tullewad pilkjad, kes omma ennest
 himmude järrele ellawad, ja ütlewad: kus on tem-
 ma tullemisse tootus? sest sest aias, kui wanne-
 mad maggema lainud ilma ärra, jääb keik nenda
 kui loma algmisses on olnud. Agga meel on se neil
 teadmatta, et taewad ennemuiste olnud, ja Ma
 weest ja wee läbbi ühhes seisnud Jummal sanna
 läbbi. Sepärrast on se ma-ilm, mis siis olli,
 weega ärraupputud ja hukka lainud. Agga tae-
 wad ja Ma, mis nüüd on, on sesamma sanna läb-
 bi tallele pandud, ja hoitakse tulle tarwis, kohto
 ja jummalakartmatta innimeste hukatusse pä-
 wani. Agga se üks assi ärge olga teile mitte teäd-
 matta, minna armad, et üks päärw Issanda jures
 on kui tuhhat aastat, ja tuhhat aastat kui üks
 päärw. Issand ei wiwita mitte tootust, (nenda
 kui monningad sedda wiwitusseks pannewad,)
 waid

waid temnia on pitkamelega meie wasto, ja ei tah-
 ha mitte, et monned peawad hukkaminnema, waid
 et keif peawad mele = parrandamist kätte sama.
 Agga Issanda pääw tulles kui warras õse, mil-
 lal taewad raksumissegaga peawad mõdaminnema,
 ja ilmalikkud asjad ärrapõllema ja lõpma, ja Ma
 ja need teud, mis seal sees on, peawad ärrapõl-
 lema. Et nüüd se keif peab ärralõpma, mis suggu-
 sed teie siis peate ollema keiges pühhas ellus ja
 Jummalakartusses, otes ja tõttades Jumjala
 tullemisse päwa pole, millal taewad tulle läbbi
 peawad ärralõpma, ja ilmalikkud asjad ärra-
 põllema, ja ärrasullama? Agga meie otame ued
 taewad ja uut maad temnia tootusfe järrele, kus
 õigus seesellab.

Evangelium Euendamal Pühhapäwal Kol-
 matkümmeend pärrast kolm-aino Jumjala
 Pühha. Matt. 25, 31-46. salmist sadik.

Agga kui innimesse Noeg tulles omma au sees,
 ja keif pühhad inglid temmaga, siis istub ta
 omma au-järje peäl. Ja siis peab keif rahwast
 temnia ette koggutama, ja ta lahutab neid üh-
 hest ärra, nenda kui karjane lambad ärralahhu-
 tab sikkudest, ja temnia panneb lambad omma
 parrema kääle, agga sikkud pahhama kääle seis-
 ma. Siis wõttab õõlda Kuningas neile, kes
 temnia parremal kääle on: tulge tenna, minno
 Issa õnnistud, pärrige sedda kuningrifi, mis
 teile on wolmistud ma-ilma asutamisfest. Gest
 mul on nälg olnud, ja teie ollete mulle süa annud:
 mul on janno olnud, ja teie ollete mind jootnud:
 minna ollen wõdras olnud, ja teie ollete mind
 for-

Korristanud: minna ollen allasti olnud, ja teie ol-
 lete mind katnud: ma ollen haige olnud, ja teie
 ollete tulnud mind katsma: ma ollen wangis ol-
 nud, ja teie ollete mo jure tulnud. Siis wotwad
 need kes õiged temmale wastada: Jssand, millal
 olleme meie näinud sul nälja ollewad, ja olleme
 sind sõõtnud, ehk sul janno ollewad ja olleme sind
 jootnud? millal olleme meie sind näinud woõra
 ollewad, ja olleme sind korristanud? ehk allasti,
 ja olleme sind katnud? millal olleme meie sind näi-
 nud haige ollewad, ehk wangis, ja olleme so jure
 tulnud? Siis wastab Kunningas, ja ütleb neile:
 tõest, minna ütlen teile, mis teie ial ollete teinud
 ühhele nendesinnaste mo wähhematte wendade
 seast, sedda ollete teie mulle teinud. Siis wõttab
 temma ka õõlda neile, kes pahhemal kael on:
 minge ärra minnust, teie ärranetud, iggawesse
 tüllesse, mis walmistud on kurratile ja temma
 inglidade; sest mul on walg olnud, ja teie ep olle
 mulle süa annud: mul on janno olnud, ja teie ep
 olle mind jootnud: minna ollen woõras olnud,
 ja teie ep olle mind mitte korristanud: ma ollen
 allasti olnud, ja teie ep olle mind katnud: minna
 ollen haige ja wang olnud, ja teie polle tulnud mind
 katsma. Siis wõtwad ka needsammad temmale
 õõlda: Jssand millal olleme meie näinud nälja
 ehk janno sul ollewad, ehk woõra, ehk allasti, ehk
 haige, ehk sind wangis ollewad, ja ep olle sind mitte
 teninud? siis wõttab temma neile wastada ja
 õõlda: tõest minna ütlen teile: mis teie ep olle
 ial teinud ühhele nendesinnaste wähhematte seast,
 sedda ep olle teie mullegi teinud. Ja needsinnat-
 sed.

sed lähäwad iggawesse wallusse, agga need kes
õiged iggawesse ellusse.

Epistel Maria Puhhastamise ehk Rün-
la Päwal. Malak. 3, 1-4. salmist sadik.

Mata, ma läkitan omma ingli, ja temma pe-
ab mo palle eel teed walmistama; ja pea-
tulleb omma templi juure se Issand, kedda teie
otsite, ja se seädusse Ingel, kedda teie tahhate:
Wata, ta tulleb, ütleb wäggede Jehowa, agga
kes kannatab temma tullemisse päwa, ja kes jääb
seisma, kui ta ilmub? sest temma on kui sullata-
ja tulli, ja nenda kui wannutajatte seep. Ja
temma istub kui se kes sullatab ja puhhastab
hõbbedat: temma puhhastab Lewi lapsed, ja
sullatab neid kui kulda ja kui hõbbedat. Siis
towad nemmad Jehowale roa-ohwri õigusse,
siis on Juda ja Jerusalemma roa-ohwer Jeho-
wa melest maggus, kui ennemuiste ja ammust
aiast.

Ewangeliium Maria Puhhastamise ehk
Rünla Päwal. Luk. 2, 22-32. salmist sadik.

Ma kui nende puhhastamise päwad Moses-
se kässo-õppetusse järrele täis said, siis wi-
sid nemmad tedda Jerusalemma, et nemmad ted-
da piddid Issanda ette seädma. (Nenda kui
Issanda kässo-õppetussesse on kirjotud: igga poeg-
laps, kes emma esimesenne laps on, peab Issan-
dale puhhaks hütama.) Ja et nemmad piddid oh-
wri andma sedda möda, kui Issanda kässo-õp-
petusses on ööldud: üks paar turtelstuikeffi, ehk
kaks

Kaks tuiide poega. Ja wata, üks innime olli Jerusalemmas, Simeon nimmi, se innimenne olli õige ja jummalakartlik, ja otis Israeli rõmo, ja pühha Waim olli temma peäl. Ja temma olli sanna sanud pühhast Waimust, et ta ei pidand mitte surma näggema, enne kui ta piddi Issanda Kristust sama nähha. Ja temma tulli waimo läbbi pühha kotta. Ja kui need wanne-mad sedda lapsokest Jesust senna töid, et nemmad temma pärrast piddid kääso-õppetusse kombe järrele teggema: siis wottis temma isse tedda omma süllesse, ja kitis Jummalat, ja ütles: Issand, nüüd lassed sinna omma süllast rahhus ärraminna omma sanna järrel. Sest mo filmad on sinno õnnistust näinud, mis sinna olled walmistanud keige rahwa nähhes walgust-seks, pagganad walgustatma ja omma Israeli rahwa auuks.

Epistel Maria Kulutamise ehk Paast-Maria Päwal. Jesaia 7, 10=15 salmist sadik.

Jehowa wottis weel Ahasi wasto räkida ja ütles: küssi ennesele üks immetäht Jehowa omma Jummalat kääst, küssi sedda süggawast ehk kõrgest üllewelt. Kui Ahas ütles: ei ma tahha mitte küsida, egga Jehowa küsata: siis ütles Jesaia: et kuulge Tarweti sugau! ons se weel pissut tele melest, et teie innimestele waewa tete, et teie kamo Jummalale waewa tete? Sepärrast tahhab Issand isse teile immetähhe anda: Wata üks neitsit saab kääma peäle, ja toob Poia ilmale, ja peab temale panema se nimme **JMAMUE**;
woid

woid ja met peab ta söma, kummi ta moistab
kurja põlgada ja head wallitseada.

**Ewangelium Maria Kolutamisse ehk Paast-
Maria Pawal. Luk. 1, 26-38. salmist
sabit.**

Ugga kuendamal kuul läkkitati ingel Kabriel
Jummalast Kalilea-male, ühte liina Naat-
saret nimmi, ühhe neitsi jure, kes olli kiblatud
ühhe mehhele, Josep nimmi kes Saweti suggu,
ja selle neitsi nimmi oli Maria. Ja se ingel tul-
li temma jure, ja ütles: terre, kes sa olled armo
sanud, Issand olgo sinnoga, sinna õnnistud naes-
te seas. Ugga kui ta tedda nähha sai, ehmatas
ta temma sanna pärrast wägga ärra, ja mõtles,
mähhardune terretamine se piddi ollema? Ja se
ingel ütles temma wasto: ärra kardda Maria,
sest sinna olled armo leidnud Jummalala jurest.
Ja wata, sa pead kaima peäle sama, ja Poia
ilmale toma, ja sinna pead temmale nimme pan-
nema JESUS. Sefinnane peab suur ollema,
ja Keigeförgema Poiaks hütama; ja Issand
Jummal tahhab temmale anda temma issa Sa-
weti aujärke. Ja temma peab kui kunningas wallit-
sema Jakobi suggu ülle iggaweste, ja temma kun-
ningrigil ei pea otsa ollema. Ugga Maria ütles
ingli wasto: kuidda se peab sündima? sest et ma
mehhest ei tea. Ja se ingel wastas ja ütles
temmale: Pühha waim peab so peäle tullema, ja
Keigeförgema wäggi so ülle warjama, sepärrast
peab ka se pühha, mis sinnust peab sündima,
Jummalala Poiaks hütama. Ja wata, Elisabet
sinno suggulane sesamma on ka ühhe poiaga kái-
ma

ma peäl omma wanna ea sees, ja se on temmale
 kues ku, kedda döldi siggimatta ollewad, sest Jum-
 mala jures ei olle ühtegi asja woimatta. Agga
 Maria ütles: wata, siu su Jussanda ümmardaia;
 mulle sündko so sanna järrele. Ja se ingel läks
 temmalt ärra.

Epistel Joannesse Kristia ehk Jani Päwal.
 Jesaja 40, 1-5. salmist sadik.

T Rööstige, trööstige minno rahwast, ütleb teie
 Jummal, räkige Jerusalemma mele pärrast
 ja kulutage temmale, et temma suur waew otsa
 sanud, et ta üllefõhhus on leppitud, et ta Jeho-
 wa kääst on sanud kahhewõrra keige omma pat-
 tude sees. Hüüdja heäl on: walmistage kõrbes
 Jehowa te, tehke laggeda ma peäl maan-te tas-
 saseks meie Jummalale. Keik orgusid peab üllen-
 datama, ja keik mäggelid ja mäekinko peab allan-
 datama, ja mis mätlif on, peab tassaseks sama,
 ja mis ohhakaist umne on, peab filledaks maaks
 sama. Siis ilmub Jehowa au, ja keik lihha näab
 ühtlase, et Jehowa su on räkinnud.

Ewangelium Joannesse Kristia ehk Jani
 Päwal. Luk. 1, 57-80. salmist sadik.

A Gga Elisabeti aeg sai täis, et ta piddi mahha-
 sama, ja temma töi poia ilmale. Ja temma
 naabred ja suggulased kuulsid, et Jussand omma
 hallastust olli sureks teinud temma wasto, ja ol-
 lid röömsad temmaga. Ja se sündis, et nemmad
 tullid kahheksamal päwal sedda lapsokest ümber-
 leikama; ja nemmad nimmetasid tedda temma
 isä nimme peäle Safariaks. Agga temma em-
 ma

ma wastas ja ütles: ei mitte, waid temma nimi peab Joannes olla. Ja nemmad ütlesid temma wasto: so sugguwõssa sees polle ükski, kel sesinnane nimi on. Nõgga nemmad näitsid. Kõega temma Jõsa pole, kuidas temma tahtis, et sedda piddi nimmetama? Ja ta küsis ühhelauakesse, ja kirjotas ja ütles: Joannes on temma nimi; ja nemmad keif pannid sedda immees. Nõgga seddamaid peasis temma su ja temma keel lahti, ja ta rakis ja kitis Jummalat. Ja kartus tulli keikide peäle, kes nende ümberkaudo elasid, ja keif need asjad räkiti ärra keige Juda mäggiße Ma sees. Ja keif, kes sedda kuulsid, pannid sedda omma süddamesse, ja ütlesid: mis peab sest lapsest sama? ja Jõsanda kääsi olli temmaga. Ja Sakarias temma isä sai täis pühha waimo, rakis prohwetit wiisil ja ütles: Kiderud olgo Jõsanda Israeli Jummal, et ta on tulnud kätäma, ja ärralunnastamist saatnud omma rahwale; ja on meile ärratanud õnnistusse sarwe, omma sullase Daweti sugust, (nenda kui tema on räkinnud omma pühha prohwetide su läbbi, kes ma-ilmal algmisest on olnud.) Et ta meid piddi ärrapeästama meie waenlaste kääst, ja keikide kääst, kes meid wiikawad; ja meie wannematte peäle hallastama, ja omma pühha seadust mele tulletama se wande järrele, mis ta on wandunud meie isä Abraamile meile anda, et meie, kes omma waenlaste kääst, ärrapeästetud, ilmakartmatta sedda piddime teinima pühhitsuses ja õigususes temma ees keige omma elu aia. Ja sinna lapsõke, sind peab Keigeforgema prohwetiks hütama; sest sa pead Jõs-

sanda päle eel káima, temma teed walmistama
 õnnistusse tundmist andma temma rahwale nen-
 de pattude andeksandmisse sees; meie Jummalala
 süddamelikke hallastusse läbbi, misga meid on
 tulnud katsma. Se kes touseb kõrgest; ja paistma
 neile, kes istwad pimmedusses ja surma warjus,
 ja meie jallad diete rahho tee peäle seädma. Ug-
 ga se lapsõke kaswis, ja sai kangeks Waimus,
 ja olli kõrbes selle päwani, kui temma ennast Is-
 raeli rahwale piddi näitma.

Epistel Maria Katsmaminnemisse ehk Zei-
 na Maria Päwal. Rom. 12, 9=16. sal-
 mist sadit.

Urmastus ärgo olgo mitte fallalik -----
 ----- kuid heitke ennast allandikkude
 seltsi. Wata 50 lehhe külges.

Ewangelium Maria Katsmaminnemisse
 ehk Zeina-Maria Päwal. Luk. 1, 39=56.
 salmist sadit.

Ugga neil päiwil wottis Maria kätte, ja läks
 ruttoga senna mäggise male Juda linna. Ja
 temma tulli Sakaria kotta, ja terretas Elisabeti.
 Ja se sündis, kui Elisabet Maria terretamist
 kulis, et laps temma ihhus hüppas. Ja Elisa-
 bet sai täis pühha Waimo, ja küssendas sure
 heäleaga ja ütles: õnnistud oled sinna naeste se-
 as, ja õnnistud on sinno ihho suggu, ja kust se
 mulle sünnib, et minno Issanda emma minno
 jure tulleb? sest wata, kui sinno terretamisse heäl
 minno kõrwo sai, siis hüppas lapsõke sure rõmo
 pärrast minno ihhus. Ja õnnis on se, kes on
 usk nud, sest se peab tõeks sama, mis temmale Is-
 sanda

sanda käest on ööldud. Ja Maria ütles: Minno hing tuustab wägga Jssandat, ja mo wain on wägga rõmus Jummalä minno Onnisteggia pärrast. Sest temma on waatnud omma ümmardaja allandusse peäle; sest wata, sest aiast fiitwad mind õnsaks keige põlwe rahwas. Sest mulle on suri asjo teinud se wägger, ja kelle nimi pühha on. Ja temma hallastus festab põlwest põlweni nende ülle, kes tedda kartwad. Temma on omma käewarrega suurt wägge üllesnaitnud, temma on laiale pillanud neid, kes surelised on omma süddame melest. Temma on mahatoukanud wäggeraid au-järgede peält, ja allandikud üllendanud. Kennel nalg on, neid on temma toitnud hea andidega, ja rikkaid tühjalt ärrasaatnud. Temma on wasto wotnud omma sullase Jsraeli, et ta piddi omma hallastust mele tulletama iggaweste, nenda kui temma on rāfinud meie wanematte wasto, Abraamile ja temma suggule. Ugga Maria jäi temma jure liggi kolm kuud, ja läks pärrast taggasi omma kotta.

Epistel Mihli Päwal. Joan: Ilmutamisse ram. 12, 7-12. salmist sadik.

J södda tousis taewas: Mikael ja temma inglid söddisid lendwa ma wasto, ja se lendaw maddo söddis ja temma inglid, ja nemmad ei saand woi must, ja nende asset ei leitud mitte ennām taewast. Ja se suur lendaw maddo heideti wälja, se wanna maddo, kedda hütakse kurratiks ja sadanaks, kes keik ilma-maad ärraeksitab, tedda heideti Ma peäle, ja temma inglid heideti

mahha temmaga. Ja minna kuulsin sure heäle, se ütles taewas: nüüd on õnnistus ja wäggi, ja kuningriik meie Jummal, ja melewald temma Kristusse pärralt sanud. Sest et mahhaheidetud on meie wendade peälekaebaja, kes nende peäle kaebab meie Jummal ees õõd ja päwad. Ja needsammad on tedda ärrawoitnud Tallewerre pärrast, ja omma tunnistusse sanna pärrast, ja ei oile omma ello mitte armastand surmani. Se pärrast olge wägga rõõmsad, taewad, ja teie, kes nende sees ellate.

Ewangelium Mihli Päwal. Matt.

18, I-II. salmissäädit.

Elsammal tunnil tullid jüngrid Jesusse jure, ja ütlesid: kes on kül se surem taewarikiis? Ja Jesus kutsus ühhe lapsokesse enneie jure, ja panni sedda seisma nende keskele, ja ütles: tdest minna ütlen teile: kui teie ei pöra ümber, ja ei sa kui lapsokessed, siis ei sa teie mitte taewariki. Kes nüüd isseennast allandab kui sefinnane lapsokse, se on se surem taewarikiis. Ja kui legi ühhe nisugguse lapsokesse minno nimmele wasto wottab, se wottab mind wasto. Agga kes pahhandab ühhe nelstinnatsist pissokessist, kes minno sisse ustwad, sel on parrem, et westli-kirowi temma kaela peaks podama, ja tedda ärraupputadama süggawama merre kotta. Hädda maailmale pahhanduste pärrast! sest pahhandused peawad tullemä; agga hädda selle innimessele, kelle läbbi pahhandus tulleb. Agga kui sinno käsie ebä sinno jalg sind pahhandab, siis raju neid ärra ja heida ennesest ärra: parrem on sul, et siina jalota

Iota ehk wiggane ello sisse lähhäd, kui et sul
 kaks kät ehk kaks jalga on, ja sind iggawesse tulles-
 se heidetakse. Ja kui sinno silm sind pahhandab,
 kisu tedda wälja, ja wista ennesest ärra; par-
 rem on sul, et sinna ühhe silmaga ello sisse läh-
 häd, kui et sul kaks silma on, ja sind põrgo tulles-
 se heidetakse. Katske, et teie mitte üht neist-
 surnatist pissest ärra ei põlga: sest minna
 ütlen teile, et nende inglid taewas allati näwad
 minno Issa palge, kes taewas on. Sest inimese-
 se Poeg on tulnud õnsaks teggema, mis on är-
 rakaddunud.

Meie Issanda Iesusse
 Kristusse

Rannatamine

ja Surm

Nelja Ewangelisti Ramatust
 kokkopandud.

Nõu hapnematta leibade pühha tuli lig-
 gi, mis hütaakse Pasa-Pühaks. Siis
 ütles Jesus omma jüngritte wasto:
 Teie teate, et kahhe päwa pärrast Pasa-pühha on,

ja inimesse Hoeg antakse ärra, et tedda peab ristilõdama.

Süis tullid kocko üllemad preestrid ja kirjatundjad ja rahwa wannemad selle keige üllemapreestri kotta, kedda hūti Kaimaks, ja pidasid issekeskis nou, et nemmad Jesust kawwalussega woiksid finniwotta ja tappa, sest nemmad kartsid rahwast. Agga nemmad ütlesid: ei mitte pūhhade aial, et māsšaminne rahwa seas ei touse.

Kui nüüd Jesus Betanias olli Simona se pidalitõbbise koias, tulli temma jure üks naene, sel olli üks Elaas selget ja kallist Nardi salwi, ja ta murdis se klasi kark, ja wallas sedda temma pähhä, kui temma laudas istus. Agga kui temma jūngrid sedda näggid, sai nende meel pahhaks ja ütlesid: mis tarwis on sesinnane huffaminne? sest sesinnane salw olleks woinud ennam kui kolme saa krossi eest ärramāa, ja waestele anda. Ja nemmad said wägga kurjaks temma peäle. Agga kui Jesus sedda moistis, ütles temma nende wasto: mis teie selle naesele waewa tete? temma on head tõdd minno wasto teinud; sest waesed on ikka teie jures, ja kui teie tahhate, woite teie neile head tehha, agga mind ex olle teil mitte ikka. Temma on teinud, mis ta woinud, sest et temma sedda salwi on minno ihho peäle wallanud, sega on temma enne joudnud minno ihho woida minno mattusseks. Tõest minna ütlen teile, kus ial sesinnane armo-õppetus kulutakse keiges maailmas, seäl peab ka rākitama temma mällestusseks, mis sesinnane on teinud.

Agga

Agga Sadanas olli läinud Jüda sisse, kedda lia-nimmega hütakse Iskariotiks, kes olli nende kahhereistkümne arrust. Ja temma läks ärra ja räkis nende üllema-preestride ja sõa-pealikku-dega, kudda temma tedda tahtis ärra-anda nende kätte, ja ütles: mis teie tahhate mulle anda, siis tahhan minna tedda teie kätte ärra-anda. Agga kui nemmad sedda kuulsid, said nemmad rõõmsaks ja pakkusid temmale kolmkümmend hõbberükki. Ja temma tootas sedda, ja sest aiast otsis temma parrast aega, et ta tedda neile woiks ärra-anda ilma tüllita.

Agga enne Pasa-pühha, kui Jesus teadis, et temma tund olli tulnud, et temma siit ma-ilmaist piddi ärraminnema omma Issa jure, otsego temma olli armastanud ommaksed, kes ma-ilmas ollid, nenda on temma neid armastanud otsani. Ja kui õhto-sõma-aeg kã olli, (kui kurrat jo olli Jüda Simona poia Iskarioti süddamesse annud, et ta piddi tedda ärra-andma) ja Jesus teadis, et Issa keik temma kätte olli annud, ja et temma Jummalast olli tulnud ja Jummalala jure läks; siis tousis temma õhto-sõma-alast ülles, ja panni ommad riided mahha, ja wottis ühhe rätiko ja süddus ennese ümber. Pãrrast wallas temma wet ühhe pekki sisse, ja hakkas jüngritte jalgo pessema, ja se rätikoga kuiwatama, mis temma ümber olli seutud. Siis tulles temma Simona Peetrusse jure, ja temma ütles temma wasto: Issand, sinnaks minno jalgo pessed? Jesus wastas ja ütles temma wasto: mis minna teen, sedda ei tea sinna nüüd mitte, agga pãrrast sedda pead

sinna teada sama. Peetrus ütleb temma wasto: ellades ei pea sinna minno jalgo pessema. Jesus wastas temmale: kui minna sind ei pesse, siis ep olle sul ossa minnoga. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Jessand, ei mitte ükspäinis minno jalgo, waid ka kassi ja pead. Jesus ütleb temmale: kes pestud on, sellel ep olle tarwis mund kui jalgo pesta, sest temma on ülleültse puhhas, ja teie olete puhtad, agga mitte keik; sest teina teadis, kes tedda piddi ärra-andma; sepärrast ütles temma: teie ep olle keik puhtad.

Kui temma nüüd nende jalgo sai pesnud, ja ommad rided wotanud, siis istus temma jälle mahha ja ütles nende wasto: kas teie teate, mis minna teile ollen teinud? teie hüate mind: õppetaja ja Jessand! ja ütlete diete, sest minna ollen se. Kui nüüd minna se Jessand ja se õppetaja teie jalgo ollen pesnud, siis peate teie ka teine telse jalgo pessema; sest ühhe õppetusse märgi ollen minna teile annud, et ka teie nenda tete, kui minna teile ollen teinud. Tdest, tdest minna ütlen teile: sullane ep olle mitte surem kui temma Jessand, egga Apostel surem kui se, kes tedda on läkkitanud. Kui teie sedda teate õnsad ollete teie, kui sedda tete. Minna ei ütle teist keikist; minna tean, kedda minna ollen ärrawallitsenud, waid sepärrast, et se kirri piddi tdeks sama: kes minnoga leiba jöõb, se õõstab omma kanda minno wasto ülles. Sest aiast ütlen minna teile: enne kui se sünnib, et kui se saab sündinud, teie ussute, et minna se ollen. Tdest, tdest minna ütlen teile: kes wasto wottab, kui minna keddagi läkkitan, se wottab mind

mind wasto, agga kes mind wastowottab, se wotab tedda wasto, kes mind on läffitanud.

Kui Jesus sedda sai ütelnud, sai temma Furwaks wainus, ja tunnistas ja ütles: tõest, tõest minna ütlen teile, et üks teie seast mind ärraanab. Siis waatsid need jüngrid teine teise silmi ja ollid kahhe wahhel, kenneft temma piddi räkima. Agga Jesusse süles olli maas laudas üks temma jüngrittest, sedda Jesus armastas, selle pole nüüd löi Simon Peetrus peaga, et temma piddi kulama, kes se kül piddi olemä, kenneft temma räkis. Agga sesinnane lastis ennast Jesusse rinna peäle, ja ütles temma wasto: Jesand, kes se on? Jesus wastas: se on sesamma, kennele minna sedda pallokest sissekastan ja annan. Ja temma kastis sedda pallokest sisse ja andis sedda Judale Simona psiale selle Iskariotile, ja se pallokesse järrele läks se sadan temma sisse. Siis ütles Jesus temmale: mis sa teed, sedda te ussinast. Agga sedda ei moistnud ükski neist, kes laudas maas istusid, mißspärrast temma sedda temmale ütles: sest monned mõtlefid, et Juda kades se kul Fur olli, et Jesus temmale piddi ütlemä: osta, mis meil tarwis on pühhiks, ehk et temma waestele midagi piddi andma. Kui temma nüüd pallokesse sai wotnud, läks temma seddaniid wälja, agga õlli.

Kui temma nüüd olli wäljaläinud, ütles Jesus: nüüd on se innimesse Poeg auustud, ja Jummal on temma sees auustud. Dns Jummal temma sees auustud, siis auustab tedda ka Jummal isseenneses, ja auustab tedda pea.

Lapsokessed, minna ollen weel ürrikesseks ai-
aks teie jures, kül teie otsite mind, ja otsego min-
na Juda rahwa wasto ollen ütelnud: kuhho
minna lähhän, senna ei woi teie mitte tulla, nenda
ütlen minna nüüd teile ka. Uut kasso-sanna an-
nan minna teile, et teie teine teist peate armasta-
ma, nenda kui minna teid ollen armastanud, et
teie ka teine teist peate armastama. Sest sammast
tundwad keif, et teie minno jüngrid ollete, kui
teie teine teist armastate.

Simon Peetrus ütleb temma wasto: Jssand,
kuhho sa lähhäd? Jesus wastas temmale: kuh-
ho minna lähhän, ei woi sa nüüd mitte minno
järrel kâia, agga pärrast pead sa mo järrel kâima.
Peetrus ütleb temma wasto: Jssand, miß ma
nüüd ei woi sinno järrel kâia? minna tahhan om-
ma hinge sinno pärrast anda. Jesus wastas
temmale: tahhad sinna omma hinge minno pä-
rast anda? tõest, tõest, minna ütlen sulle: kuf ei
laula mitte enne, kui sinna mind jo kolmkorda saad
ärrasalganud.

Agga essimessele hapnematta leibade päwal, mil
nemmad Pasa-talle tappid, tullid need jüngrid
Jesuse jure, ja ütlesid temma wasto: kus sa
tahhad, et meie peame minnema ja sulle wala-
mistama, et sa Pasa-talle woid süia? Ja tem-
ma läkkitas kaks ommast jüngrittest, Peetrust ja
Joannest, ja ütles: minge ja walmistage meie
se Pasa-talle, et meie söme, agga nemmad ütlesid
temmale: kus sa tahhad, et meie walmistame? ag-
ga temma ütles neile: minge linna, ja wata, kui
teie senna sisse tullete, siis tulleb teie wasto, üks in-
nimenne,

nimenne, kes ühhe wee-krusi kannab, káiige temma järrel seäl koias, kuhho temma sisse lähháab, ja üt-
telge selle koiá issandale: se õppetaja ütleb sulle:
minno aeg on liggi: minna tahhan sinno jures
Pasa-pühha piddada omma jüngrittega; kus on
se woõraste tubba, kus ma sedda Pasa-talle om-
ma jüngrittega woin süa? Ja sesamma náitab
teile üht suurt ehhitud tubba, mis walmis on,
seäl walmistage meile. Ja need jüngrid teg-
gid nenda, kui Jesus neid olli kásknud, láksid árra
ja tullid liina, ja leidsid nenda, kui temma nei-
le olli ütelnud, ja walmistasid Pasa-talle.

Agga kui õhto sai, tulli temma nende kahheteist-
kümnega senna, ja kui se tund tulli, istus tem-
ma mahha laua jure, ja need kásksteistkümmed
Apostlit temmaga. Ja temma ütles nende was-
to: minna ollen süddamest iggatsenud se Pasa-
talle teiega süa, enne kui minna kannatan. Sest
minna ütlen teile: et minna sest ennam mitte ei
sõ, kunni keik saab sündinud Jummalá rikis. Ja
kui temma kárrikast sai wotnud, tánnas temma
ja ütles: wotke sedda, ja jaggage ennestele, sest
minna ütlen teile, et minna ei jo mitte sest wina-pu-
wiljast, kunni Jummalá riik tulleb, sest páwast sa-
dik, kui minna sedda teiega ueste joon omma Is-
sa rikis.

Ja kui nemmad laudas issid ja sõid, ütles
Jesus: tõest minna ütlen teile, üks teie seast, kes
minnoga sõõb, annab mind árra. Ja nem-
mad said wágga kurwaks, ja hakkasid iggáüks
nende seast järrestikko ütlemá temma wasto: Is-
sand, minnaks se ollen? ja teine jälle: minnaks
se

se ollen? agga temma wastas ja ütles neile: üks neist lahkestest künkest, kes minnoga kat waagnasse pistab, se annab mind ärra. Se innimesse Hoeg lähhäb kül ärra, nenda kui temmast on kirjotud, agga hädda selle innimessele, kelle läbbi se innimesse Hoeg ärra-antakse, hea olleks temmale, et se inimenne ei olleks sündinud. Siis wastas Judas, kes tedda ärra-andis, ja ütles: minnaks se ollen, Rabbi? temma ütles temma wasto: olled, jah!

Agga kui nemmad söid, wotris Jesus leiba, önnistas ja murdis, ja andis neile Jüngerittele, ja ütles: wõtke, söge, se on minno ihho, mis teie eest antakse, sedda tehke minno mällestusseks. Selsammal kombel wotris temma ka se karrika pärrast õhto-sõma-arega, tännas ja andis neile, ja ütles: joge leit seält seest; ja nemmad joid leit seält seest. Ja temma ütles neile: sesinnane karrikas on se uus seadus minno werre sees, mis mitte eest ärrawallatakse pattude andeks-andmisses; sedda tehke, ni mittokord, kui teie sedda jote, minno mällestusseks. Agga tõest, minna ütlen teile, et minna ei wotta mitte sest aiaast sestinnatsest minna-pu wiljast jua sest päwast sadik, kui minna sedda uut teiega joon omma Issa rikis.

Siiski wata, minno ärra-andja käsfi on minnoga laua peäl. Ja se innimesse Hoeg lähhäb kül, nenda kui on seätud: hädda siiski selle innimessele, kelle läbbi tedda ärra-antakse. Ja nemmad hakkasid teine teise kääst küsima, kes se kül
nena

Nende seast piddi ollema, kes sedda piddi teggema. Agga nende seas tousis ka se riid, kes neist pida di suremaks arwatama. Agga temma ütles neile: pagganarte funningad wallirsewad nende ülle, ja kes nende peäle woinust worwad, neid hütakse armolikkuks issandaks, agga teie mirte nenda, waid se sureni teie seast olgo kui se nozem, ja se üllem kui se, kes tenib. Sest kes on surem, se, kes laudas istub, woi se, kes tenib? et's se, kes laudas istub? agga minna ollen eest teie seas, nenda kui se, kes tenib. Agga teie ollete need, kes minno jure jä nud minno kiusatuste sees. Ja minna sean teile se funningrigi, nenda kui minno Issa sedda mulle on seadnud, et teie peate soma ja joma minno laua jures minno funningrifis, ja istma järge. De peäle ja kahheteistkümmne Israeli sou-arro peäle kohhut moistma.

Agga se Issand ütles: Simon, Simon, wata, sadanas on teid wägga püüdnud sõluda kui nisso; agga minna ollen sinno eest pallunud, et sinno ust ei pea ärralõpma; ja kui sa parrast saad ümberpöörnud, siis kinnita ommad wennad. Agga temma ütles temmale: Issand, minna ollen walmis sinno-ga ni hästi wangi kui surma minnema. Agga temma ütles minna ütlen sulle Peetrus: Euf ei laula mitte tänna enne, kui sinna kolmkord saad ärrasalganud, et sinna mind ei tunne.

Ja temma ütles nende wasto: Kui minna teid ollen läkitanud kufrota ja paunata, ja kingita, ons teil middagi waia olnud? agga nemmad ütlesid: ei ühtegi. Siis ütles temma neile: agga nüüd, kenne! kufkur on, se wõisko sedda, nenda-
sammoti

sammoti ka pauna, ja kannel ep olle, se mügo ärra omma kue, ja ostko moõga; sest minna ütlen teile, et ka se weel minnule peab sündima: temma on üllekohtuste seffa arwatud; sest ka sel, mis minnust on kirjotud, on ots. Agga nemmad ütlesid: Issand, ennä! siin on kaks moõka; agga temma ütles neile: kül on.

I.

Ja kui nemmad Kristusse laulo said laulnud, läks Jesus wälja omma kombe pärrast ülle Riidroni joe õlli mäele, agga temma jüngrid käisid ka temma järrel senna paika. Siis ütles Jesus nende wasto: selsinnatsel õsel wottate teie keik ennast minnust pahhandada; sest kirjotud on: ma tahhan sedda karjast lüa, ja karja lambaid peab laiale pillatama: agga pärrast, kui minna saan üllestousnud, siis tahhan minna teie ele minna Kalilea male. Agga Peetrus kostis ja ütles temma wasto: ehk ka keik peaksid ennast sinnust pahhandama, ei minna tahha ennast polegi pahhandada. Jesus ütles temma wasto: tõest minna ütlen sulle: tänna selsinnatsel õsel, enne kui kuf saab kaksford laulnud, salgad sinna mind kolmford ärra. Agga Peetrus ütles weel ennast peälegi temmale: ehk ma sinnoaga peaksin surredema, ei tahha ma sind mitte ärrasallata; nendasammoti ütlesid ka keik need jüngrid.

Siis tulli Jesus nendega ühte moisa, mis hütafse Ketsemaneks, seäl olli üks aed, senna sisse läks Jesus ja temma jüngrid. Ja kui temma senna tulli, ütles temma omma jüngritte wasto:

istke

istke seie mahha, kuni minna saan senna lainud ja luggenud; luggege ta teie, et teie kiusatusse sisse ei sa. Ja temma wottis ennesega Peetrust ja Jakobust ja Joannest, neid kaks Sebedeusse poega, ja hakkas kurbaks minnema, wägga wärrisema, ja ahastadama. Siis ütles temma nende wasto: minno hing on wägga kurb surmani, jäge seie ja walwage minnoga.

Ja temma isse lahkus neist ärra, läks pissut emale, ni kaugele, kui kinnwiga woib süsta, ja langeš esmalt põlweli, parrast omma palle peäle. Ta peäle mahha, ja lugges, et kui se woiks olla, se tund temmast piddi mõdaminnema, ja ütles: Abba, minno Issa! sinna woid keik tehha, kui se woib olla, ja sa tahhad, siis wotta se karrikas minnust ärra, agga õmmeti mitte, mis minna tahhan, waid mis sinna tahhad. Ja temma tulli Jüngeritte jure ja leidis neid maggamašt, ja ütles Peetrusse wasto: Simon, maggad sa? ešs sinna ei suda ühhe tunni minnoga walwada? walwage ja palluge, et teie kiusatusse sisse ei sa; se waim on kü walmis, agga se lihha on nõdder.

Ja läks temma te. stforda ärra, lugges ja ütles: miño Issa! kui sesinnane karrikas ei woi muido minnust mõda minna, muido kui minna fest ei sa jonud, siis sündko sinno tahtminne. Ja temma tulli, ja leidis neid ta maggamašt, fest nende silmad ollid rasked unnest, ja nemmad ei teädnud mitte, mis nemmad temmale piddid wastama. Ja temma jättis neid, ja läks ta ärra, ja lugges kolmat forda, ja rätis needsammad sannad. Agga üšs Ingel taewast näitis ennast temmale, ja kinnitas

tedda. Ja kui temma surmaga olli woitlemas, pallus temma Jummalat kangeminne. Agga temma higgsi olli kui werre pissarad, need langsid Ma peäle. Ja temma tousis ülles Jummalat pallumast, ja tulli omma jüngritte jure, ja leidis neid maggamast kurwastusse pärrast, ja temma ütles nende wasto: maggage weel peäle ja hingage! mis maggate? küs sest saab. Wata, se tund on joudnud, ja se innimesse Hoeg antakse ärra pattuste kätte. Touske ülles, laski ärra. Wata minno ärra-andja on liggi tulnud, ja palluge, et teie küsatusse sisse ei sa.

Agga Judas, kes tedda ärra-andis, teadis ka sedda paika, sest et Jesus saggedaste senna omma Jüngritega olikokkotulnud. Ja seddamaid, kui Jesus alles rätis, wata siis tulli Judas üks neist kahhestteistkümnest. Kui temma nüüd ennese jure olli wõtnud se hulga, ja nende üllema-preestride ja Bariferide ja kirjatundjatte ja wannematte sullased, kais temma nende eel, ja tulli senna lühtide, lampide, moõkade, nuiade, ja sõa-rüstadega. Kui nüüd Jesus teadis keik, mis temma peäle pidi tullema, laks temma wälja, ja ütles nende wasto: kedda teie otsite? nemmad wastasid temmale: Jesust Naatsaretist. Jesus ütles neile: minna ollen se. Agga Judas, kes tedda ärra-andis, seis siis ka nende jures. Kui nüüd Jesus neile ütles: minna ollen se, siis laksid nemmad taggasi ja langsid mahha. Siis küsis temma neilt ta: kedda teie otsite? agga nemmad ütlesid: Jesust Naatsaretist. Jesus wastas: minna ollen teile ütelnud, et minna se ollen. Kui teie nüüd mind otsite,

õhite, siis laske neid ärraminna, et se sanna viddi tõeks sama, mis temma olli ütelnud: minna ep olle keddagi ärrakautanud neist, mis sa mulle olled annud. Agga se, kes tedda ärra andis, olli neile tähhe annud ja ütelnud: kellele ma suud annan, se on sesamma, tedda worke finni, ja wige julgeste ärra. Ja seddamaid, kui temma senna sai, tulli temma Jესusse jure temmale suud andma, ja ütles temma wasto: terre Rabbi! ja andis temmale suud. Agga Jესus ütles temma wasto: Judas, mo sõbber, mikspärrast olled sinna süin? annad sinna sü andmissesega inimesses Poia ärra? Siis tullid nemmad temma jure, piisid kät temma külge, ja wotfid tedda finni.

Agga kui need, kes temma ümber ollid, sedda näggid, mis piddi sündima, ütlesid nemmad temma wasto: Jēsand, kas meie peame mõõgaga sekkalõma? Siis olli Simonal Peetrusel üks mõõk, ja temma sirrotas kät ja tombas omma mõõga wälja, ja löi üllema Preestri sullast, ja raisus temma parrema kõrwa ärra; agga selle sullaje nimmi olli Malkus. Agga Jესus wastas ja ütles: jätke siit sadik; ja ütles Peetrusse wasto: pista omma mõõk tuppe, sest keik, kes mõõga wotwad, peawad mõõga läbbi hukka sama. Woi mõtled sinna, et minna praego ei woiks omma Jēsua paluda, et temma mulle seie sataks ennam kui faks teistkümmend Legioni inglid? eks minna sedda karrikast pea joma, mis mulle Jēsua on annud? agga kuida peaksid need kirjad tõeks sama? se peab nenda sündima. Ja temma putus temma kõrwasse, ja teggi tedda terweks.

Selsammal tunnil ütles Jesus nende üllemapreestride ja Zummala koia pealikutte ja wannematte wasto, kes temma peäle tullid: teie ollete wäljaläinud otsego rõõwli peäle modfade ja nuia-dega mind finniwotma. Minna ollen iggapääw teie jures olnud, ja istnud, ja õppetanud Zummala koias, ja teie ep olle mitte kääsi minno külge pistnud; agga se on teie tund, ja pimmedusse woimus. Agga se on keik sündinud, et Proh-wetide kirjad pididid tõeks sama.

Agga se hulk ja se üllem pealik ja Zuda-rahwa sullased wotsid Jesust kinni ja sidusid tedda; siis jätsid tedda keik jüngrid mahha ja põggenesid ärra.

Ja üks poismees kääs temma järrel, sel olli kal-lis linnane rie selgas palja ihho peäl, ja poismeh-hed wotsid tedda kinni, agga temma jättis sedda linnast riet mahha ja põggenes allasti nende kääst ärra.

II.

Agga need, kes Jesust ollid finniwotnud, wi-sid tedda essite Hanna jure, sest se olli Kaiwa äi, kes sel aastal üllem-preester olli. Agga Kaiwas olli se, kes Zuda-rahwale nou annud, et se pidid heaks tulles, et üht innimest rahwa eest pidid hukkatama.

Ja nemmad wisid tedda se üllemapreestri Kaiwa jure, kuhho keik üllemad-preestrid, ja kirjaturundjad ja need wannemad ollid kokkotulnud.

Agga Simon Peetrus kääs kaugelt Jesuse jär-rel se üllemapreestri koias sadik, ja üks teine jün-ger

ger temmaga; agga sesamma Jünger olli üllema-
preestriga tuttam, ja lãks Jesussega üllema-preest-
ri kotta, agga Peetrus seisis wã:jas ukse ees. Cüs
lãks se teine jünger kes üllema- preestriga tuttam
olli, wãlja ja rãkis uksehoidjaga, ja wiis Peetrust
sisse se üllema-Preestri kotta.

Agga need sullased ja teenrid seisid ja ollid
süttetuld teinud kesket kotta, et külm olli, ja so-
jendasid ennast. Agga Peetrus seisis nende jures,
ja sojendas ennast, ja temma istus sullastega
ühhes mahha, ja sojendas ennast tulle äres, et
temma sedda otsa pididi nãhha sama. Agga
se üllema-preester küsis Jesuselt temma jüng-
ritte ja temma õppetusse pãrrast. Jesus kos-
tis temmale: minna ollen julgeste rãginud selle
ma-ilmale, minna ollen ifka õppetanud koggo-
dusse, ja Gummalala koias, kuhho keikist paikust
Zuda-rahwas kofkotulleb, ja sallaja ep olle min-
na ühtegi rãginud. Mis sa mult küssid? küsi
neilt, kes kuulnud, mis minna neile ollen rãgi-
nud; wata, need teadwad, mis minna ollen rã-
ginud. Agga kui temma sedda sai ütelnud,
lõi üks neist teenridest, kes seal jures seisid, Je-
susst keppiga ja ütles: nendaks sinna üllema-
Preestrile wastad? Jesus kostis temmale: kui
ma kurjaste ollen rãginud, siis tunnista sedda kur-
ja ollewad; agga kui ma hästi ollen rãginud, mis
sa mind lööd? (agga Hannas olli tedda lãkkita-
nud kinniseatud üllema-preestri Kaiwa jure.)

Agga need üllema-preestrid ja need wanne-
mad ja keik se suur kohhus otsisid waltetunnistust
Jesusse wasto, et nemmad tedda pididid surma

faatma, ja ei leidnud mitte; ja ehk kül palju wals
 letunnistusse mehhi ette tullid, ja palju wallet tem-
 ma peäle tunnistasid, süski ei olnud need tunnis-
 tused ühhesuggused, ja nenda ei leidnud nemmad
 midagi temma wasto. Agga wimaks tousid ülles ja
 tullid kaks walletunnistusmeest ette, ja tunnis-
 tasid wallet temma peäle, ja ütlesid: meie olleme
 kuulnud tedda ütlemad: minna woin ja tahhan
 se Jummalala kooda, mis kätteaga on tehtud, mah-
 hakiskuda, ja kolme päwaga teise üllesehhitada,
 mis ei olle mitte kätteaga tehtud. Ja nendagi ei
 olnud nende tunnistus ühhesuggune.

Ja se üllem Preester tousis ülles nende kes-
 felt ja küsis Jesusest, ja ütles temma wasto:
 eks sa middagi wasto? mis tunnistawad need sin-
 natsed sinno wasto? Agga Jesus jäi wait, ja ei
 wastand middagi. Ja se üllem-Preester küsis
 temmalt jälle, ja ütles temma wasto: minna wan-
 nutan sind selle ellawa Jummalala jures, et sinna
 meile ütled, kas sinna olled se Kristus, se Jum-
 mala Poeg: sinnaks olled se Kristus selle kidetud
 Jummalala Poeg! agga Jesus ütles temma wasto:
 ma ollen. Dimmeti ütlen minna teile: sest aiast
 peate teie näggema innimesse Poia istwad Jum-
 mala wäe parremal lael ja tullemad taewa pil-
 wede peäl. Siis kiskus se üllem Preester omad
 rived lõhki ja ütles: temma on Jummalala teota-
 nud, mis meil enam tunnistusmehhi tarwis
 on? wata nüüd ollete teie temma Jummalala teota-
 mist kuulnud, mis teie arwate? agga nemmad
 moistsid keif kohhut, et temma pididi surma wäart
 ollema.

Süis hakkasid monningad temma filmi süllitama, ja temma filmad kinnikatma, ja tedda rusfikaga löma ja temma wasto ütlemä: moista meile Kristus, kes se on, kes sind löi? Ja need sulased löid tedda kappidega.

Ja kui Peetrus al loias olli, süis tulli üks neist üllemä-preestri tüdrokuist, se uksehoidja, ja näggi tedda tulle äres istwad, ja tulli temma jure, ja kui temma tedda näggi ennast sojendawad, watis temma üksi filmi temma peäle, ja ütles temma wasto: Ja sinnagi ollid se Maatsaretti Jesussega Kalileamaalt; agga temma salgas tedda ärra keikide ees, ja ütles: naene, minna ei tunne tedda, ei moistagi, mis sa rägid.

Agga Simon Peetrus seisis ja sojendas ennast alles, ja läks wälja oue, ja kul laulis. Ja ürrikesse aia pärrast, kui temma jälle wärrawa pole läks, näggi tedda üks teine jälle, ja hakkas ütlemä nende wasto, kes seäl ollid ja seisid: sesinnane olli ka se Maatsaretti Jesussega: ja Peetrusse wasto: sinna olled ka nende seast. Süis ütlesid need, kes seäl seisid, temma wasto: eks sinna ka olle temma jüngritte seast? agga temma salgas ta ühhe wandega ja ütles: innimenne, ei ma olle, minna ei tunne sedda innimest.

Ja ühhe ürrikesse aia pärrast liggi ühhe tunni aega wahhet kinnitas sedda üks teine, ja ütles: töe polest, ka sesinnane olli temmaga, sest temma on Kalilea-ma mees. Süis tullid temma jure need, kes seäl seisid, ja ütlesid ta Peetrusse wasto: töest, sinna olled ka nende seast, sest sinna olled Kalilea-ma mees, ja sinno keel käib sedda wiisi, ja tun-

nistab sind ülles. Siis ütles üks neist üllemad-preestri sullasist, kes selle suggulane olli, kelle kõrwa Peetrus olli ärrarajunud: eks minna sind temnuga näinud aedas? Siis salgas Peetrus ta, ja ütles: inimenne, ei ma moista mis sa rägid. Siis hakkas temma ennast wägga ärraneedma ja wandma: ei ma tunne sedda inimest, kellest teie rägite. Ja seddamaid, kui temma alles räkis, laulis kui teist korda. Ja se Jhsand põris ennast ümber, ja watis Peetrusse peäle; siis tulli Jhsanda sanna Peetrusse mele, kui ta temma wasto olli ütelnud: enne kui kui kaks-kord laulab, salgad sinna mind kolmkord ärra. Ja temma läks wälja ja nuttis ärdaste.

Agga need mehhed, kes Jesust kinnipiddasid, naersid ja peksid tedda, ja nemmad kassid tedda ja löid tedda wasto filmi ja küssisid temmalt, ja ütlesid: moista meile, kes se on, kes sind löi? ja paljo muud asjo rääksid ja teotasid nemmad temma wasto.

Agga warsi warra hommiko, kui walge sai, tulid need rahwa wannemad, need üllemad-preestrid, ja need kirjatundjad koks, piddasid nou Jesuse wasto, et nemmad tedda piddid surma saatma, ja wisid tedda ülles omma sure kohto ette, ja ütlesid: olled sinna se Kristus? ütles meile. Agga temma ütles neile: kui minna teile peaksin ütlesma, ei ussu teie polegi; agga kui minna ka peaksin küssima, siis teie ei wasta mulle polegi, egga lasje mind lahti. Sest aiast peab se innimesse Poeg istu ma Jummalala wäe parramal kael. Agga nemmad ütlesid keik: olled sinna siis se Jummalala Poeg?

Veeg? agga temma ütles nende wasto: teie ütlesite, sest minna ollen se. Agga nemmad ütlesid: mis meil ennom tunnistust tarwis on, sest meie olleme isse temma suust kuulnud.

III.

Ja keif se hulk tousis ülles ja siddusid Jesust, ja wisid tedda Kaimajurest kochto kotta Pilatusse ette, ja andsid tedda Pontiusse Pilatusse mawallitseja kätte; agga se olli warra.

Kui nüüd Judas näggi, kes tedda olli ärraanud, et temma olli surma moistetud, siis kahhetes temma sedda, ja tõi neid kolmkümmend hobbetükki jäll: nende üllema-preestride ja wannematte kätte, ja ütles: minna ollen patto teinud, et minna ollen wagga werd ärraanud; agga nemmad ütlesid: mis meil on sega teggemist? katsu sinna isse. Ja temma heitis need hobbetükkid seäl Jummalä koias mahha, läks ärra, ja kui ta ärraläinud, poos ta ennast ülles; agga temma on ülle kaela mahhakukkunud, ja keskeit löhki läinud, ja keif temma sissefond on wäljapuistetud.

Agga need üllemad-preestrid wotsid need hobbetükkid ja ütlesid: neid ei sünni mitte ohwri kirsto panna, sest se on werre hind; agga nemmad wotsid nou, ja ostsid nende eest ühhe pottiseppa põllo matnusse paigaks woðrastele, sepärrast hütakse sesamma põld werre-põlluks tännapawani. Ja se on teada sanud keifile, kes Jerusalemmas ellawad, nenda et sesamma põld nende omma kele hütakse Akeldamaks, se on: werre põld. Siis on tõeks sanud, mis ööldud on Prohwetil Jeremia läbbi,

Kes ütleb: ja nemmad on wotnud Israeli las-
te kääst need kolmkümmend hõbbe-tükki, selle
kallist arwatud hinda kedda nemmad ni kallis-
te arwanud, ja on need sammad annud se pot-
tisepa põllo eest, nenda kui se Jofand mind
on käästnud.

Agga Juda-rahwas ei läinud isse mitte kohto-ko-
ta, et nemmad ei saaks rojaseks, waid et nemmad
pidid Wafsa: alle sõma. Siis läks Pilatus nende
jure wälja ja ütles: mis teil on kaebamist selle
innimesse peäle? nemmad kostsid ja ütlesid tem-
ma wasto: kui ep olleks sesinnane üks kurjateggia,
siis ei olleks meie tedda sulle ial ärra-annud. Siis
ütles Pilatus neile: wotke teie tedda, ja moistke
omma kääso järrel temma peäle kohhut. Siis
ütlesid Juda-rahwas temma wasto: meil ep olle
lubba keddagi ärratappa. Et Jesuse sanna pidid
tõeks sama, mis temma olli ütelnud, kui temma
tähhendas, mis sugust surma tema pidid surrema.

Agga nemmad need üllemad Preestrid ja Kirjatundjad
hakkasid temma peäle kaebama, ja ütlesid: tedda
illemie meie leidnud, et ta rahwast ärrapõrab, ja
felab Reisirile kohhut andmast, ja ütleb ennast
Kristusse ühhe kuningaga ollewad.

Siis läks Pilatus jälle kohtokotta, ja kutsus
Jesust, agga Jesus seisis se ma-wallitseja ees, ja
se ma-wallitseja küsis temmalt ja ütles temma
wasto: olled sinna se Juda-rahwa kuningas?
agga Jesus wastas temmale, ja ütles: rägid
sinna sedda isse-ennest, woi on sulle teised sedda
minust ütelnud? Pilatus wastas: ollen minna
üks Juda-mees? sinno rahwas, ja need üllemad-
preest-

preestrid on sind mulle ärra-annud, mis sa olled teinud? Jesus kostis: minno kunningriik ep olle mitte sestfinnatsest ma-ilmast; olleks minno kunningriik sestfinnatsest ma-ilmast, kül minno sullased tapleksid, et mind Juda-rahwa kätte ei saaks ärraantud; agga nüüd ep olle minno kunningriik mitte siit. Siis ütles Pilatus temma wasto: olled sinna siis ommeri üks kunningas? Jesus kostis: sinna ütled, sest minna ollen kunningas, minna ollen seks sündinud, ja seks ilmale tulnud, et minna tõele pean tunnistust andma. Jggauks, kes tõe sest on, se kuleb minno heäle. Pilatus ütleb temmale: mis on siis tõdde?

Ja kui temma sedda sai ütelnud, lüks temma jälle wälja Juda-rahwa jure, ja ütles üllema-preestride ja rahwa wasto: minna ei leia ühtegi süüd sest innimessest. Ja need üllema-preestrid kaebasid paljo temma peäle, ja kui temma peäle neist kaebati, siis ei kostnud temma ühtegi. Agga Pilatus küsis temmalt jälle ja ütles: eks sa middagi wasta? wata kui paljo nemmad sinno wasto tunnistawad, eks sa kule? agga Jesus ei wastand ennain middagi, ei ühhe ainuwa sanna peäle, nenda et ka se ma-wallitseja sedda wägga immeks panni.

Agga nemmad aiasid peäle ja ütlesid: temma tõstab mässamist rahwa seas, ja õppetab keik mõda Juda-maad, ja on algand Kalilea-maalt siit sadik. Agga kui Pilatus Kalilea maad kulis, küsis temma, kas se innimenne Kalilea-ma mees pididi ollema. Ja kui temma teada sai, et temma Herodesse wallitsusse alt olli, läkkitas temma tedda

Da Herodesse jure, kes ka neil päiwil Jerusalemas olli. Agga Herodes sai wägga rõõmsaks, kui ta Jesust nähha sai, sest temma olleks tedda hea melega jo ammogi näinud, sepärrast et temma olli paljo temmast kuuluud; ja temma lotis ühhe immetähhe nähha sama, mis temmast piddi tehtama. Ja temma küssis temmalt mitme sannaga, agga temma ei wastand temmale ühtegi. Agga need üllemad preestrid ja kirjatundjad seisid ja kaebasid kowwaste temma peäle. Agga kui Herodes omma sõa-meestega tedda ollid teotanud ja naerunud, panni temma ühhe walge ride temma ümber, ja läkkitas tedda jälle Pilatusse jure, agga sel päwal said Pilatus ja Herodes teine teisega sõbraks, sest enne ollid nemmad teine teisega wihased olnud. Agga Pilatus kutsus need üllemad preestrid ja need pealikud ja sedda rahwast kofko, ja ütles nende wasto: teie ollete sedda innimest minno ette tonud ofsego rahwa ärrapõdrjat, ja wata, minna ollen tedda teie ees kulanud, ja ep olle sest innimesest ühtegi süüd leidnud, mis teie temma peäle kaebate, egga Herodeski; sest minna ollen teid temma jure läkkitanud, ja wata, temmale polle ühtegi tehtud, mis surma wäärt on; sepärrast tahhan minna tedda karristada ja lahti lasta.

Agga Pasa-pühhiks olli ma-wallitsejal se wiis rahwale ühhe wangi lahti lasta, kedda nemmad tahtsid. Agga neil olli sel aial üks kulus wang, kedda hüti Barrabaks, kes olli kinnipandud nende mässajattega, kes mässamisse sees ollid ühhe ärratapnud. Ja se rahwas küssendas, ja hakkas palluma, et temma nenda piddi teggema, kui temma

ma ikka neile olli teinud. Kui nüüd nemmad ühes kous ollid, ütles Pilatus nende wasto: kumba teie tahhate, et ma teile pean lahti lastma, Barrabast woi Jesust, kedda hütakse Kristusseks? Kas teie tahhate, et ma teile se Juda-rahwa kuningaga pean lahti lastma? Sest temma teadis, et need üllemad Preestrid tedda kadedusse pärrast ollid ärraannud. Ja kui temma kohtojärje peäl istus, läkkiras temma naene temma jure, ja laskis dölda: ärgo olgo sul ühtegi teggemist sesinnatse digega, sest minna ollen tanna unnes paljo kannatanud temma pärrast. Agga need üllemad preestrid, ja need wannemad andsid rahwale nou, et nemmad Barrabast piddid lahti palluma ja Jesust hukka saatma, ja kihutasid sedda rahwast, et Pilatus enneminne Parabast neile piddi lahti lastma. Siis kostis se ma-wallitseja ja ütles nende wasto: kumba teie tahhate neist kahhest, et ma teile pean lahti lastma? nemad ütlesid: ei mitte Jesust, hukka tedda ärra, ja lasse meile Barrabast lahti! agga Barrabas olli üks röwel, kes olli ühhe mäsämisse pärrast, mis liinas olli sündinud, ja tapmisse pärrast wangitorni heidetud. Siis wastas Pilatus, ja ütles jälle nende wasto: mis siis teie tahhate, et ma pean teggema selle Jesussega, kedda hütakse Kristusseks, ja kedda teie ütlete Juda-rahwa kuningaga ollewad? Agga nemmad küssendasid ta, ja ütlesid keik: sago temma risti! po tedda risti! Siis hüdis Pilatus ta nende wasto, ja tahkis Jesust lahti lasta. Agga nemmad karjusid ja ütlesid: po tedda risti! po tedda risti! Agga se ma-wallitseja ütles kolmat puhko nende wasto:

mis se siis kurja teinud, minna ex olle temmast ühtegi surma süüd leidnud, sepärast tahhan minna tedda farristada ja lahti lasta. Agga nemmad aiastid peäle sure küssendamissega, ja pallusid weel ennamm, et tedda pididi risti podama. Ja nende ja üllema-preestride küssendaminne wottis woi-
must.

Agga kui Pilatus näggi, et temma ei woinud ühtegi parrata, waid et weel ennamm kähra sündis, wottis temma wet, ja pessis kähssi rahwa nähhes, ja ütles: minna ollen wagga sellesinnatse dige werrest, katske teie isse. Siis wastas keif se rahwas, ja ütles: temma werre lga meie peäle, ja meie laste peäle. Agga Pilatus tahtis rahwa mele pärrast tehha, ja moistis kohhut, et nende palwe järrele pididi sündima. Siis laskis temma neile Parra-
bast lahti, kes määsamisse ja tapmisse pä rast olli wangitorni heidetud, kenne pärrast nemmad pal-
lusid, agga Jesust andis temma ärra nende mele-
walda, et tedda pididi piitsaga pekstama ja risti
podama. Siis wottis nüüd Pilatus Jesust ja
pekksis tedda piitsaga.

Agga selle ma-wallitseja sõa-mehhed wisid ted-
da ärra ennesega kohto kotta, ja kutsusid ja kog-
gusid temma peäle keif sedda hulka kofko, ja wot-
sid temma rided sehast ärra, ja pannid temma üm-
ber ühhe purpuri mantli. Ja nemmad punnuid
ühhe kroni kibbowitsust, ja pannid sedda temma
pähha, ja andsid pilli rogo temma parrema kätte,
ja langsid temma ette põlwele mahha, naersid ted-
da, ja hakkasid tedda terretama ja ütlesid: terre
Juda-rahwa funningas! ja löid tedda keppiga, ja
wotsid

wõtsid se pilli-roo, ja löid sega temma pähhä, ja süllitasid temma peäle, ja langsid põlweli mahha, ja kummardasid tedda.

Süis läks Pilatus jälle wälja, ja ütles nende wasto: wata, minna toon tedda teile wälja, et teie tunnete, et minna temmast ühtegi süüd ei leia. Süis läks Jesus wälja, ja kandis se kibbowitsa kroni ja purpuri mantli. Ja (Pilatus) ütles nende wasto: ennä innimest! Kui nüüd need ülle-mad Preestrid ja sullased tedda näggid, kissen-dasid nemmad ja ütlesid: po risti! po risti! Pilatus ütles nende wasto: wotke teie tedda ja poge tedda risti, sest minna ei leia süüd temmast. Juda-rahwas kostsid temmale: meie on kääst, ja meie kääso järrele peab temma surema, sest temma on isse-ennast Jummala Poiaks teinud. Kui nüüd Pilatus se sanna kulis, kartis temma weel ennast, ja läks jälle kohto kotta, ja ütles Jesusse wasto: kust sinna olled? agga Jesus ei annud temmale wastust. Süis ütles Pilatus Jesusse wasto: eks sa rāgi minnoga? eks sa ei tea, et mul melewald on sind risti puu, ja melewald on sind lahti lasta? Jesus kostis: sinnul ep olleks ühtegi melewalda minno ülle, kui se sinnule ei olleks antud üllewelt, sepārrast on sannel, kes mind sulle on ärä-annud, surem pat. Sest aiast otsis Pilatus tedda lahti lasta. Agga Juda-rahwas küssendasid ja ütlesid: kui sa tedda lahti lassed, siis ep olle sinna Keisri söbber mitte, sest iggawäks kes isse-ennast kui kunningaks teeb, on Keisri wastane.

Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, wiis tem-
ma

ma Jesust wälja, ja istus mahha kohto-järje peäle senna paika, mis hütaksa firwi-põrmanduks, agga Ebrae-kele Rabbata. Agga se olli Basapühha walmistamisse pääw liggi kuendamal tunnil, ja temma ütles Juda-rahwa wasto: ennä teie funningast! agga nemmad küssendasid: wi ärra! wi ärra! po tedda risti! Pilatus ütles neile; kas minna pean teie funningast risti poma? Need üllemad-preestrid wassid: meil ep olle funningast kui Reiser. Süs andis temma nüüd tedda nende kätte, et tedda piddi risti podama.

IV. —

Agga sda-mehhed wotsid Jesust, ja kui nemmad tedda said naernud, wotsid nemmad se Purpuri wantli temma seljast ärra, ja pannid temma ommad rided temma selga, ja wisid tedda wälja, et nemmad tedda piddid risti poma. Ja temma kandis omma risti ja läks wälja. Agga kui nemmad wälja läksid, ja tedda ärrawissid, leidsid nemmad ja said kätte ühhe mehhe, kes möda läks, Simon nimmi, Kireni liinast, (kes wäljalt tulli, Aleksandri ja Ruhwi issa) tedda sundsid nemmad wäggise, ja pannid risti temma peäle, et temma sedda piddi Jesusse järrele kandma.

Agga temma järrel kâis suur hulk rahwast, ja naesi, kes ka kaebasid, ja tedda nutsid. Agga Jesus pöris ennast ümber nende pole ja ütles: Jerusalemma tätred, ärge nutke mind, waid nutke isse-ennast ja ommad lapsed. Sest wata, need päwad tullewad, mil õõltakse: õnsad on need figgi-

figgimatta, ja need ihhud, mis ilmaie ei kannud, ja need nissad, mis ep olle immetanud. Siis hakawad nemmad ütlemä mäggede wasto: langege meie peäle, ja mäekinfude wasto: katke meid; sest kui sedda torele pule tehakse, mis siis kuuwale peab sündima? agga temmaga widi kaks muui kurjateggiat wälja ärrahuffata.

Ja nemmad wiisid tedda senna paika, mis hütafse Ebreä-kele Kolgataks, se on ärraselletud: pealae asse. Ja kui nemmad senna said, andsid nemmad temmale jua mirri-wina ja ädikast sap-piga seggatud, ja kui temma maitfis, ei tahtnud temma jua, ja ei wõtnud sedda mitte. Seäl posid nemmad tedda risti, ja temmaga kaks rõõwlic teist parrema, ja teist pahhema pole, agga Jesust keskele. Siis sai se kirri. tõeks, mis ütleb: ja temma on üllekohtuste sekka arwatud. Ja se olli kolmandama tunni aial, kui nemmad tedda risti posid. Agga Jesus ütles:

Jesa/anna neile andeks/ sest nemmad ei tea/ mis nemmad tewad.

Agga Pilatus kirjotas ka ühhe peäle kirja, mis temmale süüks olli antud, ja panni se ülle temma pea risti peäle. Agga se kirri olli kirjutud Kreka-Laddina-ja Ebreä-kele tähtedega: Se on Jesus Naatsarettist se Juda-rahwa Kunningas. Sedda peälekirja luggesid paljo Juda-rahwas, lest se paik olli liggi linna, kus Jesust risti podi. Siis ütlesid Juda-rahwa üllemad-preestrid Pilatusse wasto: ärra kirjota: se Juda rahwa Kunningas, waid et temma ütelnud: minna ollen Juda-rahwa

wa kuningas. Pilatus kostis: mis ma kirjotanud, olen ma kirjotanud.

Kui nüüd need sõa-mehhed Jesust ollid risti pönu, siis wotsid nemmad temma rided, ja jagasid neid, ja teggid nelki ossa, (igga sõa-mehhele ühhe ossa) ja se kue; agga se kuub olli õmble-matta üllewelt ülleültse koutud. Siis ütlesid nemmad teine teise wasto: ärge kiskugem sedda mitte lõhki, waid heitkem liisko selle pärrast, kelle pärrast se peab ollema; ja nemmad heitsid liisko, mis iggawiks pididi sama, et se kirri pididi tõeks sama, mis ütles: nemmad on minno rided issekeskis jagganud, ja minno kue pärrast liisko heitnud. Sedda teggid nüüd need sõa-mehhed, ja istsid, ja hoidsid tedda seäl; agga se rahwas seisis seäl waatmas. Ja need üllemadke naersid tedda nendega, ja ütlesid: muid on temma aitnud, nüüd aitko temma isse-ennast, kui temma on se Kristus se Jummal aarawallitsetud. Agga ka need sõa-mehhed naersid tedda, ja läksid temma jure, ja wisid temmale ädikast, ja ütlesid temmale: kui sinna olled se Juda-rahwa kuningas, siis aita isse-ennast. Agga need, kes möda läksid, teotasid tedda, wangutasid ommad pead, ja ütlesid: woi! kes sa Jummal kooda mahha kiskud, ja kolmil päiwil üllesehitud, aita isse-ennast; olled sinna Jummal Poeg, siis astu risti peält mahha. Agga nendasammoti naersid ka need üllemad-preestrid issekeskis nende kirjajundjatte ja wannemattega, ja ütlesid: muid on temma aitnud, isse-ennast ei woi temma mitte aidata; kui temma on Kristus Israeli kuningas, siis

siis astfo temma nüüd risti peält mahha, et meie näme, siis tahhame meie tedda uskuda. Temma on Jummalala peäle lootnud, se peästfo tedda nüüd, kui ta tedda tahhab peasta; sest temma on ütelnud: minna ollen Jummalala Poeg.

Agga nendasammoti naersid tedda ka need rõõw-
lid, kes temmaga ollid risti podud. Agga üks neist
kurjateggiaist, kes ollid üllespodud, testas tedda ja
ütles: kui sa olled se Kristus, siis aita isse-ennast
ja meid. Agga se teine kostis ja nomis tedda ja
ütles: eks sinnagi ei kardda Jummalat, sest et sin-
na sefsammast hukatuses olled, ja meie kül di-
gusse polest, sest meie same kätte, mis meie tö
wäart on; agga se sinname ep olle ühtegi pahha
keinud. Ja temma ütles Jesusse wasto: Is-
sand mõtle minna peäle, kui sa omma rigi sees
tulleid! ja Jesus ütles temma wasto:

Õdest minna ütlen sulle: tänna pead sin-
na minnoga Paradisis ollema.

Agga Jesusse risti jures seisis temma emma,
ja temma emma õdde Maria Kleopa naene, ja
Maria Mahdalena. Kui nüüd Jesus omma em-
ma näggi, ja se Jünger seäl jures seiswa, kedda
temma armastas, ütles temma omma emma
wasto:

Naene / wata / se on sinna Poeg.

Pärrast ütles temma selle Jünger wasto:

Wata / se on sinna emma.

Ja sefsammast tunnist wottis se Jünger ted-
da omma kotta.

Agga kuendamal tunnil sai pünmedus üle kei-

ge se Ma ühheksamast tunnist sadik, ja päilik läks pimmedaks. Ja ühheksamal tunnil kiskendas Jesus sure heålega ja ütles:

Eli! Eli! lama sabahthani?

se on ärraselletud:

Minno Jummal! minno Jummal! miis sa mind olled mahhajät nud?

Agga monningad neist, kes seäl jures seisid, kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid nemmad: wata, temma kutsus Eliast. Päärast sedda, kui Jesus teadis, et jo keik olli lõppetud, et kirri pididi tõeks sama, ütles temma:

Mul on janno.

Agga seäl seisis üks asti täis ädikast, ja warssi jooksis üks nende seast, wõttis ühhe käsna ja täitis sedda ädikaga, ja pistis sedda Jsepi pilli-roo otsa ja panni sedda temma su ette, ja jotis tedda, ja ütles teistega: Dotke same nähha, kas Elias tulleb tedda mahhawõtma. Kui nüüd Jesus sedda ädikast sai wotnud, ütles temma:

Se on lõppetud.

Agga Jesus kiskendas jälle sure heålega ja ütles:

Issa! sinno kätte annan minna omma Waimo.

Ja kui temma sedda sai ütelnud, siis nõtkutas temma Pead ja heitis hinge.

Ja wata, se ettepodud tek keige-pühhama ees Jummalala koias karrises lõhki kahheks tükkiks üllemast otsast allamast sadik. Ja se Ma warrises, ja need aljud lõhksid lõhki, ja need hauad läksid lahri,

ja

ja tousid ülles paljo nende pühhad ihhusid, kes olid magganud. Ja parrast temma üllestousmist tullid nemmad haudadest wälja ja lüksid pühha liina, ja näitsid ennast nitmele.

Agga se pealik, kes temma kohhal seisis, ja need, kes temmaga ollid, ja Jesust hoidsid, kui nemmad näggid, et temma nenda küssendades hinge heitis, ja näggid sedda ma-wärrisemist, ja neid sündinud asjo, kartsid nemmad wägga, ja auustasid Zummalat, ja ütlesid: tõest, sesinnane innimenne olli dige ja Zummala poeg. Ja keik rahwas, mis fenna tulli sedda waatma, kui nemmad näggid, mis sündis, löid nemmad omma rindade wasto ja lüksid taggast. Agga keik temma tutwad seisid kaugelt. Agga seäl ollid ka paljo naesi kaugelt waatmas, kes Jesusse järrel ollid káinud Kalileamaalt, ja tedda teninud; nende seas olli Maria Mahdalena, ja Maria se weike Jakobusse ja Josesse emma ja Salome Sebedeusse poegade emma, kes ka ollid temma järrel káinud ja tedda teninud, kui temma Kalilea-maal olli, ja paljo muud naesi, kes temmaga ühtlase ollid üllesláinud Jerusalemma, näggid sedda.

Agga Juda-rahwas, et need kehhad pühhal ristiti peäle ei piddand jáma, sest et walmistamisse pääw olli, (sest sesamma pühhapääw olli suur) palusid nemmad Pilatust, et nende säre-luud piddid murtama, ja neid mahhawoetama. Siis tullid need sba-mehhed, ja murdsid selle essimesse säre-luud, ja selle teise, kes temmaga olli ristiti podud. Agga kui nemmad Jesusse jure tullid, ja näggid tedda jo surnud ollewad, ei murdnud nemmad

temma säre-luud mitte, waid üks neist sda-meh-
hijst pistis oddaga temma külge, ja seddamaid tul-
li werri ja wesli wälja; ja kes sedda on nälnud
se on sedda tunnistanud, ja temma tunnistus on
tõssine, ja sesamma teab, et temma rāgib, mis
tõssi on, et ka tele peate uskma. Eest se on sün-
dinud, et kirri piddi tõeks sama: temmale ei pea-
luudki katki murrama. Ja ta ütleb teine kirri:
Nemmad peawad näggema, kelle stose nem-
mad on pistnud.

Ewangeltium Sarel Rebel.

Ugga kui jo õhto kätte tulnud, (et se walmista-
nisse pääw olli, se on se rühade laupääw) wa-
ta, siis tuli üks rikkas mees Arimatiaft õhhest Ju-
da-rahwa linnast, Josef nimmi, se olli üks aus rae-
isand, üks hea ja õige mees, se ei olnud mitte non-
dega ühhes nous, egga nende tõ kätand, kes issegi
otis Jummalariiki, kes ka Jesuse jünger olli, ag-
ga sallaja, kartusse pärrast Juda-rahwa eest, se
julges ja läks Pilatusse jure, ja pallus, et temma
piddi sama Jesuse ihho mahhawõtta. Ugga Pi-
latus panni immeks, et ta jo olli ärrasurnud, ja
kutsus se pealikko ennese jure, ja küssis temmalt,
kas ta jo amms ärrasurnud; ja kui temma sed-
da pealikult teada sai, siis küssis Pilatus ja
andis se ihho Joseppile; siis tuli Josef ja wottis
Jesuse ihho mahha ja ostis kallist linnast riet.
Siis tuli ka Nikodemus, (kes enne õsel Jesuse
jure olli tulnud) ja tõi seggatud mirri ja aloe lig-
gi sadda naela. Siis wõrsid nemmad Jesuse ih-
ho ja mahkõid sedda linnaste-riete sisse kalliste
rohtudega, nenda kui Juda-rahwal se wiis on
mah-

mehhamatta. Agga seal paikas, kus ta oli ristiti lödud, olli üks aed, ja aedas üks uus haud, ja temma panni tedda ennese hauda, mis kaljosisse olli raikutud, kuhho ep olnud ükski ial pandud, senna pannid nemmad siis Jesust Juda-rahwa walmistamisse päwa pärrast, sest et se haud liggi olli, ja Josef weretas ühhe sure kirowi haua ukse ette ja läks ärra, ja se hingamisse päaw tulli peäle. Agga naesed käisid ka järrel, kes temmaga ollid Kalilea-maalt tulnud.

Agga seal oli Maria Mahdalena, ja se teine Maria Josefse emma, need istusid hana kohhal, ja waatsid sedda hauda, kuhho ja kuida temma ihho mahhapandi. Agga nemmad läksid taggasi, ja walmistasid kallid rohhud ja salwi, ja sel hingamisse-päwal seisid nemmad rahhul kässo järrel.

Agga teisel päwal, mis tulleb walmistamisse päwa järrele, tullid need üllemad-Preestrid ja need Wariserid kofko Pilatusse jure, ja ütlesid: Island, meie mele on tulnud, et temma, se pettis, ütles, kui ta weel ellus olli: minna tousel kolme päwa pärrast ülles. Sepärrast kässi sedda hauda hästi hoida kolmandama päwani, et temma Züngrid õsel ei tulle, ja tedda ärra ei warrasta, ja ei ütle rahwa wasto: temma on surmüst üllestounud, siis on se wiimne pettus kurjem kui se esimenne. Agga Pilatus ütles nende wasto: hoidjaid on teil, minge ja hoidke hästi nenda kui teie tunnete. Ja nemmad läksid ärra, ja hoidsid hästi sedda hauda hoidjattega, ja pannid se kirowi pitseriga finni.

✻): (o): (✻

Meie Issanda Jesuse
Kristuse

Wilestousminne

Nelja Ewangelisti Ramatust
kõtkopandud.

Sei kui se pühha sai möda läinud, ostsid Maria Mahdalena ja Maria Jakobusse emma ja Salome kallid rohhud, et nemmad piddid tulles ja tedda woidma. Agga pühhapäwa õhtul, mil esimesse nädali päaw hakkas, tulli Maria Mahdalena ja se teine Maria sedda hauda katsma. Agga esimesel nädala päwal tulli Maria Mahdalena warra, kui alles pimme oli haua jure, ja need teised naesed tullid ta wägga warra päwa toustes haua jure, ja wisid need kallid rohhud, mis nemmad ollid walmistanud, ja monningad nendega.

Ja wata, suur ma-wärriseminne sündis, sest Issanda Ingel tulli taewast mahha, läks senna jure, ja weretas se kiwwi ukse eest ärra, ja istus senna peäle. Ja temma näggo olli otsego walf, ja temma rided walged kui lummi. Agga hirmo pärrast temma eest wärrisesid need hoidjad ja said otsego surnuks.

Agga need naesed senna minnes ütlesid issekeskis:

kes

Kes weretab meile se kiwvi haua uñse peält ärra? ja kui nemmad senna waatsid, siis näggid nemmad, ja leidsid, et se kiwvi haua peält olli ärraweretud, sest temma olli wägga suur. Agga kui Maria Mahdalena näab, et se kiwvi haua eest olli ärrawoetud, siis jookseb temma sedda teäda andma; agga need teised naesed läksid haua sisse, ja ei leidnud mitte Issanda Jesusse ihho. Ja nemmad näggid ühhe nore mehhe parramal kael istwad, sel olli pitk walge rie selgas, ja nemmad ehmatasid wägga; agga se Ingel kostis ja ütles nende wasto: ärge ehmatage, sest minna tean, et teie otsite Jesust Naatsaretist, kes risti olli lödud, tedda ep olle siin, sest ta on üllestousnud, nenda kui temma on üttelnud: tulge tenna, wadage sedda asset, kus Issand on magganud, ja minge ussinaste ärra, ja üttelge temma Jüngrittele, ja Peetrusele, et temma on surnust üllestousnud, ja wata, temma lähhäb teie ele Kalilea-male; seäl sate teie tedda nähha, nenda kui temma teile on üttelnud. Wata, minna ollen teile sedda üttelnud.

Ja se sündis, kui nemmad sepärrast alles kahhe wahhel ollid, siis wata, kaks meest seisid nende kõrwas hiilgawa rietega. Agga kui nemmad wägga kartsid, ja ommad silmad mahhalwid, siis ütlesid nemmad nende naeste wasto: mis teie sedda ellawat surnutte jurest otsite? ei ta polle siin, waid ta on üllestousnud; tulletage mele, kuida temma teile on räginnud, kui temma alles Kalilea-maal olli, ütteldes: se inimesse Voeg peab ärra-antama pattuste innimeste kätte, ja risti lödama, ja kolmandamal päwal jälle üllestousma. Ja temma

fannad tullid nende mele. Ja nemmad läksid rutustuste wälja, ja jooksid haua jurest ärra kartusse ja sure rõmoga, sest nende peäle olli wärriseminne ja ehmatust tulnud, ja ei ütelnud ühhelegi tee peäl ühtegi, sest nemmad kartsid, waid jooksid sedda temma Jüngrittele kulutama.

Agga Maria Mahdalena, kes haua jurest olli ärrajooksnud, tuli nüüd Simona Peetruse ja se teise Jüngri jure, kedda Jesus armastas, ja ütleb neile: nemmad on Jessandat haua seest ärrawotnud ja meie ei tea, kuhho nemmad tedda on pannud. Siis läks Peetrus wälja ja se teine Jünger, ja tullid haua jure; agga need mollemad jooksid ühtlaste, ja se teine Jünger jooksis ele ussinaminne kui Peetrus, ja tuli enne haua jure, ja temma näab kummarkülle need surnolinnad seal ollewad, agga temma ei läinud mitte sisse. Siis tulleb Simon Peetrus, kes temma järrel käis, ja läks haua sisse, ja näab need surnolinnad maas ollewad, ja et se higgsi-rättik, mis temma Pea peäl olli, mitte ep olnud surnolinnadega maas, waid isepäinis mäsfitud ühte paika. Siis läks nüüd ka se teine Jünger sisse, kes enne olli tulnud haua sisse, ja näggi ja uskus, sest nemmad ei moistnud weel mitte sedda kirja, et temma p'iddi surnust üllestousma. Siis läksid need Jüngrid jälle ommade jure. Agga Maria seisis haura jures wäljas, ja nuttis; kui temma nüüd nuttis, watis temma kummarkülle haura sisse, ja näab kaks Jüngli walge rietega istwad, teist Pea ja teist jalge otsas, kus Jesusse ihho olli magganud. Ja nemmad ütlewad temmale: naene, mis ja nuttad?

tad? temma ütleb neile; nemmad on minno Zsfordat ärrawinud, ja minna ei tea, kuhho nemmad tedda on pannud. Ja kui temma sedda sai ütelnud, pöris temma ennast ümber, ja näab Zesust setswad, ja ei teadnud, et se Zesus olli. Zesus ütleb temmale: naene, mis sa nuttad? kedda sa otid? temma mötles, et se pididi kárner ossema, ja ütles temmale: Zsford, kui sirna olled tedda ärrakannud, siis ütle minnule, kuhho sinna tedda olled pannud, ja minna tahhan tedda ärrawotta. Zesus ütles temmale: Maria. Temma pöris ennast ümber ja ütles temmale: Rabbuni, se on: Dypetaja. Zesus ütles temmale: ärra putu minnusse, sest minna ep olle weel ülleslâinud omma Zsfa jure; agga minne minno wendade jure ja ütle neile: minna lähhân ülles omma Zsfa ja teie Zsfa jure, ja minno Zummala ja teie Zummala jure.

Agga kui temma (Zesus) olli üllestousnud warra essimessele nâddali päwal, nâitis temma ennast essite Mariale Mahdalenale, kellest temma seitse kurja waimo olli wälja-aianud, se lâks ärra Züngritte jure.

Agga kui need teised naesed hana jurest ärralâksid temma Züngrittele sedda kulutama, siis wata, Zesus tuli nende wasto ja ütles: terre! agga nemmad tullid temma jure ja hakkasid temma jalge ümber ja kummardasid tedda. Siis ütles Zesus nende wasto: ärge kartke mitte, minge, kulutage minno wendadele, et nemmad Galilea-male lähhawad, ja seäl peawad nemmad miud nâggema.

Agga kui nemmad ärralâksid, wata, siis tullid

monned sest wahhist liina, ja kulutasid neile ülle-
ma-preestridele keik, mis sündinud olli. Ja nem-
mad tullid nende wannemattega kokko ja wot-
sid nou, ja andsid neile sõa-meestele rahha kül, ja
ütlesid: üttele: temma Züngrid tullid õse, ja war-
rastasid tedda ärra, kui meie maggasime. Ja
kui se ma-wallitseja sedda saab kuulda, tahhame
meie tedda melitada, ja sata, et teie peate ilma mur-
reta ollema. Agga nemmad wotsid se rahha, ja
teggid nenda, kui nemmad ollid õppetud, ja se kõn-
ne sai kulus Juda-rahwa jures tännapawani.

Maria Mahdalena tulleb nüüd, ja kulutab nei-
le Züngritele, kes temmaga ollid olnud, kes kur-
wad ollid ja nutsid, ja ütles: et ta olli Jesandat näi-
nud, ja et ta temmale sedda olli ütelnud. Ja need
teie'd naesed tullid ka senna, ja kulutasid sedda keik
neile ühheteistkümmenele ja neile teistele keikile. Ag-
ga Maria Mahdalena, ja Joanna, ja Maria Ja-
kobusse emma, ja need teised naesed ollid nendega, kes
sedda Apostlidele rääksid, ja need samad, kui nem-
mad kuulsid, et ta piddi ellama, ja olli temmast
(Mariast Mahdalenast) nähtud, ei usknud mitte,
ja nende (naeste) kõnned ollid nende melest otsego
tühhi jut, ja ei usknud neid mitte.

Agga Peetrus toussis ülles ja jooksis haura jure;
ja kui temma kummarkülle senna sisse watis, näg-
gi temma need surno linnad üksi maas ollewad, ja
temma läks ärra, ja panni isse-enneses immees
sedda, mis olli sündinud.

Ja wata, pärrast kaks nende seast ollid min-
nemas: selsammal päwal ühhe allewisse, mis Je-
rusalemmast liggi kuuskümmend waggo maad
olli,

olli, selle nimmi olli Emaus. Ja nemmad rääksid
 issekeskis keikist neist aajust, mis ollid sündinud.
 Ja se sündis, kui need kaks kõndisid, ja teine teise-
 ga juttu aiast, ja teine teiselt küsisid; siis tuli ka
 Jesus isse nende ure, ja temma näitis ennast tei-
 sel näul, kui nemmad male läksid, ja kais nendega;
 agga nende siimad peti, et nemmad tedda ei tun-
 nud. Ja temma ütles nende wasto: mis kõnned
 need on, mis teie issekeskis kõnnelete kaires ja ollete
 kurwanõolissed? Agga üks, kelle nimmi Kleopas,
 wastas ja ütles temmale: sinna üks kui woõras
 ellad Jerusalemmas, ja ei olle teada sanud, mis
 neil p'riwil seälsammas on sündinud; ja temma
 ütles neile mis siis? agga nemmad ütlesid temma-
 le: sedda, Jesussest Naatsaretist, kes olli üks Proh-
 wet wäggew teust ja sannast Jummala ja keige
 rahwa ees, kuida meie üllemad-preestrid ja wan-
 nemad tedda on surma hukkamõistmisseks ärra-
 annud ja tedda risti lõnud. Agga meie lootsi-
 me, et temma pididi sesamma ollema, kes Israeli
 rahwast pididi ärralunnastama, ja peäle se keik
 on tanna se kolmas pääw, kui se on sündinud. Ag-
 ga ka monningad naesed meie seast on meid ärra-
 ehmatanud, kes warra homiko haua jures ollid, ja
 kui nemmad temma ihho ei leidnud, tullid nem-
 mad ja ütlesid, ennast ka Inglise näitmist näinud,
 kes ütlewad tedda ellawad. Ja monningad meie
 seast läksid haua jure, ja leidsid nenda kui need
 naesed ka üttelnud; agga tedda ennast ei näinud
 nemmad mitte. Ja temma ütles nende wasto:
 ah! teie rummalad, ja süddamest rasked sedda keik
 skuda, mis need Prohwetid on rāginud. Eks

Kristus sedda piddand kannatama, ja omma au-
fisse minnema? Ja temma hakkas Mosesest ja
keikist Prohvetidest, ja selletas neile ärra keigs kir-
jade sees sedda, mis temmast olli kirjutud. Ja
nemmad said se allewi liggi, kuhho nemmad läk-
sid, ja temma teggi ennast emale minnema. Ja
nemmad pallusid tedda wäggise, ja ütlesid: ja meie
jure, sest õhto jouab ja pääw werib; ja temma
läks sisse nende jure jäma. Ja se sündis, kui
temma nendega laudas istus, wottis temma leiba,
õnnistas ja murdis, ja andis neile; siis peäsid nen-
de silmad lahti, ja nemmad tundsid tedda, ja tem-
ma kaddus nende eest ärra. Ja nemmad ütlesid
teine teise wasto: eks meie südda meie sees ei põl-
lend, kui temma meiega räkis se tee peäl, ja kui
temma meile need kirjad ärraselletas? Ja nemmad
tousid selsammal tunnil ülles, ja läksid taggasi Je-
rusalemma, ja leidjid neid üksteistkümme ja neid,
kes nende jures olid, kous ollemast, kes ütlesid:
se Isand on tõest ülestousnud ja ennast Simo-
nale näitnud. Ja nemmad rääksid ülles, ja kulu-
tasid sedda teistele, mis tee peäl olli sündinud, ja kud-
da nemmad tedda leiwa murdmisest ollid tun-
nud; agga nemmad ei usknud neidke mitte.

Kui nüüd wimaks õhto aeg olli selsammal essi-
messel nädali päwal, ja need üksteistkümme
Jungrit ühhes kous ollid, laudas istid, ja sedda
rääksid, ja kui üksed luffus ollid kartusse pärrast
Juda-rahwa eest: siis tuli Jesus ja seisis isse kes-
kende wahhele, näitis ennast ja ütles neile: rah-
ho olgo teile! Agga nemmad kohkusid ja kartsid ja
mötlesid, ennast waimo näggewad. Ja temma
ütles

ütles neile: mis teie ollete ni wägga ärra-ehma-
 tand? ja mispärast touswad nisuggused mõtle-
 missed teie süddamette sees? et wadage minno käd
 ja minno jallad, sest et minna sesamma ollen; kaks-
 ke mind kättega, ja wadage, sest et waimul ep olle
 mitte lihha ja luud, nenda kui teie näte mul ollewad.
 Ja kui temma sedda sai ütelnud, näitis temma nei-
 le ommad käd, jallad ja külge, siis said need Jung-
 rid rõõmsaks, kui nemmad Jssandat näggid. Agga
 kui nemmad rõõmo pärrast weel ei usknud ja im-
 mets pannid, siis ütles temma nende wasto: kas
 teil on siin middagi süa? ja nemmad pannid tem-
 ma ette tükki küpsitud kalla ja kerje-met, ja temma
 wottis ja söi nende ees, ja söitles nende uskmatta
 ja kange süddant, et nemmad neid ei olnud usk-
 nud, kes tedda ollid näinud üllestousnud ollewad.
 Agga temma ütles weel nende wasto: need on
 need kõnned, mis minna teile rääksin, kui minna al-
 les teie jures ollin; keik peab tõeks sama mis Mo-
 sesse kustus ja Prohwetide ja laulo-ramatus
 minnust on kirjutud. Siis teggi temma nen-
 de moistust lahti, et nemmad need kirjad moistid,
 ja temma ütles neile: nenda on kirjutud, ja nen-
 da piddi Kristus kannatama, ja üllestousma sur-
 nust kolmandamal päwal, ja temma nimme peäle
 piddi kulumata pattustöörmist ja pattude an-
 deksandmist keige rahwa seas, ja algama Jerusa-
 lemmast; agga teie ollete nende as ade tunnistajad.
 Siis ütles Jesus neile jälle: rahho algo teile! nen-
 da kui se Jssa mind on läkkitanud, nenda läkkitan
 minna teid ka. Ja kui temma sedda sai ütelnud,
 puhhus temma nende peäle ja ütles neile:

wõtke pühha Waino, kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud: kellele teie ial pattud kinnitate, neile on need kinnitud.

Agga Tomas üks neist kahheteistkümnest, kedda nimmetakse kassikuks, ei olnud mitte nendega, kui Jesus tulnud. Siis ütlesid need teised Jüngerid temmale: meie olleme Issandat näinud. Agga temma ütles neile, ei minna ussu mitte, kui minna ei nä temma kätte sees naelte asset, ja pannen omma sõrme naelte asseme sisse, ja pannen omma kät temma külje sisse. Ja kahheksa päwa pärast ollid need Jüngerid jälle seälsammas ja Tomas nendega. Siis tulleb Jesus, kui need üksed lükkus ollid, ja seisis test nende wahhele, ja ütles: rahho olgo teile! Pärast ütleb temma Tomale: pista omma sõrme seie ja wata minno käed, ja anna omma kät seie, ja panne minno külje sisse, ja ärra olle uskmatra, waid usklik. Ja Tomas wastas ja ütles temmale: minno Issand ja minno Jummal! Jesus ütles temmale: Tomas, sinna olled uskud, sest et sinna mind olled näinud; õnsad on need, kes ei nä ja siiski uskwad. Agga Jesus on küt muid paljo immetähtä teinud omma Jüngeritte ees, mis ep olle ülleskirjotud sesinnatse ramato sees; agga needsinnatset on kirjotud, et teie peate uskma, et Jesus on se Kristus se Jummalala Poeg, ja et teie peate uskma ja ello sama temma nimme sees.

Pärast sedda näitis Jesus ennast jälle neile Jüngeritele Tiberia merre äres; agga temma näitis ennast nenda: Simon Peetrus ja Tomas, kedda hütakse kassikuks, ja Natanael, kes oli Ka-

naliinnast Kalilea-maalt, ja Sebedeusse potad, ja weel kaks teist temma Jüngrittest ollid seäl kous. Siis ütles Simon Peetrus neile: minna lähhan kallo püüdma. Nemmad ütlesid temmale: meie tulleme ka sinnoga. Nemmad läksid wälja, ja läksid warsi laema peäle, ja selsammal ösel ei sanud nemmad ühtegi. Agga kui jo walge sanud, seisid Jesus merre äres, ja need Jüngrid ei teadnud, et se piddi Jesus ollema. Siis ütles Jesus neile: lapsokessed, eks teil polle ühtegi leima-kõrwast? nemmad kostsid temmale: pole mitte. Agga temma ütles neile: heitke nota wälja parrama pole laewa, siis peate teie leidma. Nemmad heitsid siis, ja ei sudand ennam sedda weddada nende kallade hulga parrast.

Siis ütles sesamma Jüngr, kedda Jesus armastas, Peetrussele: se on Issand. Kui nüüd Simon Peetrus kulis, tedda Issanda ollewad, siis panni temma särki ennese ümber, (sest temma olli allasti) ja heitis ennast merresse. Agga need teised Jüngrid tullid laewokessega (sest nemmad ei olnud kangel mäelt ärra, waid liggi kaks sadda künart maad) ja weddasid sedda nota kalladega. Kui nemmad nüüd seält ärra tullid mäele, näggid nemmad sütte-tuld seäl maas, ja kallokesse peäle pandud ollewad ja leiba. Jesus ütles neile: toge neist kallokessist, mis teie praego ollete püädnud. Simon Peetrus läks ja weddas sedda nota mäele täis suri kallo, sadda ja kolm kuetkümme, ja se noot ei lainud mitte katki, et neid kül ni paljo olli. Jesus ütles neile: tulge, wotke lounat; agga ükski neist Jüng-

rittest ei julgend temmalt küssida: kes sinna oled? sest nemmad teadsid, tedda Jssanda ollwad. Siis tulli Jesus ja wottis leiba, ja andis neile, ja se kallofesse selsammal kombel. Tubba se olli kolmas kord, et Jesus ennast näitis omma Jüng-rittele, kui temma olli surnust ülestoušnud.

Agga kui nemmad said lounat sõnud, ütleb Jesus Simona Peetrusse wasto: Simon Jona poeg! armastad sinna mind ennam kui needsinna sed? Temma ütleb temmale: jah, Jssand, sinna tead, et minna sind armastan. Temma ütleb temmale: olle mo tallefeste karjane.

Temma ütleb temmale jälle teistkorda: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? temma ütleb temmale: jah, Jssand, sinna tead, et minna sind armastan. Temma ütleb temmale: hoia mo lammad kui karjane. Kolmatkorda ütleb temma temmale: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? Peetrus sai kurwaks, et temma temmale kolmatkorda olli üttelnud: armastad sinna mind? ja ütleb temmale: Jssand, sinna tead keif, sinna tunned, et minna sind armastan. Jesus ütleb temmale: olle mo lammaste karjane. Tbest, tõest, minna ütlen sinnule: kui sinna noorem ollid, siis pannid sinna isse omma wõ wõle, ja kõndisid ku ho sinna tahtsid; agga kui sinna saad wannaks sanud, siis pead sinna ommad käd wäljasirrutama, ja üks teine panneb wõ so ümber, ja wiib sind, kuhho sinna ei tahha. Agga sedda ütles temma tähhendades, niisugguse surmaga temma pididi Jummalat auustama. Ning kui temma sedda sai rāginud, ütleb temma temmale: kõi min

no järrel. Agga Peetrus pöris ennast ümber, ja näggi sedda Jüngerit, kedda Jesus armastas, järrel kätwad, (kes ka olli öhtosõma - aial ennast Jesusse rinna peäle lastnud, ja ütelnud: Issand, kes se on, kes sind ärra-annab?) Kui Peetrus tedda näggi, ütles temma Jesusse wasto: Issand, agga mis sesinnane peab tannatama? Jesus ütles temmale: kui minna tahhan, et temma peab jäma, künni minna tullen, mis sinna sest holid? Käi sinna minno järrel. Siis toufis se kõnne wendade seas, et sesinnane Jünger ei pidand surrema. Agga Jesus ei olnud mitte temmale ütelnud, et temma ei pidand surrema, waid kui minna tahhan, et temma peab jäma, künni minna tullen: mis sinna sest holid? Sesinnane on se Jünger, kes neist-sinnastis asjust tunnistab, ja sedda on üllestirjotanud, ja meie teame, et tema tunistus on tõsine.

Agga need üksteistkummend Jüngerit läksid pärast ärra Kalilea-male senna mäe peäle kuhho Jesus neid olli käsknud. Ja seal on temma nähtud ennani kui wie saast wennast ühhel hobil, ja kui nemmad tedda näggid, kummardasid nemmad tedda, agga mõningad ollid kahhe wahhel. Ja Jesus tuli nende jure, ja räkis neile, ja ütles nende wasto: Minnule on antud keik melewald taewas ja Ma peäl, sepärast minge keik mailma, ja kolutage sedda armo-õppetust keige lomale, ja õppetage keik rahwast ja ristige neid Jummalase Issa, ja se Poia, ja se pühha Waimo nimmel; ja õppetage neid piddama keik, mis minna teid ollen käsknud. Kes ussub, ja kedda ristitakse, se peab õnsaks sama; agga kes ei ussu, tedda

peab hukka moistetama. Agga neil, kes ussuwad, peavad nisuggused t  h  ed jures ollema: minno nimel peavad nemmad kurjad waimud wälja-aiama, usi keli r  kima, ussa   lleswotma, ja kui nemmad ka ühhe surma jomaaia peak  sid jomama, ei pea neile sest   htege wigga sama. Haigede peale peavad nemmad käed pannema, siis sawad nemmad parramaks. Ja wata, minna ollen igga päwa teiega ma-ilma otsani. Pärrast on temma ka nähtud Jakobusfest, p  rrast keikist Apostlidest. Nenda on temma p  rrast omma kannatamist isseennast ellawalt näitnud mitme tõssise märgiga, ja on neist nähtud nellik  mmend päwa, ja r  kis
 Jummal kunningrigi asjo.

Meie Jesanda Jesuse
 Kristuse

Taewaminneminne

Ewangelistidest   llespandud.

Kui temma (Jesuse) nendega kokko sai, ütles temma neile: wata, minna läkitan teie peale omma J  sa tootust. Ja siis k  skis temma neid, et nemmad pidid Jerusalemma liinna j  ama, ja seält mitte arraminnema, waid J  sa tootust ootma, senniks kui neid ehhitakse wäega kõrgest, mis teie (  tles temma) minnust ollete kuulnud. Sest Joannes on kül wäega ristitud, agga teid peab p  hha Waimoga ristitama ei mitte küna p  rrast
 neid

neid päivi. Kes nüüd ollid kokkotulnud, küs-
sivad temmalt ja ütlesid: Issand, kas sinna
selsinnatsel aial jälle Israelile üleseehhitad kun-
ningriki? agga temma ütles neile, teile ei sü-
ni aego egga tundisid teada, mis se Issa
omma ennese meelwalda pannud, waid teie
peate pühha Waimo wägge sama, kui tem-
ma teie peäle saab tulnud, ja peate minno tun-
nistajad ollema ni hästi Jerusalemmas, kui
keige se Juda- ja Samaria-maal ja ma-ilmä
otsani.

Agga temma wiis neid wälja Petaniast sa-
dik, ja tõstis ommad käed ülles ja õnnistas
neid. Ja se sündis, kui temma, se Issand, sed-
da sai üttelnud, ja nendega sai rägitud, ja
neid õnnistas, lahkus temma neist ärra, ja ted-
da tõsteti nende nähhes ülles, ja woeti ülles
taewa, ja pilw wottis tedda nenda ülles nende
silma eest ärra, ja ta istub Jummalä parrä-
mal läel.

Ja kui nemmad üksi filmi taewa pole waat-
sid, kui temma ärraläks, ja wata, siis seisid
nende jures kaks meest wolgis ridis, kes ka üt-
lesid: Kalilea-ma mehhed, mis teie seisate ja
watate ülles taewa? sesinnane Jesus, kes teilt
on ülleswoetud taewa, peab tullemä selsammal
kõmbel, kui teie tedda ollete näinud taewa är-
raminnewad. Ja kui nemmad tedda said kum-
mardanud, läksid nemmad taggasi Jerusale-
mä sure rõmoga seält mäelt, mis õlli-mäeks
ütakse, mis Jerusalemma liggi ühhe pühhapä-
wä tõkond offi.

Ja kui nemmad sisse tullid, siis läksid nemmad üles üllema tupp, kus asset ollid Peetrus ja Jakobus, ja Joannes ja Andreas, Bilippus ja Tomas, Bartolomeus ja Matteus, Jakobus Alweusse poeg, ja Simon Selotes, ja Judas Jakobusse wend. Need keik ollid ühhes meles allati ühhestous palwes ja pallumisfes naestega ja Maria Jeesusse emma ja temma wendadega. Ja nemmad ollid allati Jummalale koias, kiitsid ja tännaid Jummalat.

Agga nemmad (need Apostlid) läksid wälja ja ütlesid jutlust keikis paikus, ja se Jeesus aitas neid ja kinnitas se sanna nende tähtede läbbi, mis järrele tullid.

Agga weel paljo muid asjo on, mis Jeesus on teinud, kui need keik isse-arranis saaksid üleskirjotud, siis arwan minna, (Joannes) et ka ma-ilm isse ei jouaks need kirjotud rama-
tud kätte sada.

Amen.

Jerusalemma Liina
hirmsast

Arraritmissest /

Mis nellikümmend aastat
pärast Kristusse Täewaminne-
mist
on sündinud.

Süü aeg hakkas kätte joudma, et Jummal Jerusalemma liina ja Jüda-rahwa peäle omma wimist wihha tahtie laste

lasta tulla, nenda kui Prohwerid ja Jssand Kris-
 tus isse neile ähwardades ollid enne ütelnud, siis
 on nisuggused tähhed enne nähtud: üks sawwaga
 täht otsego modt on taewas nähtud, sesamma
 on terwe aasta liina kohhal seisnud, nenda et
 iggäüks sedda näinud. Mahla ku kahheksamal
 päwal, õse kello ühheksa, otse hapnematta leiva
 päwil on Jummalä koiäs altari jures nisuggune
 walge paistminne paistnud, et iggamees möttel-
 nud päwa ollewad. Suur wast kange wärran
 Jummalä koiä seestpiddisel polel, mis kahhe-
 kümne mehhele sai tõsta, kui sedda lahti pididi
 tehtama, ja keikpididi raudlukko ja rōngaste-
 ga olli finnipandud, se on ennast õse kuendamal
 tunnil isse lahti aianud. Jani ku essimesesl päwal
 kolmatkümme on mitmes paikäs, taewas ja
 pilwedes, wan'krid nähtud, ja otsego suur hulk hoos-
 te ja jallawägge kokkominnewad, ja õse taple-
 wad sure karrinaga. Nellipühhi laupäwal, kui
 Preestrid Jummalä koiäs tahtsid walmistada,
 mis pühhade aegus tarwis olli, siis on nemmad
 suurt mürrinat ja karrinat kuulnud, pärrast on üks
 heäl kuuldud, se on küssendanud: Läkki siit ärra!
 Ehk kül monningad ütlewad, et se siis on sündinud,
 kui se ettepodud tek keigepühhama paiga ees Jum-
 ma'ä koiäs Kristusse kannatamisse aial on katke-
 nud. Üks innimenne on seäl olnud, kelle nimmi olli
 Jesus Anani, ühhe alwa ning waese mehhe poeg,
 kui sesamma olli nellipühhiks Jerusalemma tul-
 nud, siis on temma sure heälega hüüdnud: oh! üks
 küssendaminne kulukse homiko, üks küssenda-
 minne õhto poolt, üks küssendaminne nelja tu-

Je poolt, oh! üks küssendaminne Ülle keige Jeru-
 rusalemma ja Jummalä kōia; häddalinne
 kaebaminne tulleb prudi ja peigmehhe peäle,
 küssendaminne keige rahwa peäle. Mi halle-
 daste küssendas temma böd ja päwad järrestikko,
 ja jooksis hullo kombel möda liina. Ja ehk
 monningad tedda kül witsa ja piitsadega pek-
 sid, kes sedda karjumist kui kurja tähhendamist
 liina peäle heal meel ei tahtnud kuulda, siis ei
 jätnud temma mahha nenda küssendamast. Ja
 kui se innimenne Roma-rahwa ma-wallitseja ette
 widi, kes tedda piitsadega nenda laskis peksta, et
 temma umbes werrine olli; ep olle temma ommeti
 ühhegi sannaga armo pallunud, egga ühtegi wee-
 piiska temma filmist wäljatulnud, waid temma
 on allati sure healega küssendanud: hädda, häd-
 da, hädda tulleb sinno peäle, sinna waene Je-
 rusalem! Se kōhte-issand Albinus on tedda, kui
 üht jölledat innimest naeruks pannud. Seitse aas-
 tat järrestikko ei olle sesamma innimenne mu rah-
 wa seltsis paljo olnud, waid on ikka issepäinisi käi-
 nud, nenda kui innimenne, kes ommas meles ühhe
 asja peäle jääb mõtlema, ehk sedda püab ärra-
 mõttelda. Ja on ikka nenda küssendanud: häd-
 da, hädda tulleb sinno peäle, sinna waene Je-
 rusalem! ei olle ka mitte ärrawässinud nenda
 küssendamast. Agga kui Roma-rahwas liina
 al ollid, siis on temma walli-müri peäl ümberkau-
 do käinud, ja on ikka küssendanud: hädda Jum-
 mala kōia peäle, hädda keige se rahwa peäle!
 Wimaaks on temma ka neid sanno, mis enne ep
 olle temmalt kuulnud, senna kõrwa ütelnud:

häd-

hädä ka mo ennese peäle! Ja otsego se sanna temma suusweel olli, siis on temma koggematta waenlastest mahhalastud ja nenda ärrasurnud. Meid ja muud immetähtesid on enne nähtud, enne go Jerusaleem on ärrarifkutud. Nüüd tulleb fest ärrarifmisfest räkida.

II.

Kui Juda-rahwas (nenda kui pühha Tehwanus ütleb Apostlide Teggude ramatus VII. peatükis 52 salm.) kui tapjad ja ärra-andjad sedda diget ja wagga Kristust said ärratavnud, siis on keige se Juda-rahwa rigi luggu keikipiddi ikka kurjemaks läinud. Üllemad-Preestrid hakkasid wäelauwa ja üllekohtut teiste Preestridele teggema, teiste üllematte wahhel olli selge wihkamist ja kad-dedust, ja keik wallitsejad hakkasid kahtlased nouud piddama, nenda et nähha olli, et se wallitusse järg peagi piddi teisiti tulles. Nisugguse üllematte rio ja wihkamisse pärrast, mis neil issekeskis olli, hakkas monni hulk neist ärratagganema, ja isse seltsi kokkolõma; se läbbi tehti monni-suggust kurja, nenda et rahwast risuti ja tappeti, nisammoti linna sees Jerusalemmas kui wäljas, ja keikist asjust olli nähha, et kirriko-ning kohto asjad piddid nurja ja hukka minnema. Sepärrast läkkitas ka Keiser Nero Sestust Porust Juda-male Juda-rahwa wallitsejaks, ja kui temma wägga walli olli mitmes asjas Juda-rahwa wasto, ja omma ahnust, kõrkust ja wallatust takka aias, siis aiasid Juda-rahwas tedda ärra. Kui temma pärrast nendega sai söddinud, siis lödi

temma wäest wiis tuhhat meest mahha. Nenda mäsfasid Juda-rahwas Jummalalla sallimis-
 se läbbi, et nemmad ka Roma-rahwa wasto wotsid
 panna, ja tagganesid neist ärra. Agga kui Keiser
 Nero sedda sai teada, siis läkkitas temma Papiust
 Wespasianust omma poja Titussega Siria-ma-
 le. Selsammal ajal on keige se homiko-maal se-
 suggused kōnnet ja sannumed kōinud, et otse sel
 ajal monningad Juda-maalt piddid tullemä, kes
 piddid keige mailma sees sureks ja wägga wägge-
 waks sama. Ehk se kül Kristusse waimolikkō rigi
 polest tōeks sai, kui Kristusse nimmi (kes Juda-
 rahwa soust on sündinud) Ewangeliummi kulu-
 tamisse läbbi keik ülle ilma-ma sureks läks, siiski
 on monningad sedda nende kahhe Wespasianus-
 se peäle arwanud. Agga Juda-rahwas selletasid
 sedda ennekulutamist ennese kassuks. Ja kui nei-
 le kolm lahingi nende waenlaste wasto korda
 läksid, siis läksid nemmad surelisseks, tōstsid kolm
 meest omma sõa-pealikkuks, ja püüdsid Askaloni
 liina wäggiise ärrawotta. Siis lödi neid kah-
 he puhhoga mahha, ja nemmad kautasid (peä-
 le se weel, et need sõa-pealikkud hukka said)
 liggi kaksikümme tuhhat meest ärra. Siis läks
 Wespasianus Keisri sanna peäle Kalila-ma-
 sisse, mis wägget ja rikkas oli ma-rahwa po-
 lest, risus, rikkus, ja põlletas keik ärra, nenda et
 tapmisset, risumisset, ja põlletamisset ei otse egga
 mära ei olnud. Siis said mitto tuhhat Juda-
 rahwast hukka, ja tappeti ühhel hobil liggi wiis-
 kümme tuhhat meest, mis ollksid kolbanud
 sõtta miina, ilma naesed ja lapsed mis alw ja
 ral-

tallo = rahwas olli. Sõdda = wäggi ei annud
 seal armo ei wannale egga noarele egga lastele,
 kes kätkis, maggasid. Kuus tuhhat noort meest
 läkkitas Wespasianus ühhel hawal pärris or-
 jaks Akaja = male sedda kitsast maad kahhe mees-
 re wahhel läbbikaewama. Kolmkümmend tuh-
 hat Juda = rahwa sõda = meest müdi sel aial ühhel
 hobil ärra pärris = orjaks. Wiis tuhhat on sure hir-
 mo läbbi ennast kõrge kitwi mäelt isse mahha kuf-
 kutanud, ja isse ennesele otsa peäle teinud. Sel
 aial olli üks tark ja moistlik mees Juda = rahwa
 seas, Josep nimmi, se olli neile Preestriks ja sõda-
 pealiküks, sesamma pöggenes esimeses hirmus
 nattukesse rahwaga ühhe augo sisse liggi Jota-
 ba Kalilea = ma linna, seält sadi tedda kätte ja
 widi Wespasianusse jure. Kui temma Wespas-
 fianussele kulutas, et temma pididi Keisriks sama,
 siis heitis temma temma peäle armo. Ja sesamma
 Josep on sedda kirjotanud, mis meie sest asjast tea-
 me. Kui se Kalilea = maal sündis, siis koggus üks
 suur hulk rahwast, mis liigjulged ja mõrtsu-
 kad ollid, Jerusalemma linna; neid olli üks neist
 suremist issandist koksosaatnud, et temma seläb-
 bi keif wallitsust ennese kätte pididi sama, siis on
 taas paljo sallaja tapmist, rõõwlimist ja risumist
 Jerusalemmas olnud, ja näitis keikipiddi, et
 weel surem kahjo pididi tulles, nenda et se wae-
 ne lin keikipiddi on waewatud. Sel aial on mon-
 ningad üllemad = Preestrid ärratappetud, ja sag-
 gedaste on werd ärrawallatud Jummalakoias-
 te. Josep kirjotab, et kaksteistkümmend tuh-
 hat parrajat ja üllemat Juda = rahwast sesinnat-

ses määsamis ses on ärratappetud, ja nende war-
 ra ja koiad antud alwa rahwale ja sõa-meestele
 risuda. Ronningad mõtlewad, et Roma-rah-
 was karmwala nouga sedda teinud. Nenda wae-
 wati jo Jerusalemma, ennego õige kibbe assi weel
 temma peäle tulli, kolmesugguse häddaga, (1) Ro-
 ma-rahwa sõast, (2) keigesuggusest riust ja tullist
 liina sees, sest et neil kahtlased nouud ollid, ja
 (3) tiggeda ülleannetumattest isсандист, kes petti-
 sel kombel mitto hulka ennestel seltsi said, ennast
 isсандист tõstsid, ja paljo werd ärrawallasid, et
 nemmad melewalda ja wallitsust piddid ennese-
 le sama. Kui sel aial Kadara-rahwas Roma-rah-
 wa wasto hakkas pannema, siis piddi Titus rut-
 tama talw-korterist wälja tulles, ja wottis
 Kadara-liina ärra, ja temma pealik Laatsidius
 aias kolmkümmend tuhhat koddanikke põggene-
 ma; kaks tuhhat wottis temma wangi, mu rah-
 wofenne ja põggene wa hulka upputas ennast ärra
 Jordani jõkke, ja need surnud kehhad lüksid jõe-
 ga alla Uswaltiti järwe sisse, mis hütakse surno-
 järweks. Siis lüksid Roma-rahwas senna pole
 Jordani Makaronist sadik keikis paikus Juda-
 rahwa peäle, ja Judarahwas said sure hirmo alla.
 Kui talwe sai ärralainud ja kewwade aeg kätte
 tulli, siis todi Wespasianussele sannumid Sesa-
 ria liina, et Keiser Nero olli ärrasurnud, siis
 walmistas temma ennast ussinaste, ja lüks ärra
 Sesaria liinast, ja kui temma keik Juda-ja J-
 dumea-rahwa liinad sai ärrawotnud (agga
 monningad pissikesed liinad jäid weel woõra
 sõa-meeste kätte) siis panni temma Roma-rahwa
 sõa-

ſõa-wägge keige liinade ſiſſe, et temma ſedda uſſi-
 naminne Jeruſalemma liinna peäle, mis ükſi agga
 weel ärrawotmatta olli, piddi ſama tormi jooſta
 ja ſedda ärrawotta. Sel aial tõſtis Weſpaſi-
 anuſſe ſõddawäggi tedda Keisriks. Pärraſt
 läks Weſpaſianuſ ärra Egiptuſſe male, ja ſeält
 tahtis temma Italia male miina. Agga ſe ſõd-
 da, mis temmal Judo-rahwaga olli, jättis temma
 omma poia Tituſſe holeks.

III.

Agga Tituſ läks Jeruſalemma liinna alla, ja
 kui temma ühhe puhho ratsa wägga liggi liinna
 aias watama, ſiis olleks temma pea Judo-rahwa
 kätte ſanud, ja peäſis waewalt ärra. Pärraſt
 teggi temma omma leri Kopuſſe jures, ſenna ſai
 wirſt maad liinnast, ja jaggas ärra omma ſõa-
 wägge, et temma ſedda liinna ennam kui ühhelt
 kõhalt piddi kinnipannema. Se wahhel olli il-
 ma otsata paljo rahwaſt keigelt poolt keikſi liinna-
 deſt Jeruſalemma Paſa-pühhiſ kōkkotulnud
 Jummalä teniſtuſt piddama. Peäle ſe olli jo en-
 ne paljo kehwa ja ülleanto liigjulget rahwaſt en-
 naſt Jeruſalemma liinna kōkkokõggunud, mis Ka-
 lilea-maalt olli wälja-aetud, ja nenda olli kolm
 hulka rahwaſt liinnas, keſ ühtemeleliſt walliſuſt
 ennam ja ennam (nenda kui ſiis itka ſunnib) ärr-
 rarikkuſid. ühhe hulga kää olli Jummalä kōdda,
 nende pealiſ olli Eleaſar Simona poeg, temma
 pole hoidſid need Seiolid, ſe olli üks tigge ja
 karmwal rahwas, ja wihtas wägga kōddanikkud.
 Siinna alluminne oſſa olli Joanneſſe kää, kelleſt keik
 willet-

willetsus tulli. Peälminne linn ossa olli Si-
mona ká, kel kakskümmend tuhhat Idumea-
rahwast abbi's olli, kes senna olli kutsutud Se-
lotide wallatusse ja wäe wasto sedda linn kaitse-
ma. Neist woðraist olle's rahwas heal me-
sel jälle tahtnud lahti sada, agga nemmad ei woi-
nud.

Kui Titus moistis, et sedda rahwast Jerusale-
ma linnas wägga paljo ja liak's olli, siis ruttus-
tas temma ja walmistas ennast usinaste linn
ümberpiirma ja walli temma ümber teggema,
nenda kui Kristus neile olli üttelnud, senni kui se
rahwas weel keif ühheskous olli, et nalg neid sed-
da kängeminne piddi waewama.

Kui Juda-rahwas sedda näggid, siis püüdsid
nemmad keigest süddamest, ni paljo kui nemmad
suutsid ja ärrandasid, sedda keelda, et se ei pid-
dand Titussele korda minnema, agga nemmad ei
woinud mitte, neil ei olnud ühtegi õtne, Jum-
mal isse tahtis otsa nende peäle tehha, sepärrast
ei läinud neil ühtegi nou korda. Ja oise sel ha-
wal tousis suur mässamine linnas, et paljo rah-
wast Jummalala koia jures tappeti. Jerusale-
ma lin olli wägga kowwa ja kindel, ja temmal olli
kolm mürist walli sel poel, kust linn piddi min-
dama. Sepärrast kuusasið Roma-rahwas sure
wäega müri peäle sada, ja tormiga linna ärra-
wotta. Wimak's said nemmad õmmeti sure
waewa ja tõga se kahhekordse müri ärra. Sel-
sammal aial surri ilma arwamatta rahwas nälga,
nenda kui Josef kirjotab. Ühhe lewa pallokesse
pärrast on keige-suremad sõbrad teine teist raiunud

ja pistnud. Eapsed on omma wannematte issa ja emma su cest ja suust roga ärrakistnud, ei olle siis wend egga ödde teine teise peäle armo heitnud. Üks waf wilja on paljo rahha maksnud. Monningad on weikse sitta sure nälja pärrast sõnud. Monningad on saddula riimo, ja kiipide peält nahka ärranärrinud ja ärrasõnud. Monni on furnud leitud heinad suus. Mitto on peldikud läbbi otsinud, ja roja ja sittaga püüdnud nälja ärraaiada. Siis on wägga paljo rahwast nälgga furnud, et Ananias Eleasari poeg, kes sel wae-no aial Titusse jure olli pöggenenud, ütleb, et sadda peäle wiisteistkümmend tuhhat furno kehha liinast on leitud ja mahhamaetud. Egesippus kirjotab, et ühhest ainust wärrawast mitto tuhhat furnud on wäljakantud, et ni kaua kui Titus liina al olli, kuus sadda tuhhat innimest on ärrafurnud.

Juda-rahwa kã olli weel Antonia lin, mis kindel ja tuggew lin olli, ja Jummalala kodda olli ka weel nende kães, seält läks üks sild liina sisse. Sedda liina kinniwottes nähti paljo ennani waewa, kui keif mu liinade kallal. Ehk Titus kũl teadis, et nãlg neid Juda-rahwast pididi kautama ja lõppetama, siiski läks temmal aeg iggawaks, sepärrast mainitses ja aias temma sõawãgge wãggise ja tormiga liina peäle hakkama. Et se jures kũlhãdda ja kartus olli, siiski läks Roma-rahwale keif assi korda, ja Juda-rahwal ei olnud woimust egga õne. Kui nüüd se lin jo Roma-rahwa kães olli, siis andis passunapuh-huja passunaga tãhhe, siis tappeti keif Juda-rahwast

wast ärra, kes se linna peäl ollid, monningad heit
 deti walli müri peält mahha, monningad langsid
 isse surnuks, monningad peäsesid öse linna pögges
 nema. Pärrest sedda läks söddawäggi kowwaste
 nende peäle, kenne kã weel Jummalä koddä olli.
 Kõl õõldakse, et Titus Jummalä koddä Jumma-
 lä tenistusse pärrest ei olle tahtnud ärrahãwita-
 da, agga ots olli kã. Jummalä sünitas sedda
 asja nenda, et ükski ei piddand Juda-rahwa peä-
 le armo heitma. Sest kui jo kãua olli rappeldud
 ja waewa nähtud, ja Juda-rahwas süiski ei
 ähwardamisse egga mainitsemi ssega ei tahtnud
 neid kindlaid paiko Roma-rahwa kätte an-
 da, siis moistis södda-wäggi, et nemmad ei wo-
 nud mu wisil kui nõhaga (agga se wottab paljo ae-
 ga) ehk tullega se paiga peäle woimust sada. Sest
 pärrest wotsid monningad sõa-mehhed tuld Jum-
 mala kotta heita, se hakkas warsi põllema. Ja nen-
 da põlles se illus ja kallis hone ärra, mis suur
 ja kulus olli, ja tehti tuhhas. Need Juda-rah-
 was, kenne kã peälminne linna ossa olli, on
 muist linna pöggenenud, agga surem hulk neist
 sai tulke ja mõõga läbbi hukka. Preestrid on
 wägga halledaste pallunud, et nemmad piddid el-
 lusse jãma, agga seäl ei olnud armo ei Jummalä
 egga innimeste jures. Titus on kostnud: Kui
 nende Jummalä koddä ja tenistus on ärrahãw-
 witud, ei olle kã Preestrid tarwis. Jummalä
 koddä on otse kunnemal rukki-leikusse ku päwal
 ärrapõlletud selsammal päwal, kui Babiloni kun-
 ningas ennemuiste esimest Jummalä koddä on
 ärrapõlletanud. Ja se päaw on sel Jummalä
 koidal

Kolal üks õnneto pääw olnud. Sedda aega esimesest Jummalala koiast ja temma üllesehitamisest, mis Salomon olli teinud, Keisri Wespasianusse teise wallitsusse aastast sadik, kui se Jummalala kooda sutumaks on ärrahämmitud, on üks teistkümmend sadda aastat ja üks. Nigga sest aiajt, kui se teine Jummalala kooda jälle hakkari üllesehitadama kunninga Sirusse teisel wallitsuse aastal, on wiis sadda ja ühheksa aastat seitsmetkümmend. Kui Juda-rahwast nenda waewati, et kül ükski ärrapeafemisse peäle ei woinud lota, ja mitto tuhhat nalga surrid, jäid ommeti need teised omma mõtte peäle. Neil päiwil, kui Jummalala kooda nenda ärrapõlletati ja ärrahämmitati, on üks hirmus ja halle assi Jerusalemmas sündinud, mis tulles rahwas ei nahjalcki ussu. Üks aus ja rikkas suurt suggu emman teisel p olt Jordani olli hirmo pärrast mu rahwaga Jerusalemma põggenenud; kui linnas ni suur ja raske nalja hädda olli, on temma omma nore weikise lapsokesse kätkest wotnud, (kül iggamees wõib moista, mis suguse süddame walloga temma sedda teinud) ja sedda tapnud, teise pole on temma küpsnud ja ärrasõnud, teise pole temma pannud sõa-meeste ette, kui need ümberkaudo jooksid ja sõmist otsisid. Nigga sõa-meestele on hirm peäle tulnud; kui nemmad sedda näinud, on nemmad se waese naese peäle hallastanud, ja sedda asja Jerusalemma linna üllemile issandile kulutanud. Sesinnatse hirmsa asja läbbi sündis, et nemmad sest päwast sedda nou wotsid ennast Titusse alla anda, ja on tulnud Titussega kõnnelema

Ja leppima. Algga sepärrast, et nemmad rahho-
teggemisega wägga kauaks ollid wiwinud, ja siis
weel rahho ja wabbadust pallusid, kui nemmad
jo näha ja mu kombega wägga ollid ärrawaes-
tud, ei sanud nemmad ühtegi. Ja lin on weel
pissut päiwi waewalt allespetud, se wahhel on
ma-ilmama paljo rahwast sure näha hädda ja
waewa läbbi linnast wälja waenlaste leri pögge-
nenud. Siis on neid wägga alwa hinnaga är-
ramüdüd. Sel puhul on sameshed kogge-
matta juhtunud näggema üht Juda-meest ennese
ommast rojast kuldpennigid noppiwad, mis tem-
ma ennese sisse olli neelnud. Siis on seddamaid
üks kõnne sõa-meeste seas tousnud keige leri läbbi,
et Juda-rahwas, kes leri ollid pöggenenud, ollid
kulda ennese sisse neelnud. (Sest monningad ol-
lid, kes muud middagi ei woinud hoida ja ärra-
wia kui kulda, sest et need sameshed keik läb-
bi otsisid.) Sefinnatse kõnne pärrast leikast sõa-
mehhed ühhel dsel ennam kui kahetuhhande Ju-
da-rahwa kõhhud lõhki, et nemmad mõtlefid, keige
Juda-rahwa kõhtus kuldpennigid ollemad. Ja
neid olleks weel ennam lõhki leikatud, kui Titus
ei olleks lastnud keelda, et wangi ei piddand tap-
petama. Winaaks siis woeti Jerusalemma lin
ära, ja siis ei antud ei norele egga wannale ar-
mo, süski on awwalikult kulutatud, et rammo-
tumale ja kehwa rahwale, kes ei suutnud sõa-
rüisto piddada ja wastopäia, piddi armo antama.

Nenda risuti, süttiti ja põlletati keik Jerusa-
lemma lin paljaks ja sutumaks ärra; surem linn
õsa rikkuti ja häwwitati hirmsaste ärra. Monn

hõne jäeti seisma Roma-rahwa sõa-meeste war-
 juks, mis senna pandi sedda maad wahtima,
 ka muud tähhjad kiwwi-honed ja woõgad tor-
 nid jäid seisma tähhels ja tunnistusfeks, et
 seäl olli lin ennemuiste olnud. Nenda on Jeru-
 salemma lin ärrahawwitud ja sutumaks ärrarikku-
 tud kolmnäddalat enne Mihlii päwa, wiendamal
 kuul pärrast sedda aega, kui waenlane esiti
 temma alla olli tulnud. Wangi woeto rahwa
 hirmsast surest hulgast läkkitas Titus seitseteistkü-
 mend tuhhat noort meest Aleksandria linna pär-
 ris-orjaks, kiwwa kandma ja muud rasked tööd
 teggema. Paljo Juda-rahwast müdi alwalt ärra
 kui karja. Kaks tuhhat jaeti senna ja tenna ärra
 Roma-rigimade sisse, et neid wahhest sure Här-
 rade woõraspeul rahwa immeks ja rõmeks metsa-
 liste ette pididi heidetama ja ärrakistama. Wan-
 gisid on keikist keiki olnud ühheksa kümme peäle
 seitse tuhhat, et kül siis, kui esmalt linna alla tul-
 di, kül kümme sadda tuhhat innimest linnas on
 olnud; se surem hulk neist olli woõras rahwas,
 ja ei mitte linna loddanikkud; siiski ollid keik Ju-
 da-rahwa soust. Kui Titus sure wäega Jeru-
 salemma linna sai ärrawoitnud, ärrapõlletanud,
 mahhakisitud ja ärrahawwitanud, siis panni
 temma monningaid sõa-mehhi sedda maad hoid-
 ma nende made pärrast, mis seäl ümberkaudo ol-
 lid, ja kaks isse ärra sõa-wäega Ewratii jões-
 sadik, sest ni kaugele kais sel aial Roma-rigi raia.
 Agga kui se tuggew, kulus ja pühha Jerusalemma
 lin ärrahawwitati, siis arwati sedda aega ma-
 il-
 ma algmisses nelli tuhhat nelli nehat kümme

aastat; Roma-liina üleseehitamissest olli kah-
 hekja sadda kolm kolmatkümmeend aastat. Kris-
 tusse kannatamissest sai sest sadiik nellikümmeend
 aastat. Nenda on Jerusaleem keige kulusam ja ül-
 lem lin keige homiko-maal ühhe hirmsa otsa sanud.

Mi raskestest ja hirmsaste on Jummal omma
 pühha jummalikke sanna põlgjad ja naerjad nuh-
 helnud, ja on se läbbi keige ma-ilmale üht mäl-
 lestusse tähte ja mainitsust annud, et igga-
 üks Jummalala wiha ja nuhtlust peab kartma
 ja Jummalala ja meie Issanda Jesusse Kristus-
 se tundmisse pole pöörma. Sepärrast peab ig-
 gaus isse ommas meles ussinaste se peäle mõtle-
 ma: kui Jummal sennatse omma rahwale ei olle
 armo annud, kennele ta mitto kallist tootust
 olli annud, kenne seas mitto kallist suurt pühha
 Prohweti ja wannemad on olnud, kennest Is-
 sand Kristus isse omma innimesse ollemisse polest
 on sündinud, et ta paljo kangeminne muud
 rahwast nuhtleb, kellele ta selgest armust om-
 ma jummalikke tundmist ja kallist armo-õppe-
 tust annud, kui nemmad tedda se eest ei tanna,
 ja sedda õiget tõsist Jummalala tundmist ja te-
 nistust ärrapõlgwad, ja kange süddamega naer-
 wad ja mahhajätwad, nenda kui Jummal par-
 rago! Käl näikse meie seas sündiwad.

Sepärrast piddagem Jerusalemma liina ärrahawitka-
 mist allati meles, jättem patto mahha ja pöörgem teigesti süd-
 damest Jummalala pole / ja pallugem ikk / et se armolinne
 Jummal ja Issand sennatset häddatistset aialmeid ja meis-
 maad nisugguse hirmsa nuhtluse eest armolikkult tah-
 haks hoida / meie Issanda Jesusse Kris-
 tusse pärrast / Amen.

Esti-

folgende Anfang 1-18 Catech
Luthersche Katech
ersterer Anfang 21-30
im Gebetbuche 31. 32.
N. P.

